

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Katedra hudební výchovy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Hudební činnost ve Střelicích na pozadí
meziválečného českého tisku

KAROLÍNA SKLENÁŘOVÁ

Vedoucí práce: Mgr. Gabriela Coufalová, Ph.D.

OLOMOUC 2011

*Prohlazuji, že jsem diplomovou práci na téma: **Hudební činnost ve Střelicích na pozadí meziválečného českého tisku** zpracovala sama. Všechné prameny a zdroje informací, které jsem použila k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.*

V Olomouci, 20. června 2011

ě ě ě ě ě ě ě ě

Karolína Sklenářová

Ráda bych na tomto místě podkovala Mgr. Gabriele Coufalové, Ph.D. za vstícný pístup, spolupráci a ochotu p i vedení této diplomové práce a za odborné rady a pomoc poskytnutou v průběhu jejího zpracování.

OBSAH

ÚVOD	5
1 VÝVOJ HUDBY SR OVLIVNĚNÝ I. SVĚTOVOU VÁLKOU	
1.1 D sledky I. světové války a vzniku SR pro český hudební život	7
1.2 Hudba jako svobodné povolání	8
1.3 Moderní hudební instituce v meziválečném období	10
2 HUDEBNÍ DĚLNÍ V MEZIVÁLEČNÉM OBDOBÍ	
2.1 Hudba na Brněnsku v meziválečném období	14
2.2 Skladatelské osobnosti Brněnska	17
3 OBEC STĚLICE	
3.1 Historický vývoj Stělic od počátků do současnosti	19
3.2 Hudební dělní ve Stělicích	21
3.3 Období meziválečného	23
3.3.1 Z kroniky obce Stělice	23
3.3.2 Tenásko-pěvecký vzdělávací spolek Kollár	30
3.3.3 Sokol Stělice	34
3.3.4 Orel Stělice	38
4 BRNĚNSKÝ MEZIVÁLEČNÝ TISK SE ZČETEM NA TISK HUDEBNÍ	
4.1 Obecné pojednání o brněnském meziválečném tisku	49
4.2 Brněnský hudební meziválečný tisk	50
5 HUDEBNÍ DĚLNÍ STĚLICKA VE VYBRANÉM	
MEZIVÁLEČNÉM TISKU	56
ZÁVĚR	73
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	75
SEZNAM PŘÍLOH	78

ÚVOD

Mezivále né období v SR je spjato s rozvojem kultury a um ní. *sObdobí první republiky se stalo nijak náhodou vyvrcholením p edcházejících zisk a úsp ch . Národy ech a Slovák stanuly v moderních d jinách poprvé na p d svébytného samostatného státu, a to takového, který ve svých základech m l svými tv rci snaho e%í sdole%zakódováno odhodlání být státem lepším, ne0 byl ten p edcházející, státem demokratickým, který poskytne maximum mo0ností volnému kulturnímu rozvoji své ob anské spole nosti.%¹*

Rozvoj v tomto období zaznamenala eská divadelní scéna a s ní spojené ochotnické (amatérské) divadlo, dále filmový pr mysl, rozhlas, architektura a stavebnictví, výtvarné um ní, samoz ejm také hudební um ní (zvlázt opera, symfonická hudba, ale také lidová píse í jazzová hudba), eská poezie i próza a s tím spojený rozmach nakladatelství a publicistiky.

Tento rozkv t um ní m l jist velký dopad i na obyvatele SR, a u0 0ijících ve velkých m stech í v malých vesnicích. P izlo mi tedy zajímavé pono it se hloub ji do této problematiky a za ít ji zkoumat v míst , které je mi nejbli0e, a to v mých rodných St elicích, obci, ke které mám osobní vztah, ve které od narození vyr stám a jsem s ní spjata.

Proto0e vzak toto téma rozvoje um ní v mezivále ných letech není mo0né komplexn obsáhnout v jedné práci, zvolila jsem si mi nejbli0zí ást a to hudební d ní a celkový pohled na kulturu, která byla ve St elicích za první republiky provozována.

Jak jsem ji0 psala na za átku, v letech 1918-1938 za ala vzkvétat také publicistika, s ní0 je spojený zejména tisk r zných periodik. Cílem mé práce tedy bude nejen uvést kulturní d ní v mezivále ném období ve St elicích, ale také zmínit dobová periodika, v n m0 tyto informace o St elicích nalezneme.

V první kapitole je popsán vývoj hudby v obecné rovin , tak jak ho pro0ívala celá mezivále ná SR. Jeliko0 St elice le0í 15 km od Brna a Brno je tedy nejbli0zím kulturním centrem a má na okolní obce významný vliv, soust edí se celá druhá kapitola na brn nskou mezivále nou hudební ínnost. Ve t etí kapitole

¹ KÁRNÍK, Z.: eské zem v é e první republiky (1918-1938), díl t etí O p e0ití a o 0ivot (1936-1938). Praha: Libri, 2003. s. 278.

je představena obec Stelice, její historie a současnost a léta 1918-1938 popsána jak obecně z kroniky obce Stelice, tak také s důrazem na kulturní a hudební činnost z materiálů několika spolků působících v Stelicích v meziválečných letech. čtvrtá kapitola je zaměřena na brněnský tisk za první republiky, nejprve obecní a potom se zaměřením na tisk hudební. Poslední pátá kapitola pojednává o kulturním i všeobecném dění Stelicka z meziválečného českého periodika *Den*.

V závěru diplomové práce uvedu shrnutí poznatků, ke kterým jsem dospěla.

1 VÝVOJ HUDBY SR OVLIVNĚNÝ I. SVĚTOVOU VÁLKOU

1.1 D sledky I. sv tové války a vzniku SR pro eský hudební život

Nejtíší problém v období války souvisel s mobilizací a pozdějšími odvody, kvůli nimž se velmi zúžily řady aktivních hudebníků (např. Novákovi nadaní Otáci Bohumil Kyselka i Hugo Mrázek). Dalšími problémy byla hospodářská krize a válečná cenzura. Reakce na válečné období nazických hudebníků byly rozmanité. Na které válka nechala chladnými, na které přesvědčila o spojení českého národa s monarchií (zvláště pak ty na předních místech na pražské konzervatoři i české filharmonie). Nazisti existovali hudebníci, které tato doba chladnými nenechala a kteří sebrali odvahu válečné boje veřejně odsoudit. Jedním z nich byl například Vítězslav Novák a jeho sborový cyklus *Síla a vzdor* i Leoš Janáček s operou *Její pastorky a. První světová válka vzde u jinila definitivní teku za světlem 19. století a také česká hudba vzešla z válečných let proměněná a přeskupena.*²

Vznik SR roku 1918 způsobil mezi hudebníky značnou aktivitu. *Objevila se idea revolucíních požadavků a někdy se hovořilo přímo o socializaci hudby.* Pořadovalo se především zástupní profesionálních českých hudebních institucí, vybudování orgánů hudební správy (hudební komory se sekcemi pro hudební tvorbu, hudební vědu a publicistiku, výkonné umělce, hudební výchovu, právní a sociální ochranu hudebnictva), soustředění hudebních památek a jejich evidenci.³ Tímto problémem se zabývá i Vladimír Helfert v díle *Náze hudba a český stát: Své tví uritostí lze uvažovat o postavení tzv. hudebního života v našem státě. Tedy, jak bylo by možno pracovat na polepšení a úpravě celého onoho komplexu otázek hudebních, jež týkají se našich reproduktivních institucí, našich ústavů hudební-výchovných, sociálního postavení našich hudebníků. Zkrátka vzech těchto otázek, které značí cestu od vytvoření do reprodukujícímu životu. A tu dlouho předem říci, že poměry našeho dosavadního hudebního života zdaleka neodpovídaly této výzvě, jaké se náze produkující hudba dopracovala. Náze hudební poměry až do dnešních dní byly v našem obrazem*

² ERNÝ, J., KOUBA, J. A KOL.: *Hudba v českých dějinách od středověku do nové doby*. Praha: Supraphon, 1989, s. 421.

³ KOLEKTIV AUTOR : *Dějiny české hudební kultury*, 2. díl. Praha: Academia, 1981, s. 9.

malátnosti a roztříztnosti národní, v níž nás zastihla válka. Uvaóme jen, jak bohatou máme hudební kulturu!⁴

Další otázkou po vzniku SR bylo vypoádání se s novou situací mezi eskou, slovenskou a nemeckou kulturou. Co se týe vztahu mezi eskou a nemeckou hudbou, vyjaduje se o ním V. Helfert takto: *svódy dnes celková situace nazí hudby je taková, že svou plností, bohatostí a podivuhodnou hudebností p edstihuje hudbu nemeckou a sv tovou. Kdeóto nemecká hudba zab edla na m l inu pouhých vn jzkových efekt za cenu myzlenkové chudoby a vy erpanosti, anebo na pís inu pouhé extensivní zí e na úkor hloubky um lecké, hudba naze stále hledá a nalézá poctivé nové hudební hodnoty. Dnezní nemecká hudba nedovede skute n um lecký cítícímu eskému skladateli dátí nových myzlenkových popud , které by byly plodné pro stvo ení individueln eského díla. Vývoj nazí hudby sm uje tak dnes k úplné svéprávnosti. A této situace m l by si být v dom náz hudební oivot.⁵* Zde je vid t, jak moc se ezí hudebníci touóili osamostatnit, vódy eská hudba nem la svoje vedoucí postavení v eských zemích bezmála 300 let! Dozlo tedy na n která opat ení (nap . p evedení n kterých nemeckých institucí do eských rukou) a tím bylo zajízt no, že se eská i nemecká kultura mohla rozvíjet jako kterákoliv jiná kultura.

Co se týká slovenské hudební kultury, vznik samostatného státu byl pro ni zásadní. S eskou pomocí, která spo ívala v osamostatn ní slovenské kultury od maarské, tak za ala vznikat slovenská profesionální hudební kultura.

1.2 Hudba jako svobodné povolání

D leóitou zm nou, která se udála díky vzniku SR, byla možnost hudebník své povolání vykonávat svobodn . Podle knihy *D jiny eské hudební kultury, 2. díl*⁶ m li nejlepší postavení lenové divadelních orchestr , dále mohli být hudebníci zam stnaní v koncertních orchestrech, v rozhlase (o samotném vlivu rozhlasu na hudbu mezivále ného období se podrobn ji zmíním v kapitole

⁴ HELFERT, V.: Naze hudba a eský stát. Praha: B. Ko í, 1918, s. 5.

⁵ HELFERT, V.: Naze hudba a eský stát. Praha: B. Ko í, 1918, s. 5-6.

⁶ KOLEKTIV AUTOR : D jiny eské hudební kultury, 2. díl. Praha: Academia, 1981, s. 15-17.

1.3), dále v institucích vojenských hudeb, jako u itelé hudby, lenové láze ských orchestr , ve dvacátých letech potom jako hudebníci v biografu (tato p íle0itost na konci dvacátých let zanikla rozmachem zvukového filmu). Nejv tzí ást hudebník byla ale odkázána na ob asný výd lek v restauracích, kavárnách, vinárnách, barech, kabaretech apod.

Je vzak podstatné íct, 0e mít povolání hudebníka nebylo v mezivále ném období úpln nejvýhodn jí. Tím, 0e se toto povolání stalo svobodným, nahrávalo tr0nímu konkuren nímu boji mezi hudebníky (tím mám na mysli profesionální hudebníky na jedné stran a amatérské hudebníky, hudebníky zahrani ní a technické prost edky jako rozhlas, gramofon i zvukový film na stran druhé). Profesionální hudebníci tedy byli nuceni (zvlázt v období hospodá ské krize) za ur itý obnos sv j um sv ít do rukou r zným soukromým zprost edkovatel m i koncertním jednatelstvím. Z knihy *D jiny eské hudební kultury, 2. díl*⁷ se dále dozvídáme, 0e odborá ské organizace hudebník spat ovaly v t chto soukromých agenturách velký problém a tak vytvo ily vlastní zprost edkovatelská centra, která sjednala zam stnání pro leny bezplatn (nap . organizace SOS . *Svépomocné ochranné sdru0ení*).

Hudebníci profesionální a neprofesionální se tedy za ali sdru0ovat do zájmových hudebních organizací. Profesionální hudebníci se sdru0ovali u0 p ed l. sv tovou válkou v tzv. *Unii eskoslovenských hudebník* , která se ve dvacátých letech dostala do pop edí, proto0e innost této organizace byla tehdy nejvýznamn jí. Kniha *D jiny eské hudební kultury* dále uvádí, 0e roku 1928 m la Unie 3 675 len , roku 1934 u0 to bylo pouze 1 111 len . Hlavním d vodem takto rapidního poklesu len byla nastoupivzí Sv tová hospodá ská krize roku 1929, lidé nem li práci a tak nenavzt vovali bary a kavárny, ve kterých hudebníci doposud hráli.

Hudebníci neprofesionální se také sdru0ovali a to v organizaci s názvem *Odborové sdru0ení eských hudebník* (OS H). Roku 1919 m lo toto sdru0ení 7 400 len , roku 1934 pak u0 21 249 len . Pozd jí rozkol vyvolaný ídícím centrem OS H vedlo roku 1930 k odzt pení *eskoslovenské obce hudebnické*, která ovzem nebyla nijak významná a op t roku 1942 splynula s OS H.

⁷ KOLEKTIV AUTOR : *D jiny eské hudební kultury, 2. díl*. Praha: Academia, 1981, s. 18.

Vedle těchto hlavních organizací existovala ještě řada dalších, např. *Československá jednota hudebních stavů*, *Klub moravských skladatelů*, *Klub orchestrálních umělců* a několik meckých organizací, z nichž nejvýznamnější byla organizace *Der Zentralverband der Orchestermusiker*.

Je nasnadě, že v meziválečném období byla snaha tyto konkurenční organizace sjednotit. Až to byla roku 1920 *Československá obec hudebnická*, roku 1927 *Svaz hudebních organizací SR* i roku 1938 *Spojené hudební stavy*, k realizaci sjednocení hudebníků nedošlo.

Další významnou událostí pro hudebníky po I. světové válce bylo r. 1919 založení *Ochranného sdružení autorského (OSA)*. Iničiátory byly hlavní skladatelé populární hudby (jedním ze zakladatelů OSA byl populární skladatel Karel Hazler), kteří si zařadili domovat, co jim uniká při masové interpretaci jejich děl. Důležitými roky pro OSA se stal rok 1925, ve kterém byla uzavřena smlouva s *Radiojournalem* a rok 1926, ve kterém nabyl platnost československý zákon o právu autorském. *Tímto zákonem se prodlužovala zákonná ochrana ztichetí na padesát let po smrti autorov a nově se zaváděla i ochrana pro přenos hudebního díla na nástroje mechanické a veřejně přístupné nástroje. V platnost vstoupila této bezvýhradná ochrana hudebního díla při jeho zření rozhlasem.*⁸

1.3 Moderní hudební instituce v meziválečném období

K rozvoji hudebního života v období první republiky přispěly také technické vynálezy. Nejvýznamnější institucí, která sloužila k rozvoji hudebnosti, byl rozhlas. Ze *Slovníku české hudební kultury*⁹ se dozvídáme, že v Československu vznikla rozhlasová společnost 7. června 1923 pod názvem *Radiojournal s. s. r. o.*, ale až do roku 1925 nemohla řádně plnit svou funkci pro nedostatečné technické zabezpečení. V Brně bylo vysílání zahájeno v roce 1924, roku 1926 zde byla postavena vysílací stanice anglické výroby o výkonu 2,5 kW. Koncem 20. let se v Brně zkoušel vysílat dokonce o výkonu 36 kW. Rozhlasový program zahrnoval zpravodajství a publicistiku, hudební sféru a programy mluveného slova, dělené na inohry a na pořady odborných redakcí; rozvíjelo se také vysílání německé a

⁸ KOLEKTIV AUTORŮ : Dějiny české hudební kultury, 2. díl. Praha: Academia, 1981, s. 23.

⁹ FUKA, J., VYSLOUŽIL, J.: Slovník české hudební kultury. Praha: Supraphon, 1997, s. 791.

pravidelně byly rozhlasem předány operní představení a koncerty. Od r. 1925 si rozhlas budoval i svůj vlastní hudební provozní aparát (základy rozhlasových orchestrálních těles v Praze, Brně a Ostravě), čímž rozšířil nové možnosti pro hudebníky.

Československý rozhlas byl ustanoven jako příspěvková organizace, příspěvky od majitelů se vybíraly prostřednictvím poplatků. Z poloviny těchto poplatků bylo ve 30. letech poskytováno technické vybavení, polovina sloužila k honorování programů a zajištění administrativní činnosti.

Rozhlas se stal hned ve svých počátcích nejen důležitým médiem šíření hudby, ale též institucí, které celkově profilevala další vývoj hudební kultury, stimulovala rozmach hudebního průmyslu a měla záporný dopad na charakter hudební tvorby, interpretace a recepce. Přijímání hudby nabídlo rozhlasové vysílání hudby možnost zcela individuální a privátní recepce, bytí závislé na posluchačově zájmu, zálibě a úrovni.¹⁰ Rozhlas také poskytl např. hudební vysílání pro školní mládež i přímě do škol, čímž pozitivně ovlivnil průběh hodin hudební výchovy.

Dále se ze *Slovníku české hudební kultury*¹¹ dozvídáme, že první pokusné vysílání hudebního programu v SR se uskutečnilo 29. března 1923 a ještě téhož roku bylo zahájeno pravidelné vysílání. Zpočátku zde vystupovaly hlavně soubory menšího obsazení a měla spíše ráz improvizované zábavné produkce, na níž vystupovali např. hudebníci z biografů, sóci hudebních a půveckých škol apod. Již v roce 1924 nám rozhlas nabízí koncept průmyslené hudební produkce a koncertní cykly, přednášky, operní večery, symfonické a komorní produkce. Hudebnímu vysílání tak byly vyhrazeny zvláštní vysílací věrnosti.

Brněnské vysílání rozhlasu bylo v meziválečném období velmi činné. *Pravidelné vysílání hudebních programů z Brna (od září 1924) odráželo od počátku specifickou tvářnost brněnské a moravské hudební kultury (první operní představení z brněnského divadla již 2. dubna 1925). V programech se na přelomu 20. a 30. let objevuje forma reportáže (národopisné obrázky z Moravy, humoristické reportáže z operních premiér atd.). Vedle tematických cyklů se zabydlují další prezentační formy jako hudební vzdělávací relace a pásma,*

¹⁰ FUKA, J., VYSLOUŽIL, J.: *Slovník české hudební kultury*. Praha: Supraphon, 1997, s. 792.

¹¹ FUKA, J., VYSLOUŽIL, J.: *Slovník české hudební kultury*. Praha: Supraphon, 1997, s. 793.

profily umlc, výklady skladeb a uvádění dílů speciálně vytvářených pro rozhlas. Nejživěji si vedla brněnská stanice, kde autorsky přispěli V. Helfert, G. Černuzák, K. Vetterl, J. Racek, V. Úlehla, D. Chalupa a F. Kořík. První kopnické byly ty, které přenesly z Brna do zahraničí, například přímé vysílání koncertu z komorní tvorby sovětských skladatelů z aulí brněnské univerzity do Moskvy r. 1935.¹²

Znatelně pomaleji než rozhlasová činnost v meziválečném období v SR rostl gramofonový průmysl. Vznik gramofonového průmyslu zahájil proces postupné masové komunikace, hudba tak získala novou možnost svého zjevení. Jak je zmíněno v knize *Československá vlastivěda*¹³, počátky českého gramofonového průmyslu jsou spjaté s působením německých firem, které uplatňovaly na vydaných deskách i český repertoár hraný českými hudebníky. První česká gramofonová společnost zvaná *Estara* byla založena a. r. 1928. Dále ze *Slovníku české hudební kultury*¹⁴ zjistíme, že nejvýznamnější českou firmou se stal *Ultraphon*, který založili bratři F. a J. Valentiniové roku 1929. Kvůli hospodářské krizi se *Ultraphon* zaměřoval spíše na nonartificiální hudbu (J. Ješek, trampské soubory). Z artificiální hudby to byl za první republiky pouze jeden natočený operní komplet *Prodaná nevěsta* v podání souboru *Národního divadla* v Praze za řízení Otakara Ostrčila, realizovaná zahraniční společností *His Master's Voice*.

Další moderní instituce rozvíjející se v meziválečném období byl zvukový film. Ten na rozdíl od rozhlasu znamenal pro hudebníky nepříznivý vliv pro jejich zaměstnání a projevil se rušením hudebních souborů. Na kterém hudebním skladatelích naopak zvukový film zvýšil publicitu. Podle knihy *Dějiny české hudební kultury, 2. díl*¹⁵ to byl například E. F. Burian, Otakar Jeremiáš, Jaroslav Křiváček, Jiří Srnka nebo jímžmi ovaný Jaroslav Ješek. První projekce zvukového filmu se v SR konala 15. listopadu 1927.

Poválečný stav také umožnil rozvoji a tisku notovin a tím pádem rozmachu hudebních nakladatelství. V Praze to bylo například nakladatelství *Z. Vlk* (r. 1923) i nakladatelství *R. A. Dvorský* (r. 1936). V Brně se hudební nakladatelství také velmi slibně vyvíjela. *Roku 1936 vzniklo hudební nakladatelství Melantrich, které*

¹² FUKA, J., VYSLOUŽIL, J.: *Slovník české hudební kultury*. Praha: Supraphon, 1997, s. 793.

¹³ *Československá vlastivěda* díl IX, umění, svazek 3, hudba. Praha: Horizont, 1971, s. 263.

¹⁴ FUKA, J., VYSLOUŽIL, J.: *Slovník české hudební kultury*. Praha: Supraphon, 1997, s. 243.

¹⁵ KOLEKTIV AUTORŮ: *Dějiny české hudební kultury, 2. díl*. Praha: Academia, 1981, s. 32.

spolupracovalo s nakladatelstvím O. Pazdírka v Brně. Brněnský O. Pazdírek vydával hojně novou moravskou hudbu, didaktická díla Ševčíkova, knižní práce apod.¹⁶ Významnou roli také sehrálo nakladatelství vzniklé v roce 1919 Hudební matice Umlecké besedy (HMUB), které se soustředilo výhradně na povodní domácí tvorbu. HMUB dále rozšířila svůj program o vydávání literatury o hudbu (zejména umělecké a pedagogická literatura), která Hudební matici umožnila dále vydávat ztrátová díla umělecké hudby.

Všechny tyto již zmíněné technické vynálezy (rozhlas, gramofon, zvukový film a rozvoj hudebních nakladatelství) měly za následek také rozšíření výroby hudebních nástrojů. Dle knihy *Dějiny české hudební kultury, 2. díl*¹⁷ to byl zejména nástroj výroby klávesových nástrojů (například firma Petrov v roce 1930 zaměstnávala 350 dělníků a vyrobila 2 000 kusů klávesových nástrojů) a také výroba varhan (ta se soustředovala v Kutné Hoře a v Krnově). Výroba dechových nástrojů byla zastoupena firmou V. F. Šerveního v Hradci Králové, v Brně to potom byla firma Josefa Lídla, které na Moravě měla zcela výlučné postavení. Tradici si zachovaly houslařské dílny, ve kterých pracovaly houslařské rody Homolků, Dvořáků a Vávřů.

¹⁶ FUKA, J., VYSLOUŽIL, J.: Slovník české hudební kultury. Praha: Supraphon, 1997, s. 594.

¹⁷ KOLEKTIV AUTORŮ: Dějiny české hudební kultury, 2. díl. Praha: Academia, 1981, s. 30.

2 HUDEBNÍ DÍL V MEZIVÁLEČNÉM OBDOBÍ

2.1 Hudba na Brněnsku v meziválečném období

Za první republiky bylo Brno po Praze druhým největším městem. Roku 1921 mělo Brno 210 000 obyvatel a roku 1937 na základě zákona o sloučení sousedních obcí s Brnem uo 306 000 obyvatel, čímž vzniklo tzv. Velké Brno¹⁸. Také svým významem se Brno řadilo hned za Prahu. Bylo hlavním městem země Moravskoslezské. V Brně byla také za první republiky založena Masarykova univerzita (r. 1919) a bylo otevřeno brněnské výstaviště. Město bylo tedy střediskem pro mysl a obchodu a také školství a kultury. Ze známých osobností v Brně v meziválečném období připomínáme vynálezce Viktor Kaplan, novináře Jiří Mahena a architekta Bohuslava Fuchs.

V úvodu této kapitoly bych uvedla úryvek Vladimíra Helferta napsaný ještě za války (únor 1918) z odvážné studie *Název hudba a český stát*, která obsahuje kritiku hudební struktury a konkrétní návrhy na budoucí uspořádání: *„Pokud se dá předvídat z dnešního stavu hudebního života na Moravě, vyvinou se podobné poměry pravděpodobně tak, že kulturním střediskem východní skupiny zemí českého státu (Moravy, Slezska a Slovenska) bude Brno. Tím stane se Brno i střediskem hudebního života těchto zemí, podobně, jako Praha je centrem uměleckým a kulturním pro Čechy. Pak ale otázka samostatného zemského divadla v Brně a samostatného orchestru koncertního a konservatoře zemské bude posunuta do stadia nezbytného praktického rozřešení. V Brně vykvete nový hudební život, který podstatně obohatí naši celou hudební kulturu. Na jakých konkrétních základech by mohl a měl tento nezrozený dosud život být postaven, o tom přinese tato knihovna speciální studii. Zde budiž jen tolik poznamenáno, že nazím, pražským hudebním poměrům je nezbytné třeba, aby vedle nich vyrostlo nové středisko hudební. Jinými slovy: nazemu hudebnímu životu třeba je zdravé umělecké konkurence. Jsem jist, že by hudební poměry v Praze nebyly možny v dnešním nezdravém stavu, kdyby v Brně měly středisko, které by mohlo s nimi konkurovat. Tak by byly nuceny k napětí nejlepších svých sil. Nebo jedna*

¹⁸ Oficiální stránky města Brna [online]. poslední revize 2. 2. 2011 [cit. 2011-6-1]. Dostupné z < <http://www.brno.cz/turista-volny-cas/historie-mesta/historie-mesta-brna> >.

z p í in pohodlnosti a úpadku nazich hudebních pom r je neblahý náz kulturní monopolism, který se u nás v ni em neosv d uje. Dnes nap . správa Národního Divadla ví, že naze hudba je jí prost vydána na milost a nemilost. Nazemu skladateli, jen0 nechce se svou operou kup it na scénách n meckých, nezbyvá nic jiného, nežli spoléhat na blahovolnost Národního Divadla. To by p estalo, kdybychom v Brn m li druhou operní scénu. Pak by Národní Divadlo bylo nuceno zm nit sv j pom r k eské tvorb , necht lo-li by z stat za brn nským pozadu. A tak by bylo s celým nazím hudebním Őivotem.¹⁹ Od Brna se tedy po0adovalo, aby se stalo druhou eskou hudební metropolí a kulturním centrem východní ásti republiky.

Hudba po p evratu byla na Brn nsku siln ovlivn na p edchozí tvorbou a inností zejména skladatele Leoze Janá ka. Po vzoru hlavního m sta Prahy i Leoze Janá ek, jako0to editel varhanické zkoly, po vzniku SR usiloval o z ízení státní hudební konzervato e v Brn . Slou ením Janá kovy varhanické zkoly, Besední hudební zkoly a spolku Vesna tak s platností od 1. zá í 1920 vznikla *Státní hudební a dramatická konzervato v Brn* .

Knih *D jiny hudby na Morav*²⁰ p ipomíná, že pro pozitivní rozvoj hudby v Brn také sehrála skute nost, že po roce 1918 byly eským koncert m a operním p edstavením zp ístupn ny budovy n meckých m stských divadel. Dalším pozitivem pak bylo, že 1. ledna 1931 p ezlo provozování Národního divadla v Brn do rukou zem Moravskoslezské. P ipome me zde nap . editel Národního divadla v Brn Frantizka Neumanna v letech 1919-1929, dále pak operního reŐiséra Oty Zítka (editel Národního divadla v letech 1929-1931) a také Milana Sachse (1931-1938). *sNeumann dokázal svou houŐevnatou prací vytvo it z brn nského kulturního Őivota pozoruhodn soust ed ný organismus, který poutal k sob pozornost nazí i zahrani ní hudební ve ejnosti. Pro brn nský hudební Őivot, divadelní i koncertní, m lo Neumannovo p sobení zásadní význam.*²¹ Neumann uvedl premiéry Janá kových oper i novinky jiných eských autor (B. Martin , V. Novák, O. Ostr il) konfrontované se sv tovou moderní tvorbou (Debussy, Ravel, Stravinkij).

¹⁹ HELFERT, V.: Naze hudba a eský stát. Praha: B. Ko í, 1918, s. 32-33.

²⁰ SEHNAL, J., VYSLOUŽIL, J.: *D jiny hudby na Morav* . Vlastiv da moravská, zem a lid, Nová ada, svazek 12. Brno: Muzejní a vlastiv dná spole nost, 2001, s. 191.

²¹ KOLEKTIV AUTOR : *D jiny eské hudební kultury*, 2. díl. Praha: Academia, 1981, s. 92.

Další významnou úlohu v rozvoji hudební innosti v Brn se hrálo ve dvacátých letech *Moravské kvarteto*. P vodní interpreti tohoto kvarteta byli F. Kudlá ek, J. Kucha , J. Trkan, J. K enek). *Moravské kvarteto* se zaslou0ilo o interpretaci d l mladých skladatel , jako byli nap . P. Haas, V. Kaprál i V. Petr0elka. *sNejv tží poctou pro Moravské kvarteto, je0 proslulo autentickou interpretací Janá kových kvartet, bylo provedení List d v rných, je0 kvartetu sv il Janá ek roku 1928 krátce p ed svou smrtí.*²² S Moravským kvartetem byl spjat *Klub moravských skladatel* , který byl zalo0en po vzoru *Spolku pro moderní hudbu* v Praze 17. zá í 1922. Ke koncertní innosti slou0ilo klubu hlavn práv *Moravské kvarteto, Filharmonický spolek Besedy brn nské* a divadelní orchestr. *Klub moravských skladatel* v Brn dosud funguje, sídlo má v budov státní *Konzervato e Brno*. Klub propaguje a z í í zejména soudobé um ní eské, vzniklé na Morav , podporuje ale také zároveň soudobou hudbu evropskou a sv tovou. P ipoužití zirokou tv r í stylovou a 0ánrovou paletu od operní, orchestrální, komorní, vokální, elektroakustické a komputerové hudby a0 po pestrou oblast pop-music, jazzu a rocku. Po ádá ka0doro n cykly koncert , nap . *Od Janá ka k dnezku, Minulost a sou asnost, Dny mladých interpret , Mladé varhany*, ve ery premiér, koncerty vzpomínkové, k jubileím, z tvorby pro mláde0.²³

Další drobné komorní sestavy v Brn byly *Janá kovo kvarteto* (r. 1932-38), *Moravské komorní sdru0ení* (1918), *Moravské dechové kvinteto* (1927). Dále *Slovník eské hudební kultury*²⁴ p ipomíná, 0e se v mezivále ném období v Brn rozvíjela i sborová innost mnoha významných t les. Byl to nap . *Vach v sbor moravských u ítelek*, jeho0 tradice sahá a0 k r. 1912, v mezivále ných letech vedený prof. Ferdinandem Vachem (1912-1934) a B etislavem Bakalou (1936-1958). Sbor funguje dodnes, sídlí v budov Konzervato e Brno. Dále to bylo sdru0ení *OPUS* ízené V. Steinmanem a také *Akademické p vecké sdru0ení Moravan* vzniklé ustanovením p veckého krou0ku p i *Spolku katolických vysokoškolských student MORAVAN* v Brn v roce 1931, který v sou asné dob diriguje MgA. Tomáz lbrmajer PhD. (*1978).²⁵

²² KOLEKTIV AUTOR : *D jiny eské hudební kultury*, 2. díl. Praha: Academia, 1981, s. 98.

²³ Stránky Firmy Brno, katalog firem [online]. poslední revize 2. 5. 2011 [cit. 2011-6-6]. Dostupné z < <http://www.firmy-brno.cz/f21653-klub-moravskych-skladatelu-brno-kulturni-a-spolecenske>>.

²⁴ FUKA , J., VYSLOUŽIL, J.: *Slovník eské hudební kultury*. Praha: Supraphon, 1997, s. 82.

²⁵ Oficiální stránky Akademického p veckého sdru0ení Moravan [online]. poslední revize 1. 5. 2011 [cit. 2011-6-6]. Dostupné z < <http://aps-moravan.unas.cz/historie.htm>>.

V meziválečných letech byl v Brnětýinný *Symfonický orchestr* založený p i vysílání *československého rozhlasu* v Brně (r. 1924), kterému p ipadalo za úkol interpretovat zejména českou moderní hudbu.

V Brně vznikla po etná česká skladatelská obec, jí0 do své smrti (1928) vévodil tehdy jí0 mezinárodn uznávaný L. Janá ek. *Dále ze Slovníku české hudební kultury*²⁶ zjiz ujeme, že od roku 1920 vychovávala skladatele jí0 zmín ná nová brněnská konzervato . Nejvýznamn jí z nich p ipomenu v následující kapitole.

Co se tý e n mecké brněnské hudební kultury, od r. 1918 se opíral n mecký koncertní život o innost orchestru *Br nner Philharmoniker*, jeho0 prvním dirigentem byl ustanoven kapelník opery August Emanuel Veit, p vodem z ech. Dále z knihy *D jiny hudby na Morav*²⁷ zjiz ujeme, že politický p evrat po r. 1918 zvrátil dosavadní dominantní postavení Němc , a tak v rozd lení provozní doby divadla byla zvýhodn ná česká strana. Nap . v budov brněnského M stského divadla byly n meckému opernímu souboru ponechány pouze dva hrací dny v týdnu. Zm nil se i vztah k české hudb . jí0 roku 1923 zazn l na koncert Brněnských filharmonik Smetan v *Valdztýn v tábor*. K výrazným osobnostem n meckého koncertního života mezivále né doby adíme Josepha Heideggera i Georga Szella.

2.2 Skladatelské osobnosti Brněnska

Jádrem mé diplomové práce ur it není vý et hudebník , kte í p sobili v Brně mezi válkami. Aby tato práce byla úplná, p ipadá mi d le0ité se alespo zmínit o n kterých nejvýznamn jích postavách brněnské mezivále né hudební scény. Jejich hudební p ínos budu nazna ovat velmi stručn , spíše obecn .

Nejvýznamn jí osobností mezivále ného hudebního Brna je bezesporu Leo Janá ek. Jak u0 jsem se zmi ovala d íve, byl velmi inný . byl redaktorem brněnských *Hudebních list* , zalo0il brněnskou varhanickou zkolu, podnítil zalo0ení Konzervato e v Brně . V mezivále ném období se p edstavil jako moderní reformátor opery. *Poslední desetiletí jeho tvorby 1918-1928 je prostoupeno pouze vynikajícími opusy, jak dokládají úspěchy Janá ka*

²⁶ FUKA , J., VYSLOUŽIL, J.: *Slovník české hudební kultury*. Praha: Supraphon, 1997, s. 81.

²⁷ SEHNAL, J., VYSLOUŽIL, J.: *D jiny hudby na Morav* . *Vlastiv da moravská, zem a lid, Nová ada*, svazek 12. Brno: Muzejní a vlastiv dná spole nost, 2001, s. 221,222.

v zahraničí na festivalech soudobé hudby. Janáček vybudoval v artificiální hudbě 20. století styl, kterým se zapsal nesmazatelně do dějin hudby tím, že vytvářel otevřené možnosti recepce nejméně po celé 21. století.²⁸ Vychoval mnoho skladatelů. Byl to například Jaroslav Kvapil, nejen skladatel, ale také pianista, dirigent *Besedy brněnské* a významný pedagog na brněnské konzervatoři. Dále to byli Osvald Chlubna, Václav Kaprál, Vilém Petrželka, Pavel Haas a Josef Blatný.

Jak už jsem zmínila v předchozí kapitole, v meziválečném období v Brně vzniklo poměrně hodně nových hudebních souborů. Tento fakt se projevil také na profesní úrovni reproduktivního umění, tedy především znamenitých sólistů. V Brně to byl například flétnista Josef Bok působící po dvacet let v Brně, hornista Josef Kohout, který v Brně působil od r. 1928 a vychoval řadu zdatných hornistů a dále také jeden z nejvýznamnějších českých varhaníků Eduard Tregler.²⁹

Co se pedagogické činnosti týká, zmíním Otakara Ševčíka, představitele houslové pedagogiky, dále pak klavírní pedagogiku meziválečného období Růženu Kurzovou a dirigenta a pedagoga Viléma Steinmana.

Nesmíme také zapomenout na muzikologa a pedagoga Vladimíra Helferta, který brněnské muzikologii zanechal silný vědecký a pedagogický odkaz, a také na Ludvíka Kunderu, autora hudebně historických spisů, knih a statí o soudobé hudbě a spisů kritických a pedagogických. S Helfertem pak spolupracoval Gracian Bernuzák, čímž pomáhali dát Brně novou kulturní rozměry.³⁰

Výčet hudebních osobností Brněnska rozhodně není kompletní. Tímto jsem jen chtěla vyzdvihnout vliv Brna na meziválečnou hudbu v ČR a dokázat, že V. Helfert svou vizi o budoucnosti brněnské hudební scény z knihy *Naze huda a český stát* (úryvek jsem zmínila v úvodu kapitoly 2.1), předpověděl téměř přesně.

²⁸ SCHNIERER, M.: *Hudba 20. století*. Brno: Janáčekova akademie múzických umění, 2005, s. 61, 62.

²⁹ KOLEKTIV AUTORŮ: *Dějiny české hudební kultury*, 2. díl. Praha: Academia, 1981, s. 103.

³⁰ Oficiální stránky českého hudebního slovníku osob a institucí [online]. poslední revize 4. 5. 2011 [cit. 2011-6-6]. Dostupné z <<http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/>>.

3 OBEC ST ELICE

Dosud jsem popisovala vzeobecnou situaci hudebního dění na Brněnsku v meziválečném období. Nyní se konečně přesouváme do obce Stelice, která je jádrem celé mé práce.

3.1 Historický vývoj Stelice od počátků do současnosti

Nejstarší stopy lidského osídlení stelického území vedou až hluboko do pravěku, do doby kamenné. Z oficiálních webových stránek obce³¹ se dočítáme, že ve Stelicích bylo nalezeno hojné množství stěpového i jiného materiálu, bohužel však ve značně poniženém stavu. Archeologické nálezy jsou uloženy v depozitáři Národního muzea v Praze a Moravského muzea v Brně.

Co se nejstaršího dochovaného písemného záznamu pojmenování obce týká, je nám znám z latinské zakládací listiny kartuziánského kláštera z roku 1375 ve tvaru Strzielcz. Na staré farní pečetě s vyobrazením sv. Jiljí a na mapovém zákresu obce na mapě markrabství moravského od G. M. Tyrolského z roku 1692 můžeme nalézt název obce ve tvaru Strelitz. Na nejstarším stelickém zvonu z roku 1731 byla slova nahrazena písmenem c. Tudíž má název již nám znám jistě tvar Strelíc.³²

Nejstarším v originále dochovaným dokumentem obsahujícím písemnou zprávu o Stelicích pochází z 13. srpna 1375, kdy byl založen kartuziánský klášter u sv. Trojice v Králově Poli v Brně (dnes je jediným zachovaným klášterem kartuziánů na Moravě a nejlépe dochovaným u nás v zemi). Markrabě Jan Jindřich Lucemburský zde uvádí, že daruje klášteru své majetek a jezdecký mlýn na Dornychu, pevnosti na Trnitě, vinici v Obanech, veselnovice a také svou vesnici Stelice (Strzielicz).³³ Více o tomto se také dočítáme v knize Brněnský okres, II. místopis Moravy, r. 1897: *Stelice bývaly p vodn samostatným statkem markraběcím. Králové propjili jej s asem n kterému ú edníku svému a r. 1229 král Přemysl Otakar I. vyal poddané vsi Stelice z pravomocnosti ú edníků tch a na ídil, aby soudil je Brněnský sudí. Okolo r. 1270 byly od krále Přemysla*

³¹ Oficiální stránky obce Stelice [online]. poslední revize 8. 2. 2009 [cit. 2011-2-20]. Dostupné z <<http://www.steliceubrna.cz/pocatky-osidleni-od-praveku>>.

³² Oficiální stránky obce Stelice [online]. poslední revize 8. 2. 2009 [cit. 2011-2-20]. Dostupné z <<http://www.steliceubrna.cz/historie-obce>>.

³³ Oficiální stránky obce Stelice [online]. poslední revize 29. 3. 2009 [cit. 2011-2-20]. Dostupné z <<http://www.steliceubrna.cz/nejstarsi-pisemne-dokumenty-v-dejinach-obce>>.

Otakara II. zastaveny m stu Brnu. Kdy0 pak markrab Jan zalo0il v Králov Poli klázter Kartouz v, daroval jim také ves St elice s lesem Hájkem krom lesa obecního. K panství Králova Pole náležely St elice a0 do r. 1825, kdy je koupil Jind ich rytíř Smetana za 23.500 zl. st. a p ipojil k sousedním Hajan m.²⁴

Z této knihy se také do itáme, kolik zdejší obyvatelé vrchnosti platili a robotovali. Bylo to nap . 23 zlatých úroku p lletn , 74 zlatých vini ného, s potahem robotovali týdn s jedním sp e0ením 2 dny. Obec byla povinna od vrchnosti brát ro n 2 v dra vína a prodat je.

Dále se také z této knihy dozvídáme n co málo o St elickém kostele: *sDuchovní správa ve St elicích jest jedna z nejstarzích. Panovníci a klázter v Králov Poli nenechali tak velké d diny zajisté bez chrámu Pán . Kostel sv. Jiljí stojí na pahorku uprost ed ji0ní ásti osady, byl n kolikrát obnoven, posledn r. 1819, 1846, 1855. Na hlavním oltá i jest obraz Panny Marie ze zruzeného kláztera v Králov Poli a nejsv. Trojice, na vedlejším sv. Václav a Jan Nep., nad sakristií oratorium. Dva st íbrné kalichy a jiné v ci v sakristii ukradli zlod ji v noci 15. února r. 1783. Na v Oi jsou 3 zvony: nejstarzí 1 ½ centu z r. 1562 s eským nápisem a dva v tzí 9 a 12 cent z let 1679 a 1685.*²⁵

Poslední informace z této knihy se týkají zejména majetku St elic okolo roku 1897: *sObec utrp la také válkami, zvlázt kdy0 nep átelé Brno obléhali, nap . r. 1740 byli zde Sasové a díl osady vypálili. Jm ní m la r. 1750: radnici, z ní0 platila vrchnosti 12 zl. úroku, 7 m. polí, 27 m. pastvin, luk po 13 voz sena a 6 ½ vozu otavy, les 761 ½ m. Tento jí pat il ji0 r. 1375, kdy0 markrab Jan v noval i tuto d dinu klázteru v Králov Poli. Na pe eti z roku 1589 m la nápis: sPeczet Strzelycz 1589%a znakem st elu a kosí .*²⁶

V sou asné dob mají St elice 2600 obyvatel, svou základní zkolu, kterou navzt vuje 380 d tí (i z okolních vesnic), dále mate skou zkolu, obecní knihovnu, zdravotní st edisko, lékárnu i sportovní halu. Ve St elicích také funguje základní um lecká zkola, do které chodí 250 0ák . Vyu uje se zde hudební obor (dechové, klávesové, smy cové nástroje, kytara, zp v, bicí a hudební nauka)

³⁴ SLAVÍK, F. A.: Brn nský okres, vlastiv da moravská, II. místopis Moravy, Brno 1897. Brno: Garn, 2007, s. 293.

³⁵ SLAVÍK, F. A.: Brn nský okres, vlastiv da moravská, II. místopis Moravy, Brno 1897. Brno: Garn, 2007, s. 293, 294.

³⁶ SLAVÍK, F. A.: Brn nský okres, vlastiv da moravská, II. místopis Moravy, Brno 1897. Brno: Garn, 2007, s. 295.

taneční a výtvarný obor. Obyvatelé tu mají také dobré sportovní zázemí (TJ Sokol Stelice, fotbal, košíková, volejbal, futsal, záchy). V obci se také nachází Zámeček Stelice – domov pro osoby se zdravotním postižením, které zajišťuje celoroční péči i pro osoby s mentálním a kombinovaným postižením. Nejstarší a jedinou budovou ve Stelicích, která je chráněná památkovou péčí, je kostel Nejsvětější Trojice, jehož povod sahá až do středověku. Dlouholetou tradici zde také má Sbor dobrovolných hasičů, který byl založen již v roce 1898. V roce 2004 obec za podpory EU navázala přátelské partnerské vztahy s italským městem Assago u Milána a s francouzským městem Nozay u Paříže, čímž se snaží podporovat uzlechtilé záležitosti směřující k poznání kultury těchto národů, jejich historie a současného života občanů. Stelice leží 15 km jihozápadním směrem od Brna na železniční trati Brno – Jihlava a Brno – Znojmo. Vzhledem k této příhodné poloze mají zdejší obyvatelé dostatek pracovních příležitostí a zároveň si mohou užívat přátelského a klidného okolí.

3.2 Hudební dělní ve Stelicích

Stelice patří k několika obcím v okolí Brna, v nichž se dodnes alespoň zčásti udrželo kulturní dědictví minulých generací, které se projevují místními nářečím, zvyky, tanci a písněmi. Stelické lidové písně z let 1865-1951 sbírala a zaznamenávala Frantizka Kyselová, učitelka v Ochově a spolupracovnice Frantizka Bartoza a Leoze Janáčka. V letech 1978-1980 zaznamenali jejich varianty ze sousedních obcí Zdenka Jelínková a Jaroslav Jurázek do svých edicí lidových písní a tanců z Brněnska. Jsou to například písně: *Vo echovské kostelíček* nebo *Jen, synečko, véské*. Kromě toho shromáždili místní sbíratelé záznamy asi 150 lidových, zkolních a jiných písní ve Stelicích zpívaných a to v období od konce první světové války až dodnes. Ke Stelicím se vztahují tyto písně: *Ty stelický láne, Ten stelické mlén, Ta stelická dídneka*.

Zdenka Jelínková se o tancích ve Stelicích zmiňuje: *sK nejbohatšímu jarnímu ceremoniálu, spojenému s obchůzkou dívek a s obřadními zpěvy a tanci patří ily královničky, králinky, králíky, králenky. Ve Stelicích zaznamenal troubský Konstantin Sojka ke královni kámi píseň, která je protějškem písně ke svatebnímu tanci kohótek: Sko il košíček do zahrádky, pozlupal babce vzecky*

ádky.³⁷ Nebo dále také o tancích mužů : vše St elicích, Ostopovicích a jinde (zvláště na Brněnsku) bylo v oblíbené mužské skákavé kolo (n kdý nazývané ssko náže). Muži, držíce se za ramena, poskakovali po jedné i druhé noze, skákali i do dlepu jako p i odzemku atp. Kroky kol v bec se p izp sobovaly tane ní písní. Nej ast ji se používaly val íkové, cvalové, oby ejné ch ze, r zného tempa aj. Výjimkou nebyly ani kroky zvláštění, nap íklad s p enážením váhy t la, s vytá ením chodidla a s natá ením v bocích.³⁸

Každým rokem jsou ve St elicích tradi ní po ádány tzv. mladé a staré hody. Mladé hody se konají po átkem léta na svátek Nejsv t jzí Trojice a staré hody vody t etí ned li v íjnu. V tyto dny mládež obléká st elický kroj, který svým vzhledem pat í do skupiny západomoravských kroj , lizí se pouze malými detaily. Za doprovodu kapely se na nich tan í moravská i eská beseda.³⁹

Jednou za 5 let se v obci konají doínky, což je slavnost spojená s radovánkami na oslavu ukon ení Oní. Sou ástí doínkového odpoledne bývají také ukázky tradi ních emesel (pe ení placek, tkaní na kolovratu i pletení kozík). Tato slavnost má v mnoha evropských zemích dodnes náboženský charakter, v eské republice jej ztratila ve 20. století, když byla vyuívána k politickým ú el m.

Co se kulturních akcí tý e, každoro ní je po ádán myslivecký a zkolní ples, ples Záme ku, dále mazkarní ostatky, na za átku a konci prázdnin letní noci i oslava Dne matek. V roce 2010 se jíž po osmé uskute nil festival folk a country kapel *St elické strunobraní*, jehož hlavní hv zdou byla zp va ka Irena Budweiserová s kapelou *Fade In*.

Místní ZUŽ se snaží ve st elických d tech rozvinout jejich hudební talent a je to znát. Pod ZUŽ nap íklad funguje *Big Band Grupa*, jehož lenové jsou i byli ůáky této zkoly. Za zmínku stojí nedávný úspěch tohoto *Big Bandu*. Na celostátním kole sout ůe jazzových a ostatních orchestr ůUŽ . Litvínov 2010 se umístil na výborné st íbrné pozici. Na ZUŽ také p sobí dechová hudba *Frajárenka*, která udržuje tradici lidové hudby ve St elicích. Úspěšným souborem

³⁷ JELÍNKOVÁ, Z.: Lidový tanec na Brněnsku v zrcadle dobových dokument . Brno: Kulturní a informa ní centrum města Brna, 1992, s. 18.

³⁸ JELÍNKOVÁ, Z.: Lidový tanec na Brněnsku v zrcadle dobových dokument . Brno: Kulturní a informa ní centrum města Brna, 1992, s. 20.

³⁹ Příloha . 1: St elický kroj

je také *Shadow Quartet*, jediné ně uskupení ty hudebník (ti z nich jsou bývalými Oáky místní ZUŽ), které interpretuje klasickou hudbu v netradi ních úpravách. Tento soubor je zapsán v Guinnessov knize rekord za nejrychleji odehranou skladbu N. A. Rimského-Korsakova *Let meláka*.

Fakt, že jsou St elice šplné%hudebník , dokazuje, že v obci p sobí mnoho r zných kapel a uskupení. Zmínila jsem ji0 *Big Band Grupu*, *Frajárenku*, *Shadow Quartet*, ale je to také například kapela *Alband*, *Ibatak*, *Krtek*, *¥OK*, *Liduz*, které hrají pro radost a zábavu nejen na místních zábavách.

Toto byl stručný popis historického vývoje a hudebního d ní v obci St elice. Nyní následuje podrobn ější popis mezivále ného období ve St elicích.

3.3 Období mezivále né

Tuto kapitolu jsem rozd ělila na 4 celky. V první ásti nazvané *Z kroniky obce St elice*, podrobn ě popízi mezivále né období ve St elicích tak, jak je zaznamenané ve st elické kronice, která je uložena v místním muzeu. V dalších ástech se budu v novat organizacím, které p sobily ve St elicích v období mezivále ném a m ěly zde jistý vliv na kulturu a hudební ěinnost. Jak se pozd ěji p esv d ěme, zprávy o p sobení n kterých t chto organizací se objevovaly v dobovém mezivále ném eském tisku.

3.3.1 Z kroniky obce St elice

Za átek mezivále ného období pro St elice, jako i pro jiné obce a m sta v echách a na Morav , nebyl nejleh ěí. Vále ná léta obec velmi poznamenala. Z kroniky obce se do ětáme, že dne 1. srpna 1914 nastoupilo do vojenské slu0by 117 mu0 , mobilizací byla posti0ena v tzina rodin. Zvlášt otcové a hospodá i po izovali poslední v ěli a dávali rodinám pot ebné rady a pokyny do budoucna. V období války nebyl dostatek potravin, úroda byla státem zabavena a ceny potravin velmi vzrostly (r. 1913 . pšenice 21 K za 100 kg, 0ito 20 K za 100 kg, je men 18 K za 100 kg, r. 1915 . pšenice 38 K za 100 kg, 0ito 30 K za 100 kg, je men 28 K za 100 kg).

Dále z Kroniky obce o vále ných letech: *šSoupisy a rekvizice obilí byly ásté a dály se za asistence etnictva a následkem zavedení p ěd l , 120 kg obilí pro osobu t Oce pracující a samozásobitele, 70 kg obilí pro lehce pracující a*

nesamozásobitele na dobu 1 roku, ukrývali lidé zásoby do všech možných úkrytů, jelikož stanovená dávka k výživě v době nedostatku byla velmi nízká. Rovněž na spotřebu jiných potravin vydány lístky jako: cukrenky, chleбенky, tukové lístky, tabáky a jiné. Pro válečné úkony zabaveny měděné a mosazné předměty jako klíčky, odevky a vrata, oehlíčky, hmoždíky a na cukr a jiné též cínové předměty, ostnatý drát ze plotů a zahrad. Drahota a nedostatek stoupá, tabák podražil, ale není ho k dostání, proto se kouřily různé listy: dubové, jahodové, z mateřídoušky a z jeteliny; kuřáci tyto po lese a po poli sbírali a doma na kamnech sušili. Po domech sbírány hadry, kaučuk a mosaz. Nedostatek mouky, masa, látek na zaty, obuvi, tři dny v týdnu nesmí se vařit maso, ale ono se nevaří ve většině rodin celý týden. Zakázán masitý salát. Papír zdražen o 60-100%, následkem čehož zdraženy vzecky zásoby.⁴⁰

Stručně ježt k válečným letům ve Stělicích z kroniky obce:

Moravské místodržitelství vydalo zákaz tanečních zábav, dne 24. března 1917 zabrali Stělicím k válečným účelům dva zvony z roku 1820 z kostela Nejsvětější Trojice.

Rok 1918 byl pro Stělice stále obdobím bídy, nebylo potravy, proto se pole způsobili obdlaná, nepohnojená, málo rodila. Také dobytka ubylo skoro o polovinu, nešlo kolik ho bylo před válkou. Vyráběla se papírová látka na zaty, ze které se prádlo rozsypalo a nemohlo se ani práť. Dále z Kroniky obce: *Vyráběly se také papírové provazy. Strýček koupil provaz pro kozu a tuto uvázal; za chvíli však koza báhla po dvoře. Jak to tak, diví se strýček, vždy jsem ji uvázal a k svému údasu vidí, že koza provaz překousala. Nebylo k tomu na obuv, lež za nesmírnou cenu. Vojáci chodili v roztrhaných a zpinavých uniformách. Bylo jim vařeno koškové maso (i z padlých koní), epa, zemáky zmrzlé i nahnilé. Vzhledem k tomu vzrůstala se ve vojsku nekáze a nespokojenost, touha po míru byla všeobecná jak ve vojsku, tak též i v obyvatelstvu. Že lichva a podvody, krádeže a loupeže se rozmáhaly, rozumí se samo sebou. Zvláště krádeže polní; cizí lidé zvláště bránci chodili za noci na pole a vyhrabávali brambory a epu, vze ve velkém, takže do rána bylo třeba pole odneseno. Když byly jeteliny a sena v kopách, přijeli v noci s frou a ráno bylo seno z kolika louk pryč. Písemné bylo, že na některých polích v bramborách, objevily se tabulky s nápisem: *Prosím**

⁴⁰ Kronika obce Stělice uložena v místním muzeu, s. 162, zapsal kronikář Antonín Novák.

Vás, nekra te mn brambory, jsem chudák a mám ty i d ti.‰. Vzechny okolnosti nasv d ovali tomu, Ńe u0 tomu musí být konec.‰⁴¹

Dne 16. srpna 1918 koupil řád sester Dominikánek z ep ína u Olomouce od hrab te Alberta Herbersteina zámek (dnezní Záme ek St elice, viz kapitola 2.1) za obnos 150 000 K . Z kroniky obce se dále do ítáme, Ńe stavba domu nebyla dosud dokon ena a vy0ádala si jezť náklad 70 000 K . V dom se za alo s opravami v roce 1919: byly polo0eny parkety ve dvanácti pokojích, zasazena okna, dve e, provedena úprava kaple, malba v kapli a v celém p ízemí. Sestry z řádu sv. Dominika p ijely do St elic dne 6. kv tna 1919 se dvaceti slabomyslnými d tmi. Sester eholic zde bylo ze za átku pouze 5, pozd ji 11.

Dne 28. íjna 1918 byly zem koruny eské spojeny se Slovenskem a prohlázeny za samostatný stát. Nadzení v obci bylo veliké, ka0dou ned li proto byly po ádány muziky a slavnosti.

Rok 1919 byl pr m rný, co se úrody obilí, brambor, cukrovky a ovoce týká. Víno v tomto roce zpatn vyžrálo, a proto velice zdra0ilo. Z kroniky obce se dozvídáme, Ńe pšenice a 0ito stálo 60 K za 100 kg, je men a oves 55 K za 100 kg, brambory 28 K za 100 kg a cukrovka 15 K za 100 kg. Roku 1919 a0 1920 byla postavena nová okresní silnice druhého řádu odbo ující ze silnice St elice . Nebovidy, kolem Anenského mlýna do O echovi ek a O echova. Obec St elice p isp la na tuto stavbu obnosem 6 094,60 K , co0 iní jednu desetinu celkového obnosu. Dne 15. ervna 1919 se ve St elicích konaly obecní volby a bylo zvoleno 24 len obecního zastupitelstva ze ty politických stran a to: eskoslovenská strana lidová . odbor rolnický, eskoslovenská strana lidová . odbor domka , eskoslovenská strana národní demokracie a eskoslovenská strana socialistická. *sV polovin m síce íjna r. 1919 byli zde nakvartýrováni vojáci . italztí legioná i, po domech; zdr0eli se zde a0 do konce ervna r. 1920. A koliv nazi ob ané legioná e rádi uvítali, p ece jako vojsko p sobili zde jisté obtí0e, pokud se tý e zásobování. Lid dlouholetou válkou vy erpán a neustálým rekvírováním potravin ochuzen, t Ńko nesl zásobování vojska a jejich potah . A proto, kdy0 vojsko bylo sta0eno do m sta, spokojen si ob ané oddechli.‰⁴²*

⁴¹ Kronika obce St elice ulo0ena v místním muzeu, s. 175, zapsal kroniká Antonín Novák.

⁴² Kronika obce St elice ulo0ena v místním muzeu, s. 194, zapsal kroniká Antonín Novák.

Úroda roku 1920 byla lehce podprůměrná, cena obilovin velmi vzrostla (pšenice a ořito za 140 Kč za 100 kg, ječmen a oves 135 Kč za 100 kg, cukrovka 30 Kč za 100 kg). V kraji šádlila tento rok dobytčí nemoc – kulhavka a slintavka, ve Stelicích touto nemocí uhynula jen jedna kráva. Dále se z kroniky obce dočítáme, že dne 1. září 1920 byl do Stelic za řídicího ušitele zkoly dosazen pan Josef Šec ze Žebětína, kde byl správcem zkoly 20 let a pochází se sousední obce Tikovice. Nahradil tak pana Josefa Goldbacha, řídicího ušitele, který byl ve Stelicích ušitelem od roku 1892.

V roce 1921 došlo k dalšímu zdražení obilovin. Cena pšenice 380 – 450 Kč za 100 kg, ořita 370 – 410 Kč za 100 kg, ječmene 330 – 350 Kč za 100 kg, ovsa 320 – 350 Kč za 100 kg. Dále se z kroniky obce dočítáme, že byl tento rok ve škole obce Stelice na návsi postaven pomník padlým vojákům v první světové válce. Náklad na pomník činil 10 515 Kč. Uprostřed pomníku je deska z černého mramoru se 29 jmény stelických občanů, kteří ve světové válce buď padli na bojišti, nebo následkem válečných útrap zemřeli v nemocnicích. Tento pomník padlých stojí ve Stelicích dodnes. Dne 15. února 1921 proběhlo sítání lidu v celé republice. Ve Stelicích bylo napočteno 1840 obyvatel, z toho 889 mužského pohlaví, 951 ženského pohlaví, 321 domovních dísel a 362 bytů (tj. rodin). Pouze 3 obyvatelé byli negramotní.

Roku 1922 se v létě 12. srpence kolem čtvrté hodiny odpolední přehnal nad Stelicemi černé mraky, objevily se kroupy o velikosti telní. Kronika obce uvádí, že škody na majetku a dobytku byly nedozírné. Byly odplaveny a rozervány silnice a železniční násypy, stát i ve ejnost přispěly finance na opravu a bylo poskytnuto přístěží t m, kterým přívale zničil přibytky. Ale byl tento rok méně úrodný, ceny obilovin klesly (pšenice 150 – 180 Kč, ořito 100 – 130 Kč, ječmen 85 – 145 Kč, oves 110 – 130 Kč, cukrovka 15 – 18 Kč, vše za 100 kg). Ve Stelicích zahynulo přes 40 kusů dobytka na nemoc zvanou osteomalacia (mknutí kostí). Mnozí z rolníků utrpěli velké škody.

Rok 1923 byl v úrodě průměrný, ceny obilovin byly skoro stejné jako v roce 1922. Dne 16. října se ve Stelicích konaly obecní volby. Vyhrála Strana eskoslovenská lidová (dostala 508 hlasů, tedy 13 mandátů), Strana eskoslovenská socialistická dostala 461 hlasů, tedy 11 mandátů a Strana eskoslovenská živnostensko-stedostavovská dostala pouze 29 hlasů a tedy 0

mandát . Dále se z kroniky obce dozvídáme, že byla v tomto roce provedena oprava farního chrámu Pán . kostel byl omítán, celý na zedoch natřen, stěhy znovu položena, okenice opraveny, iselník na hodinách znovu natřen, vlny nabarvena. Dne 28. října byly také zavazeny a slavnostně posvěceny dva nové zvony, které oba stály 20 658 Kč .

Rok 1924 byl také, což se úrody týkající především rýže, cena obilovin zůstala stejná jako v předchozím roce. Západomoravské elektrárny nabídly prodloužit sekundární síť elektrického vedení z Bosonoh do Troubska, Stelice, Ostopovic a Žebětína a vybudovat jmenované obce, aby se dohodly na společném postupu. Jak se z kroniky dozvídáme, okolní obce tuto nabídku odmítly a tak Stelice v této věci musely postupovat samostatně . Stelice nabídku Západomoravské elektrárny přijaly, což se později ukázalo jako správný krok, neboť okolní obce, které uzavřely tuto smlouvu až v roce 1925, platily o mnoho tisíc korun více, protože ceny dřeva a materiálu velmi stouply. Dále byla v tomto roce vybudována obecní silnice jako odbočka okresní silnice Stelice . Nebovídy a dále byla opravena celá stelická fara.

V roce 1925 byla úroda obstojná, ceny obilovin se nijak nezměnily. *v pátek dne 6. března poprvé zazářilo v naší obci ve veřejné elektrické osvětlení, ulice a prostranství obce osvětluje 43 žárovek. Během roku zavedeno elektrické osvětlení do školy a obecního hostince, kde dosud bylo osvětlení plynové. Konečně na podzim zavedeno elektrické osvětlení do fary a do kostela.*⁴³ Dne 31. prosince bylo provedeno sítání domácího zvířectva. Z kroniky obce je nám známo, že ve Stelicích se nacházelo 3 479 kusů domácího zvířectva.

Rok 1926 přinesl mírné zdražení cen obilovin (v průměru zhruba o 50 Kč na 100 kg). Byla postavena další část obecní silnice. Dále je v kronice obce zmínka o tenásko-pvečském-vzdělávacím spolku „Kollár“. Byl to spolek, který ve Stelicích vznikl v roce 1892, kdy dva stelické rodáky (Tomáš Opálka a Josef Holezovský) přičtení svazku J. K. Tyla napadlo, že by mohli zřídit nějaký ochotnický kroužek. Nacvičováním zprvu se ujal pan učitel Reinhold Kellner. Mužských hlasů bylo okolo 25, děvčat okolo 12. *První sbory, které jsme se cvičili, byly: Bývalí echové, Klekání, Dívka, Dobrá noc, Pod Triglavem, Dolina, Opuztina, Prosba odvedeného.* Dne 29. ledna 1893 jsme poprvé vystoupili ve

⁴³ Kronika obce Stelice uložena v místním muzeu, s. 221, zapsal kronikář Antonín Novák.

starém hostinci na jevizt . Místnost byla malá, jevizt primitivní, starší, ale obecnstva nabito a výsledek zda ilý. Na to jsme cvi ili k velikonoci první latinskou mzi, etné eské vloky . sAnd I lásky svaté vlá%o sTo den%aj. Dále velebný chorál sNa Moravu%oSlovan%oS Kde domov m j?%oS D íve ne0 jsem se%oS Prindi Jeník%o polka . sMa enka%o váOná . sSousedská%o Oertovné sbory . sHonza%o s ert m tu radu dal%oS Na horách%o aj. Po Velikonocích tého0 roku sehráli jsme první divadlo trajektovku od V. Klicpery sLumpací vagabundus%aneb sLumpácký trojlístek%o úsp ch velice p kný. T sn p ed rukováním, dne 18. zá í 1893 byl odpoledne zalo0en tená sko-p vecký spolek a tento slavnostní den zakon en pak souhrou divadelního kusu . sFuriant%o Spolek, je0to p ipadaly ten rok stoleté narozeniny p vce . Slávy dcery . Jana Kollára, nazván sKollár%o kn mu0 se hned p ihlásilo 27 len .%⁴⁴ Spolek se hned ujal innosti, p evzal obecní knihovnu, kterou také rozzí il, v roce 1914 ítal p es 1000 svazk . Do roku 1914 bylo sehráno celkem 70 p edstavení a po ízeno nové jevizt . V období sv tové války byla knihovna zdemolována a mnoho zp vák muselo odejít na vojnu. Po válce dal spolek knihovnu do po ádku, bohu0el sbor ji0 obnoven nebyl. Spolek upadal zejména kv li zakládání dalzích spolk , nap . sSokol%onebo sOrel%o Roku 1926 spolek sKollár%ove St elicích zaniká. O tomto spolku se více zmíním v následující kapitole.

Roku 1927 odezel do výslu0by místní fará Frantizek Hájek, místo po n m zastoupil ji0 t icátý fará ve St elicích pan Leopold Rosenberg. Tého0 roku se ve St elicích konaly obecní volby, kandidovalo celkem 6 politických stran a bylo zvoleno 24 zastupitel . S 11 mandáty zví t zila eskoslovenská strana lidová.

Podle kroniky obce v roce 1928 navztívil Moravu prezident T. G. Masaryk, st eli tí ob ané ho vítali v nedalekých Bosonohách. V tomto roce se ve St elicích slavilo také mnoho výro í, nap . 650. výro í bitvy na Moravském poli, 30. výro í trvání Sboru dobrovolných hasi ve St elicích, 30. výro í od zalo0ení Spo itelního a zálo0ního spolku ve St elicích i 10. výro í samostatnosti eskoslovenské republiky.

Rok 1929 nebyl pro St elice nijak významný. Na dvou v tzích pozemcích byla provedena meliorace p dy za celkovou ástku 195 065,88 K . Dále se také z kroniky obce do ítáme, 0e obecní knihovna k roku 1929 ítá 1 136 knih.

⁴⁴ Kronika obce St elice ulo0ena v místním muzeu, s. 229-230, zapsal kroniká Antonín Novák.

Ani o roce 1930 se z kroniky nedozvídáme mnoho zajímavého. Snad jen, že tento rok se prezident T. G. Masaryk dožívá 80ti let, a tak na jeho počest Stelice uspořádaly malou slavnost, kde vystupoval mužský stelický sbor s písními *Váno, Den slavný, Tebe, voda tebe*.

V roce 1931 se konaly obecní volby, kandidovalo 6 politických stran a opět zvítězila Lidová strana s počtem 9 mandátů. Dále v tomto roce přistoupila tělocvičná jednota Sokol Stelice k stavbě nové sokolovny. Sál o rozměrech 11x20 metrů byl největší společenskou místností v obci. Vedle hlavního sálu byl připojen kinosál, který sloužil při tanečních zábavách a plesích jako společenská místnost. Sokolovna je po větších úpravách používána do dnes.

O roce 1932 není v kronice mnoho zápisů. V srpnu byla slavnostně otevřena již zmíněná sokolovna a dále došlo k rozšíření a následnému vysvěcení farního kostela Nejsvětější Trojice. I rok 1933 není pro Stelice nijak zvlášť významný. Postavilo se zde sportovní hřiště, vybuďovala se další obecní silnice vedoucí ke vlakovému nádraží a dále se poukazuje na 600leté výročí od založení okolní obce Radostice, které je spojeno s velikou oslavou. V tomto roce také zemřel politik Antonín Švehla, kterému je v kronice obce věnováno 5 stran textu jako vzpomínka na Švehla v životě a památka na tohoto významného politika.

V roce 1934 byla opravena věž stelického kostela i s křídlem a bání kostela. V kronice se objevují spíše politické texty, je tu také zmínka o veliké nezaměstnanosti lidí (v celém tehdejší Československu 700 000 nezaměstnaných).

Rok 1935 byl v kronice obce také zastoupen spíše politickými texty. Tento rok se konaly dvoje volby; do poslanecké sněmovny a do senátu a také do okresního zastupitelstva. Účast na obou volbách byla vysoká. Jako prezident byl zvolen Edvard Beneš, o čemž kronika také pojednává. Dále 10. března byl v Sokolovně ve Stelicích konán slavnostní večer k 85. narozeninám T. G. Masaryka. Hrály se na něm skladby známých velkých skladatelů. Smetana, Dvořák, Suk.⁴⁵

Z kroniky se o roce 1936 dočítáme, že v elický spolek Stelice oslavil jubilejních 30 let trvání. Večer se pořádala taneční zábava se vstupným 4,80,- Kč.

⁴⁵ Příloha . 2 . Program slavnostního večera k oslavě 85. narozenin T. G. Masaryka z kroniky obce Stelice

Dále je tu napsaný přesný počet občanů, kteří navštíví obecnou školu ve Stelicích. Je to celkem 211 občanů.

Roky 1937 i 1938 jsou v kronice obce představeny zase spíše v duchu politickém. Roku 1937 zemřel T. G. Masaryk, čemuž je v kronice věnováno mnoho stran. Dále se také dozvídáme o úpravě stelického potoka, v roce 1938 pak o volbách do obecního zastupitelstva. Kandidovalo 7 politických stran a ve Stelicích opět zvíťazila československá strana lidová. V roce 1938 se také stelický Sokol zúčastnil desátého vzesokolského sletu v Praze. Cvičilo 24 mužů, 22 žen, 14 dorostenců, 18 dorostenek a 12 občanů. Jednota Orla pořádala došňkové slavnosti, při kterých bylo použito starých stelických krojů. Dále uo jsou zápisy opět spíše politické, o Mnichovské dohodě apod. Rok 1938 končí v Kronice obce Stelice⁴⁶ v toulce: *Těží doba nastaly českému národu, českému lidu.*

3.3.2 Tená sko-pvecký vzdělávací spolek Kollár

Díky panu Ing. Václavu Dlapkovi, který se dlouhá léta stará o stelické muzeum, jsem získala cenné informace o Stelicích z Kroniky obce, kterou popisují v předcházející kapitole. Další materiály, které mi pan Dlapka z muzea poskytl, byly *Protokoly lenských a výborových schůzí tená sko-pveckého vzdělávacího spolku Kollár z let 1908 až 1934*. V předcházející kapitole, ve které mi pramenem byla Kronika obce Stelice, jsem již nastínila vznik a vývoj tohoto sdružení (zápis byl uveden v kronice obce roku 1926 na stranách 229-233).

Zvláště samostatný předpis dvojlist v Protokolech tvoří Stanovy spolku psané v roce 1893. Stanovy obsahují mimo jiné tyto údaje:

§ 1.) *Jméno spolku jest: tená sko-pvecký vzdělávací spolek Kollár a sídlo jeho obec Stelice.*

§ 2.) *Účelem spolku jest zřízení vzdělávacího ústavu a osvětlení mezi lenstvem a představením uzlechtilých zábav.*

Účelem toho dosáhnouti se hledí:

a) *Založením spolkové knihovny, tením a představením ve veřejných časopisech a knih;*

⁴⁶ Kronika obce Stelice uložena v místním muzeu, s. 433, zapsal kronikář Antonín Pavlík.

b) *po ádáním v deckých a pou ných p ednázek a rozhovor , vyjímaje vzecky politické a nábo0enské p edm ty;*

c) *p stováním divadla, zp vu, deklamací, výlet a uzlechtilých zábav.%0*

Paragraf je ve Stanovách celkem 19 a týkají se nap . toho, kdo se m 0e stát ádným lenem spolku, jaké práva len má, kdo vede správu spolku, jak ásto se svolává valná hromada spolku a co musí ezit, atd.

Stanovy byly sepsány ve St elicích dne 23. zá í 1893 a podepsáni tu jsou Josef Holezovský, Frantizek Male ek, Tomáz Holezovský a Jan Sadílek. Kopie Stanov spolku jsou v této práci p ilo0eny v p íloze . 3. Na t chto Stanovách m p ekvapilo, jakým profesionálním%zp sobem byly sepsány.

Následující text popisuje na základ zápis ze sch zí pr b h spolkových jednání se zvlázním d razem na innost kulturní i hudební. Jednotlivé zápisy z výborových sch zí spolku Kollár za ínají rokem 1908, kterých tu za tento rok bylo celkem dev t. V tomto roce se ezilo znovuz ízení jevizt , ud lení diplomu místnímu u iteli Ignáci Muziká i za zásluhy ve sbormistrovské innosti v tomto spolku a další jiné zále0itosti. Roku 1909 se konalo 10 sch zí, roku 1910 sedm sch zí, roku 1911 p t sch zí, roku 1912 sedm sch zí, roku 1913 ty i sch ze a kone n roku 1914 pouze t i sch ze. Ze zápis z protokol je z ejmé, 0e spolek Kollár byl nejvíce inný práv v dob p ed první sv tovou válkou. Také bro0ura o St elicích vydaná v roce 1979 k 750. výro í první písemné zprávy o obci uvádí: *Žásluhou u itele Reinholda Kellnera, který ve St elicích p sobil v letech 1891 a0 1904, vyvíjel spolek bohatou kulturní a osv tovou innost. Jeho p vecký sbor nacvi il do roku 1904 více ne0 sto slavnostních a lidových písní, které pak zpíval na svých ve ejných vystoupeních a p i r zných slavnostních p íle0itostech. Spolkoví ochotníci sehráli do roku 1912 na 70 divadelních p edstavení.%0⁴⁷*

Kone n se dostáváme do mezivále ného období. První zápis z tohoto období je datován ke dni 15. února roku 1920 za p ítomnosti 21 len . P edsedou sdru0ení v této dob byl Tomáz Opálka. ezily se zde existen ní problémy spolku, dále byly provedeny volby do výboru spolku (Opálka Tomáz . p edseda, ¥vestka Josef . místop edseda, Antoz Josef . jednatel, Dlapka Frantizek . pokladník, ¥vestka Antonín . knihovník, Kazda Josef, Antoz Tomáz, Antoz Filip,

⁴⁷ PAVLÍK, S. A KOLEKTIV AUTOR : St elice . stru ná kronika obce a lidu, 1848-1978. St elice: MNV St elice, 1979, s. 7.

Sadílek (lení výboru). Také se zde projednával mimo jiné návrh na znění stanov v případě, že by spolek povolil cvičení na varhany u kterého z členů. V následující schůzi ze dne 9. května 1920 se dozvídáme, že varhany bude pověřovat sám předseda spolku Tomáš Opálka.

Další protokol byl sepsán dne 22. ledna 1921, ve kterém předseda připomíná, jak krásné bylo, když první spolek Kollár vystupoval ve veřejném představení, kdy sbíratelé občané starší a mladí zazpívali společně.⁴⁸ Dále se na schůzi projednávaly problémy s knihovnou, ze které vojáci udělali spíše skladisko knih. Knihovna obsahovala 517 knih, z nichž bylo mnoho poškozených a tak se nepůjčovaly. Bohužel zde není popsáno, kde ve Stelčicích byla knihovna umístěna.

Roku 1921 proběhla ještě jedna schůze spolku Kollár a to 20. března. Zde se probíralo, jak těžká byla válka přinesla a vzpomínalo se na vznik spolku: předseda vzpomíná na vznik spolku a uvádí, jak s potěšením při plápolajících pochodních ve veřejném svátku Josefa Dubského, který dnes na lože nemocen spoután, zapíleli na fašistické píse, jak připravovány radostné písně k svátkům v kostele, kde svorně v každém směru pracovaly spolky po 30 let, avšak když zezvedli, mnoháinnost ochabla, nastalainnost nepatrná, a ne nazí vinnou. Připomíná, jak krásných písní národních máme a přece slyšíme odřehova ky, jak bychom nic uzlechtilějšího neměli.⁴⁹ Z tohoto můžeme usuzovat, že za těchto poválečných let ve Stelčicích kultura neprosplival.

V roce 1922 se uskutečnila pouze jedna schůze Kolláru. Členové výboru odevzdali 50 Kč na pomník padlých vojáků ve světové válce. Roku 1923 se žádná schůze nekonala.

Roku 1924 se konaly celkem 4 schůze. Na první ze dne 11. března se mimo jiné projednával návrh předsedy obnovit ve Stelčicích divadelníinnost a za tímto účelem opatřit podklady pro divadelní hru *Zabitý Olev*. To se bohužel nepovedlo, jak dokazuje záznam z dalšího protokolu ze dne 30. března 1924. Píše se v něm také o problematice stávající knihovny, na které členové navrhuji knihovnu přidělit

⁴⁸ Protokoly členských a výborových schůzí stánsko-přírodního vzdělávacího spolku Kollár z let 1908 až 1934, uložené v muzeu ve Stelčicích. Protokol sepsaný ve Stelčicích dne 22. ledna 1921, podepsán předsedou Tomášem Opálkou a jednatelem Josefem Antozem.

⁴⁹ Protokoly členských a výborových schůzí stánsko-přírodního vzdělávacího spolku Kollár z let 1908 až 1934, uložené v muzeu ve Stelčicích. Protokol sepsaný ve Stelčicích dne 20. března 1921, podepsán předsedou Tomášem Opálkou a jednatelem Josefem Antozem.

Tlovýchovné jednoty Orel, protože se i vznikla a po celou dobu, dokud byl spolek v innosti, úkolem jeho bylo cvičení písni a zvláště nejvíce kostelních, kterému jest jednoty Orel blíží jako jednoty Sokol.⁵⁰ Zaujalo m tu spojení sdokud byl spolek v innosti to znamená, že členové u nepokládali své psobení v tomto spolku za innost? Od tohoto záznamu asi bylo jasné, že spolek dříve i později přestane fungovat. Účastníci schůze se nakonec nedohodli, komu knihovna bude náležet, o čem se jednalo i na dalších schůzích konaných 24. srpna a 3. prosince 1924. Je také zajímavé sledovat účast na těchto setkáních. Zatímco 30. března bylo přítomno 17 členů, 24. srpna u jen 10 členů a 3. prosince u jen 8 členů.

V roce 1925 se uskutečnila pouze jedna schůze a to 27. prosince. Přítomných členů bylo pouze 7. Na programu schůze bylo zajistění chodu místní knihovny, která toho času měla 345 svazků. Účastníci schůze také rozhodli, že bude uskutečněna valná hromada, na které se vyřeší problém, zda knihovnu nechat spolku Kollárů či předit obecní knihovně nebo jednotě Orel.

Dne 10. ledna 1926 se tato valná hromada uskutečnila v obecní radnici, zúčastnilo se jí 17 členů. Výsledek debaty byl tento: *„Poněvadž innost spolku Kollár byla v posledních letech omezena jinými spolky jen na půjčování knih, ba dokonce i to bylo zastaveno, bylo by vhodné, aby knihovna neležela ladem a byla odevzdána obecní knihovně, jejíž jest obec povinna podle zákona udržovati. Tím však by byl spolek Kollár zbaven zcela veškeré innosti a bylo by odvodno jej rozpustiti. Proto dán konečný návrh: tená sko-pvecký vzdělávací spolek Kollár ve Stělicích odevzdá svou knihovnu knihovně obecní a rozejde se, jen však s tou podmínkou, že v knihovní radě bude míti 1 zástupce.“*⁵¹

Knihy *Protokoly členských a výborových schůzí tená sko-pveckého vzdělávacího spolku Kollár z let 1908-1934* obsahuje ještě tři zápisy. První je ze dne 11. května 1926 a týká se v něm o předání knihovny spolku Kollár obecní knihovně. Další zápis je napsaný dne 24. června 1930, v němž se jedná o

⁵⁰ Protokoly členských a výborových schůzí tená sko-pveckého vzdělávacího spolku Kollár z let 1908 a 1934, uložené v muzeu ve Stělicích. Protokol sepsaný ve Stělicích dne 30. března 1924, podepsán předseda Tomáš Opálka a jednatel Josef Antoš.

⁵¹ Protokoly členských a výborových schůzí tená sko-pveckého vzdělávacího spolku Kollár z let 1908 a 1934, uložené v muzeu ve Stělicích. Protokol sepsaný ve Stělicích dne 11. ledna 1926, podepsán předseda Tomáš Opálka a zapisovatel Oktavián Dlapka.

urgenci okresního úřadu v Brně, který se domáhá informací o fungování spolku Kollár. Poslední zápis z valné hromady ze dne 4. dubna 1934 pojednává o konečném rozjetí spolku Kollár takto: „Protože velká většina členů ubyla úmrtím, nových členů nebylo a na místo spolku Kollár tená ského nastoupily spolky tělocvičné, sportovní aj.; dále pokračoval spolek Kollár ve Stělicích, založen jsa horlivými pracovníky dne 8. září 1893, své kulturní poslání v tehdejší době splnil, ustupuje místním dějinám a spolkům a poklesem členů pod 15, rozchází se dobrovolně.“⁵²

3.3.3 Sokol Stělice

Dalším spolkem, který se významnou měrou v obci podílel nejen na sportovním, ale také kulturním a společenském dění v meziválečném období, byl Sokol Stělice. Jako pramen pro získání cenných informací mi posloužily zápisy, které sepsal v roce 2008 pan Mgr. Jindřich Mareš ke stému výročí Sokola ve Stělicích. Pan Mareš sepsal zápisy schůzí výboru a dalších písemností, které jsou uloženy v stělicím sokolském archivu.

Do textu nebudu zahrnovat informace týkající se sportovní činnosti Sokola (a je Sokol zejména spolkem sportovním), ale vzhledem k tématu mé diplomové práce se zaměřím pouze na kulturní činnost, kterou tento spolek vyvíjel.

Založení Sokola ve Stělicích se datuje ke 12. 8. 1908. Pro obyvatele Stělic toto založení mělo velký význam. Obyvatelé se mohli zúčastňovat cvičebních činností, ale také různých kulturních a vzdělávacích akcí. Každý rok členové připravili několik divadelních představení a tanečních zábav, pořádali koncerty a sokolské besedy s kulturním a vzdělávacím programem. Tyto akce měly vždy i značný vlastenecký podtext.

První schůze po válce byla svolána na 8. prosince 1918 a vítali se na ní členové, kteří se vrátili z války a z armády. V krátkém období došlo k výraznému nárůstu členstva. Zatímco na konci roku 1918 měla jednota 25 mužů a 11 žen, k 31. 12. 1919 bylo členů jednoty již 110 mužů a 50 žen. V činnosti navázala

⁵² Protokoly členských a výborových schůzí tená ského vzdělávacího spolku Kollár z let 1908 až 1934, uložené v muzeu ve Stělicích. Protokol sepsaný ve Stělicích dne 4. dubna 1934, podepsán předsedou Tomáš Opálka, starostou obce Antonín Novák, místopředsedou Antonín Kazda, pokladníkem Frantizek Dlapka, dále Tomáš Smutný, Filip Antoz, Josef Žvestka a Frantizek Žvestka.

jednota na p edvále né tradice a v letech 1918-19 p ipravila 7 divadelních p edstavení, 2 slavnosti, 1 hudební a zábavní ve er, 4 tane ní zábavy a 3 hody.

lenové jednoty nacvi ovali 7 týdn národní tance a celý rok pracoval p vecký krou0ek. V srpnu roku 1919 prob hlo tradi ní ve ejné cvi ení s pr vodem a tane ní zábavou.

I rok 1920 byl plný kulturních aktivit. *sStále se hodn etlo, nap . v únoru bylo vyp j eno 116 knih, knihovna m la na 300 svazk , lenové odebírali na osmdesát výtisk sokolských novin. Byly to nap . Sokolský list (36 odb ratel), V stník OS (21), Nový lid (34), Mládí (15), Sokol (2), Sokolice (1) atd. Konala se ada p ednázek (s kolísavou ú astí), výlety, uskute nily se oslavy M. Jana Husa a 28. íjna, hrála se divadla. Poprvé se objevuje i jméno Jana Svitá ka⁵³, který se p ist hoval z Oslavan; za al nacvi ovat národní tance (pozd ji byl duzí loutkového divadla ve st elické jednot i Oup , pracoval i sokolském kin).⁵⁴*

V roce 1921 se Sokol St elice, stejn tak, jak to o p t let pozd ji u inil tená sko-p vecký vzd lávací spolek Kollár, rozhodl svou knihovnu p edat ve ejné knihovn ve St elicích.

Roku 1924 se z bro0urky *Pokus o kroniku st elického Sokola* dozvídáme, 0e za 2000 korun bylo z Hradce Králové zakoupeno loutkové divadlo, které p ineslo v dalších letech mnoho radosti st elickým d tem.

V roce 1925 u0 T locvi ná jednota Sokol St elice ítala 177 len (122 mu0 a 55 0en). Sokolztí divadelníci uskute nili 6 p edstavení (bohu0el názvy p edstavení nejsou známy), loutkových p edstavení bylo 11. Samoz ejmostí bylo také po ádání tradi níh zábav, jich0 se konalo 8.

Roku 1926 valná hromada dne 24. ledna schválila provozování sokolského kina. *sAby byly získány finance, byla mezi leny Sokola zorganizována upisovací akce, které vynesla asi 7 700 korun, výze 330 korun dosáhly dary. Bylo nutno upravit prostory v hostinci bratra Perny a zakoupit promítací p ístroj, co0 p edstavovalo náklady okolo 20 000 korun. V c se zda ila, tak0e 25. íjna 1926*

⁵³ Jan Svitá ek byl otec známého eského re0iséra, scénáristy a navíc i st elického rodáka Vladimíra Svitá ka (narozen 17. 2. 1921).

⁵⁴ MARE¥, J.: *Pokus o kroniku st elického Sokola*. St elice: T locvi ná jednota Sokol St elice u Brna, 2008, s. 27.

se před rekordní návštěvou z davého obecnstva promítal první film. Do konce roku jich bylo jezdě devět. Sokolské kino dostalo název Rozkvět.⁵⁵

Další záznamy z brnoúřky se týkají zejména budování sokolovny ve Stelicích, která byla slavnostně otevřena 13. a 14. srpna 1932. Součástí oslav bylo sobotní představení divadelní hry *Jiříkovo vidění* od J. K. Tyla, v neděli 14. srpna dopoledne byl koncert, odpolední část oslav začala krojovaným průvodem, následovalo cvičení, pak veselice a večer zábava s tancem. Otevření sokolovny mělo silný vliv nejenom na rozvoj cvičení a sportu ve Stelicích, ale také zajistilo lepší podmínky pro činnost divadelníků a loutkového divadla. Mírně klesal zájem o promítání filmů, protože nový film začal v této době být jistým počínkem.

Rok 1933 byl spojen s oslavami čtvrtstoletí od založení Tlocvičné jednoty. Za celé toto 25leté období se konalo více než 10 společných výletů, sokolští zpívají více než 400 zkouzek a okolo 60 vystoupení. Bylo sehráno 92 divadelních her pro dospělé a 7 pro děti, nacvičeno a odehráno bylo i 36 loutkových představení. O loutkovém divadle se z brnoúry dále dozvídáme, že bylo založeno již zmíněným Janem Svitáčkem v roce 1924. Po vzniku kina zájem o loutkové hry poklesl, takže divadlo bylo roku 1928 prodáno TJ Sokol Chrlice. Od počátku třicátých let ovšem bylo loutkové divadlo budováno znovu. Loutkáři obtovali mnoho hodin práce pro rozvoj toho divadla. *„Např. Frantizek Klíma odpracoval zdarma na 500 hodin při tvorbě dekorací, žofie Horáková užívala pro loutky garderobu, bratři Svitáček a Handl vyrobili jeviště, bratři Kohout a Paar nábytek.“*⁵⁶ V roce 1933 bylo předvedeno 13 divadelních her, 9 loutkových představení a 8 vycházek do okolí.

I rok 1934 byl, co se kulturních akcí TJ Sokol Stelice týká, velmi bohatý. *„Divadelní odbor nacvičil např. hru Frantizka Langera Velbloud uchem jehly. Kinoodbor na lenském schůzi přizel s požadavkem pořídit zvukovou aparaturu. Se slabým zájmem se setkal koncert salonního orchestru z Bosonoh, který se konal v souvislosti s životními výročími našich hudebních velkých Bedicha Smetany a Antonína Dvořáka. Konaly se však i méně náročné akce, například i dny ostatkové zábavy, v dubnu pomlázková zábava, v květnu mladé hody, na srpen byl*

⁵⁵ MAREŠ, J.: Pokus o kroniku stelického Sokola. Stelice: Tlocvičná jednotka Sokol Stelice u Brna, 2008, s. 33.

⁵⁶ MAREŠ, J.: Pokus o kroniku stelického Sokola. Stelice: Tlocvičná jednotka Sokol Stelice u Brna, 2008, s. 43.

připraven karneval, na říjen staré hody a na listopad martinské hody. Názvy předků se tedy uměly bavit a bavili se rádi. Sokol měl ale po předání zábav přinášelo také finanční zisk, který sloužil jednak k zajištění provozu sokolovny, jednak byl přebytek dáván Druhostvu Sokolského domu, které odpovídalo splácelo hypotéku. Na kterémž jen se zdálo, že taneční zábavy devalvují ušlechtilé sokolské snahy. Proto například jednatel Jan Svitáček navrhl pro mladé hody národní tance, což mohlo dodat zábavě ušlechtilější ráz.⁵⁷

Roku 1935 se konaly oslavy 85. narozenin T. G. Masaryka. Pan Mareš ve své brožurce uvádí, že sokoli na oslavách kromě cvičebních úkolů měli zastoupení i díky mandolinistům stělické jednoty a sborovému zpěvu. Mandolinisté stělické sokolské jednoty (neboli tamburazi) cvičili mnoho a mnoho let, ale o jejich konkrétních vystoupeních téměř nejsou zmínky.⁵⁸ Také sokolští ochotníci v tomto roce nezapomněli, navštívili například tehdy populární komedii *Matka Královka* nebo hru *Jánošík*, která se na konci podzimu pro velký úspěch hrála třikrát. Dále Jan Svitáček připravil do stělického divadla *Tajemná lípa*. Také byl v tomto roce zakoupen zvukový promítací přístroj za 10 000 korun. První zvukový film ve Stělicích byl promítán 31. října 1935 a jmenoval se *Jindra*.

I v roce 1936 se hrálo divadlo, například to byla hra *Jízdní hlídka* od Frantizky Langra. Dále se také hrálo loutkové divadlo a pořádaly se tradiční zábavy. Na přelomu let 1936 a 1937 se konalo několik tanečních zábav, jako martinská zábava, silvestrovský kabaret, na 23. ledna 1937 se plánoval tradiční sokolský ples, který měl mít ráz staročeského bálu. Z brožurky se dále dozvídáme, že se na valné schůzi z tohoto roku objevil názor, že by mládež do 16 let měla být vstup na tyto zábavy zakázán. Starosta Sokola, v té době Ing. Frantizek Hada, ale poukázal na to, že by takto Sokol ztratil mladé lidi, takže k předloženému návrhu nakonec nedošlo. *Divadelní odbor hrál nadále, na které hry byly opravdu hodnotné, jako například Gazdina roba od Gabriely Preissové, jiné méně známé a zábavné (například jednoaktovky Klepny a Pan plukovník předtím, navštívené pro silvestrovský kabaret). I zábavní odbor se konal, například v listopadu byly martinské*

⁵⁷ MAREŠ, J.: Pokus o kroniku stělického Sokola. Stělice: Tělocvičná jednota Sokol Stělice u Brna, 2008, s. 36.

⁵⁸ MAREŠ, J.: Pokus o kroniku stělického Sokola. Stělice: Tělocvičná jednota Sokol Stělice u Brna, 2008, s. 37.

hody, v prosinci silvestrovský kabaret, na únor 1938 se plánoval tradiční sokolský ples i následný v ne ek.⁵⁹

I roku 1938 se odehrálo mnoho kulturních aktivit. V únoru byly pořádány tyto taneční akce: 5. února byl sokolský ples (121 účastníků), 6. února v ne ek (211 lidí), 26. února se uskutečnila ostatková merenda (500 návštěvníků), 27. a 28. února byly ostatkové zábavy (okolo 400 účastníků). Zajímavá je zmínka o výběru kapely na první novou hodovou zábavu: *Místopředseda zábavního výboru Jiří Gagálík pozval hudbu z Troubska, protože je levnější a protože někteří lidé byli nespokojeni s místní hudbou Jana Holecovského. S tím správním výbor nesouhlasil a byla vyjednána o této hudbě Jana Holecovského a troubské slíbena jiná akce.⁶⁰* Jednota založená na 28. října chystá oslavu dvaceti let republiky, ke kterým ale nedošlo. Pro TJ Sokol Stelice tak skončilo období doposud největšího rozmachu.

3.3.4 Orel Stelice

Posledním pro kulturu významným spolkem, který ve Stelicích působil na poli nejen sportovním, ale také kulturním, byl tlocvičný odbor Orel. Z oficiálních webových stránek dnes české sportovní organizace Orel⁶¹ se dočítáme něco málo z historie tohoto spolku: Sportovní organizace Orel byla založena na počátku 20. století katolickými sportovci jako odezva na útoky Sokola proti nábožensky založenému členství. Spolek Orel dodnes staví svoji činnost na českých základech a vnuje se především sportu pro všechny a práci s mládeží.

Václav Dlapka mi ze stelického muzea dal k dispozici záznamy ze schůzí, které jednota Orel ve Stelicích sepsala. Jedná se o tyto knihy protokolů, každá má zhruba 300 stran. Stejně jako tomu bylo v kapitole předchozí, budu se z důvodu tématu mé práce zabývat pouze kulturní činností této jednoty, i když Orel byl spíše organizací sportovní. Pro čtení těchto knih bylo stejně tak jako kroniky obce Stelice nesnadné, vše je psáno rukou a okrasným písmem a

⁵⁹ MAREŠ, J.: Pokus o kroniku stelického Sokola. Stelice: Tlocvičná jednota Sokol Stelice u Brna, 2008, s. 41.

⁶⁰ MAREŠ, J.: Pokus o kroniku stelického Sokola. Stelice: Tlocvičná jednota Sokol Stelice u Brna, 2008, s. 42.

⁶¹ Oficiální stránky Orela [online]. poslední revize 24. 5. 2011 [cit. 2011-5-24]. Dostupné z <<http://www.orel.cz/profil/historie.html>>.

lov k si tak n která slova musí domýzlet. Proto0e se n které kulturní akce Orla objevovaly v dobových novinách, budu se společenskými innostmi jednoty Orel zabývat více než u jednoty Sokol. Bohu0el první díl orelské kroniky se nedochoval, proto za ínám s popisem sch í a0 od roku 1923.

Rok 1923 byl, co se kulturních akcí provozovaných jednotou Orel tý e, velmi zda ilý. B hem roku bylo nacvi eno 5 nových divadelních p edstavení a byly nastudovány 4 nové sborové písn . První kulturní záznam z roku 1923 je ze zápisu dne 4. b ezna a píze se v n m, 0e bylo sehráno divadelní p edstavení *Vzude do b e, doma nejlíp*. U divák m lo velký úsp ch a vybralo se 1 081,80 korun. V dalším zápisu ze dne 6. b ezna se ezilo, kolik pen z se má dát hudebník m za hraní na poh bu bývalému starostovi a pokladník u jednoty Orel Josefu Kazdovi. *š za pivo hudebník m p i poh bu bude vyplaceno 78,10 korun. Odm na bude vyplacena vzem p espolním hudebník m, kte í se poh bu zú astnili (domáci hráli zdarma). Po delší debat oznamuje bratr ná elník, 0e pan kapelník 0ádal na mu0e 15 korun, co0 vzato na v domí a bratr Źvestka Frantizek ustanoven, by peníze panu kapelníkovi odevzda.*⁶² Dne 18. b ezna bylo sehráno divadelní p edstavení *Trestanci na Źpilberku* a 2. dubna potom p edstavení *Zlatý pás*. Skute nost, 0e jednota Orel kulturu v obci podporovala, dokazuje záznam z 27. ervna, ve kterém se píze, 0e Bohuslavu Holezovskému byla povolena p j ka na zakoupení st elického kroje, který pan Holezovský pot eboval na blí0ící se do0ínkové slavnosti, které se uskute nily 19. srpna. Stejn jako zápisy v kronice obce St elice, tak i zápisy orelské pojednávají o slavnosti sv ení zvon , které prob hly 28. íjna. V zápisech Orla ⁶³ se navíc do ítáme, 0e za zvuk písn *Ejhle Oltá* doprovázené varhanami byly zvony vyta0eny na v 0 kostela a zav zeny. Další zajímavostí, která byla zapsána dne 23. listopadu, by mohl být zápis, pojednávající o svolávání valné hromady Orla a to vyv zením plakát , ob 0níky a zejména bubnováním v den valné hromady po obci. Další zápis z roku 1923 poukazuje na sehrání dalšího divadelního

⁶²Kniha jednatelská a záznamy událostí jednoty Orla eskoslovenského ve St elicích u Brna od roku 1923 do roku 1932 . druhá kniha protokol , ulo0ená v muzeu ve St elicích. Protokol sepsaný ve St elicích dne 6. b ezna 1923, podepsán starosta Antonín Kazda a jednatel Antonín Źvestka, s. 6.

⁶³ Kniha jednatelská a záznamy událostí jednoty Orla eskoslovenského ve St elicích u Brna od roku 1923 do roku 1932 . druhá kniha protokol , ulo0ená v muzeu ve St elicích. Protokol sepsaný ve St elicích dne 11. listopadu 1923, podepsán starosta Antonín Kazda a jednatel Antonín Źvestka, s. 15.

představení s dějepisným dějem o 9 jednáních *Zkáza Pompeji a Herkulána*. Poslední zápis roku 1923 byl uskutečněn 23. prosince a oznamuje, že byla uspořádána mikulázká nadílka, při níž byly sehrány dva četné výstupy a to *V zírém salonu* a *Inspektor v Kocourkovu*.

Roku 1924 měla jednota Orla ve Stelicích již 209 členů. 1. ledna roku 1924 se konala ve spolkové místnosti vzdělávací besídka, na které byly mimo jiné zazpívány sborové písně *Rozví me praporek* (zpívá pro smíšený sbor), *Na horách dívko*, *Klekání* (zpívá pro smíšený sbor), *Čechové* (mužský sborový zpívá). Dne 6. ledna bylo sehráno divadelní představení *Žit drý ve věru po pětiletch*. V průběhu roku byla odehrána ještě tato divadelní představení: 16. března obraz ze života o čtyřech jednáních *Bez počeňování*; 28. října opereta *Píše mládí*, která byla pro velký úspěch hrána ještě jednou a to 28. prosince; hra o dvou jednáních *Mikuláš a čerta na námluvách* a konečně 26. prosince hra o čtyřech jednáních s jednou proměnou *Čarovná noc*. Zápis ze dne 10. února⁶⁴ poukazuje na ples, který uspořádaly katolické spolky ve Stelicích. Účast byla průměrná (62 párů) a zisk byl asi 802,40 korun. Dne 10. srpna byly ve Stelicích u obecního hostince konány slavnosti došíněk. Tance (trojice, tverylka a beseda) nacvičil Oktavián Dlapka a zpívá k došíněkám a děj nazkouzel Frantizek Čestmír.

Rok 1925 začala zápisem 1. ledna a začala mimo jiné konání orelského plesu a konání plesu Čelezníka, kteří chtěli požádat svůj ples den po orelském. Nakonec bylo dohodnuto, že jim Orel vyhoví, ale budou si se Čelezníkem i vzájemně vypomáhat při vyzdobení plesových místností. Další záznam⁶⁵ poukazuje na to, že orelská knihovna má 157 svazků a že pan Stanislav Rozmarýn tyto svazky dále třídí do oddílů: a) četba zábavná, b) orelská a technická, c) divadla, d) hudebniny, e) archiv a dále, že byl koupen regál na nové knihy. V zápise ze dne 3. února se zúčastnila veta, která upozorňuje na usnesení *Ústředního osvětového sboru* o zákazu pořádání zábav v sobotu. Nic víc dalšího se tu nepíše, žádné dělení vody či vysvětlení. V zápisu ze dne 16. března je zmínka

⁶⁴ Kniha jednatelská a záznamy událostí jednoty Orla československého ve Stelicích u Brna od roku 1923 do roku 1932. druhá kniha protokolů, uložena v muzeu ve Stelicích. Protokol sepsaný ve Stelicích dne 10. února 1924, podepsán starosta Antonín Kazda a jednatel Alois Čestmír, s. 23.

⁶⁵ Kniha jednatelská a záznamy událostí jednoty Orla československého ve Stelicích u Brna od roku 1923 do roku 1932. druhá kniha protokolů, uložena v muzeu ve Stelicích. Protokol sepsaný ve Stelicích dne 8. ledna 1925, podepsán starosta Antonín Kazda a jednatel Alois Čestmír, s. 41.

o zavedení vstupného na divadelní představení po ádané Orlem (I. místo 4 koruny, II. místo 3 koruny, k stání 2 koruny a zkolní mláde0 50 halé). Ze zápis není z ejmé, 0e by innost Orla byla prod le ná, ale pravdou je, 0e se v protokolech ásto vyskytují po0adavky na opravu jevitzt , dokoupení rekvizit, výrobu kulis atp., tak0e zavedení vstupného vyplývá ze situace. B hem roku byla sehrána tato divadelní představení: 22. b ezna 0actvo předvedlo hru *Zlatý kruh* (v poznámce se uvádí: *Sehráno bylo p kn á0 na zp vy, které byly slabé*⁶⁶), 19. dubna to byla veselohra o t ech jednáních se zp vy od Ji ího Baldy *Bobek z ministerstva* (p i tomto představení bylo poprvé pou0ito elektrického osv tlení), 28. íjna představení od M. Svobody *Dárek k svátku*, 6. prosince 4. díl hry *Michal a Mat j*, na mikulázské zábav to byl tento program: jednoaktovka se zp vem *Vybíravý vdovec*, výstup se zp vem *Ukradená husa* a hra *Mikulázská scéna* a na silvestrovské zábav to byla opereta *Vzpouřa v penzionát* .

Roku 1926 se op t konal orelský ples. Více ze zápisu: *Ples uspo ádán bude dne 31. ledna místo 24. ledna, jak p vodn bylo nastaveno, pon vad0 místní sbor hasi ský bude po ádat v ten den ajový ve írek. Oktavián Dlapka navrhuje po adatel m, by za adili do programu eskou besedu. Pon vad0 vřak jiná léta mnozí návřt vníci plesu nebyli s tím spokojeni, dáno po adatel na v li.0% Dále je také v tomto zápisu obsa0ena informace o předání knihovny Orla ve ejné knihovně ve St elicích. Za rok 1926 bylo odehráno celkem 5 představení: 7. b ezna divadelní představení o t ech jednáních *Jaro*, 27. b ezna detektivní hra o ty ech jednáních *Kráde0 v rychlíku*, 11. dubna opereta *Kv ty podzimu* o t ech jednáních (tato opereta m la velký úsp ch a proto byla jeřt jednou sehrána 28. íjna), 2. kv tna pohádka o ty ech jednáních sehrána d tmi *Pohádka máje* a 19. prosince představení o t ech jednáních se zp vy a tanci *Kráska ze řumavy*. 22. srpna se uskute nily tradi ní do0ínky, na kterých zazn ly do0ínkové zp vy, íkadla, 0ertovné výstupy, eská a moravská beseda a národní tance. O Vánocích 0áci vystoupili na besídce, na které zarecitovaly básn a zazpívaly*

⁶⁶ Kniha jednatelská a záznamy událostí jednoty Orla eskoslovenského ve St elicích u Brna od roku 1923 do roku 1932 . druhá kniha protokol , ulo0ená v muzeu ve St elicích. Protokol sepsaný ve St elicích dne 2. dubna 1925, podepsán starosta Antonín Kazda a jednatel Alois řáfránek, s. 49.

⁶⁷ Kniha jednatelská a záznamy událostí jednoty Orla eskoslovenského ve St elicích u Brna od roku 1923 do roku 1932 . druhá kniha protokol , ulo0ená v muzeu ve St elicích. Protokol sepsaný ve St elicích dne 15. ledna 1926, podepsán starosta Antonín Kazda a jednatel Alois řáfránek, s. 67.

písn *Bu sláva Bohu na nebi, Brat i pastuzkové, Poslechn te m málo, K JeOízkovi do Betléma p jdeme, JeOízku zlatý, Na váno ním stromku, Panna Maria vložila.*

I v roce 1927 Orel nacvi il nová divadelní p edstavení: 20. b ezna obraz ze Oivota o p ti d jstvích *Pro zpoz dní tajemství*, 3. dubna hra o t ech jednáních *Pýcha p edchází pád*, 18. dubna veselohra o t ech jednáních *Jedenácté p ikázání* a 18. prosince veselohra se zp vy takté0 o t ech jednáních *Chytrák krajánek*. Op t se konal orelský ples, 10. ervence ve ejné cvi ení, na kterém ú inkovala místní dechová hudba a mimo jiné tu zazn la píse *Ejhle oltá* . Také byly po ádány doOínkové slavnosti, na kterých byla po proslovu starosty zap na píse *ObOínky, obOínky, šbylo zde p edvád no n kolik kuplet a národní besedy: slezská, moravská a eská, na e0 se rozpoutala tane ní zábava.*⁶⁸ Vybíralo se vstupné za 2,40 korun a za 5 korun tzv. tane ní odznak pro ty, kte í cht li tancovat. Ú ast na doOínkách byla tak velká, 0e bylo zaopat eno málo pot ebných vstupenek (prodalo se 500 vstupenek a 80 tane ních vstupenek). Zápis z 29. srpna také upozor uje na koncertní nabídku Rudy And la z Prahy, který cht l ve St elicích zahrát *Strakonického dudáka*. V dalzích záznamech u0 se o tomto po inu nikdo nezmi uje, a tak se tedy *Strakonický dudák* ve St elicích nejspíz nehrál.

Rok 1928 byl, co se kulturních akcí Orla týká, obdobný. Orelztí inovníci sehráli 4 nová divadelní p edstavení a to veselohru o t ech jednáních *R 0e z hor*, nábo0enskou hru z dob pronásledování k es an o t ech jednáních *Ostrach*, veselohru *Bílá myzka* a historickou hru *Lezetinský ková* . Bylo zakoupeno nové jevizt za 4 500 korun s p ti mo0nými obm nami. Op t se konaly doOínkové slavnosti a váno ní besídka. Dalzí zápis obsahuje vý et divadelních, osv tových a také hudebních svazk v orelské knihovn . *Hudebniny: hudba k r zným divadelním kus m ŷt drý ve er p ed 5 lety, Zlatý pás, arovná noc, Píse mládí, Kv ty podzimu, Kráska ze ŷumavy, Vzpoura v penzionát , Jaro, Pohádka máje. Písn sborové jsou: Hold církvi, Na Moravu, D v ra v Boha, Slavnostní sbor, K svátku matek, Rozvi me prapor, echové, Ve erní píse , Klekání, Svatý mír,*

⁶⁸ Kniha jednatelská a záznamy událostí jednoty Orla eskoslovenského ve St elicích u Brna od roku 1923 do roku 1932 . druhá kniha protokol , ulo0ená v muzeu ve St elicích. Protokol sepsaný ve St elicích dne 29. srpna 1927, podepsán starosta Antonín Kazda a jednatel Stanislav Rozmarýn, s. 101.

Dolina, Sbírka tverozp v , Koleda, Jak pokojn m sí ek, Nová hv zda, M j m m j Jení ku, Kytice slovenské, Slavnosti doOínek a vrchnosti p ed 100 lety, moravská beseda. Klavírní výtahy: K prostným cvi ení dorostenek, Slavnostní fanfára, Rej rusalek,õ %⁹ a další pochody a klavírní výtahy ke cvi ení 0actva, 0en a mu0 p i sletu.

Orelské protokoly roku 1929 o kultu e moc nevypovídají. Byla sehrána pouze 3 nová p edstavení (zápis ze sch ze pojednává o tom, 0e re0isér nastoupil ten rok do nového zam stnání, ve kterém trávil as do devíti hodin do ve era, a tak nem l as secvi ovat nové hry) a to *Kletba mamonu*, veselohra *Mistr zídlo* a hra *Americká nadílka*. Dále se jednalo o zvolení zábavního odboru, co0 bylo odsouhlaseno, ale v tomto roce 0ádný nevznikl. Zápis o doOínkách i plesu Orla chybí.

Mezi prvními zápisy roku 1930 je uvedena debata, zda se má i nemá konat spolkový ples. V tzina len se vyjád ila p ízniv , a tak se ples 9. února konal. B hem roku byly sehrány tyto divadelní p edstavení: hra od B. Bouzky *Rychtá v poklad*, kterého se zú astnilo 200 osob, dále drama od J. Rudoleckého *Macocha*, opereta *Lucifer*, hra *Na sv. Mikuláze* a 0actvem sehraná hra se zp vy *Malí pastý i betlémztfí*. Byla po ádána tane ní zábava mladé hody i staré hody, také martinské hody, na kterých byla velmi slabá ú ast, dále 0ákovská besídka s ísly zp vními a recita ními a také tradi ní doOínky, o nich0 se více dozvídáme ze zápisu: *šDoOínkový pr vod vesnicí . cyklisté na ozdobených kolech v krojích národních; policajt na koni; banderium v národních krojích na vyzdobených koních; páté kolo u vozu s párem tane ník p ípevn né k vozu, na n m0 bubnoval na papírový buben hudebník (Josef Smutný), v z byl ta0en kravami, na nich0 sed li truba i (Antonín Ÿvestka a Emil Ÿafránek). Ÿací stroj ta0en kravami, na stroji sed la 0ena (Josef Perna). Malá kapela . 0áci s r znými starými hudebními nástroji, na hlavách m li papírové epice s lýrou, p es rameno m li pov ísla, vede je pan rektor. Kapela: ozdobené vozy: 1. 0ákyn v krojích, 2. vozy d v at v krojích, první v z panímámy ve st elických krojích. Ko ár: kn 0na (M. Antozová), kní0e (J. Joukal), vrchní (J. Vidlák). V z: písá i (J. Ÿvestka, O.*

⁶⁹ Kniha jednatelská a záznamy událostí jednoty Orla eskoslovenského ve St elicích u Brna od roku 1923 do roku 1932 . druhá kniha protokol , ulo0ená v muzeu ve St elicích. Protokol sepsaný ve St elicích dne 1. ledna 1928, podepsán starosta Antonín Kazda a jednatel Josef Lizka, s. 125

Dlapka), myslivec (R. Źvestka), muzketý i (V. Driml, A. Sadílek, F. Smutný, R. Smutný). Scéna: Vítání vrchnosti p ed 100 léty. Źáci se Őa kami: národní tance.

*lenstvo a hosté v národních krojích: francouzskou tverylku.*⁷⁰ Další zápis ze dne 2. prosince upozor uje na zakoupení p ístroje skioptikon za 800 korun, co0 je druh promíta ky. Orlu slou0il zejména na p ednázky, které po ádal (nap . p ednázky o zdraví, nemocech atp.).

Roku 1931 ítal orelský spolek 170 len . Op t se konal ples, dále d v atská zábava, na které byla ú ast tak slabá, Őe jednota na tuto akci musela jezť doplácet; potom také ostatková zábava, tane ní zábava, mladé hody, martinské hody. Jako ka0dý rok i roku 1931 byly po ádány do0ínkové slavnosti, kam vstupné inilo: slavnostní odznak 3 koruny, vstupné na slavnosti 2 koruny, tane ní odznak 5 korun. lenstvo jednoty p edvedlo tradi ní eskou besedu, dále k íovou polku a mazurku. Vze nacvi il Oktavián Dlapka. Na oslavu sv. Václava jednota Orla uspo ádala Akademii, na které zazn ly písn *Svatý Václave, Svatého Václava korouhev*, které zpívali Őáci a dále mu0ský sbor zap l *Svatováclavský chorál*, píse *Kysuca, Kysuca, Kolem Jarozova, Národ Orlí* a národní hymny. Také tento rok byly sehrány nové divadelní hry a to dramatický d j ze Őivota *Svatá Al0b ta*, veselohra *Julin iny vdavky*, duzi ková hra *Bílá Cikánka*, veselohra *Kulatý sv t* a Őactvem sehrána váno ní hra *Od jesli ek zá í láska*. Také se na sch zi jednalo o zalo0ení zábavního krou0ku, podrobnosti nebyly zmín ny.

Rok 1932 byl kulturními událostmi doslova nabitý. Konal se tradi ní orelský ples, který navztívilo zhruba 160 lidí a tan ilo se a0 do páté hodiny ranní. Ze zápis se dozvídáme o ú inkující kapele následující: *Hudba vzorná a vytrvalá (p. Antonín Źvestka, kapelník). Vydání - hudebníci: 12 mu0 , 10 hodin à 5 K . 650 K , pivo 140 K , ve e e 112 K .*⁷¹ Dále byla uskute n na d v atská zábava, ostatky, tane ní zábava, mladé i staré hody, do0ínky, martinská zábava a váno ní nadílka. V tomto roce byl také za 3 000 korun zakoupen nový

⁷⁰ Kniha jednatelská a záznamy událostí jednoty Orla eskoslovenského ve St elicích u Brna od roku 1923 do roku 1932 . druhá kniha protokol , ulo0ená v muzeu ve St elicích. Protokol sepsaný ve St elicích dne 11. srpna 1930, podepsán starosta Josef Procházka a jednatel Vincenc Antoz, s. 186, 187.

⁷¹ Kniha jednatelská a záznamy událostí jednoty Orla eskoslovenského ve St elicích u Brna od roku 1923 do roku 1932 . druhá kniha protokol , ulo0ená v muzeu ve St elicích. Protokol sepsaný ve St elicích dne 1. února 1932, podepsán jednatel Oktavián Dlapka, s. 261, 262.

promítací přístroj epidiaskop, sloužící podobně jako již v roce 1930 zakoupený skioptikon, k promítání diapozitivů na vzdálených akcích Orla.

V zápisu ze dne 9. března je mimo jiné informace o ustanovení předsedy veveckého kroužku: *„Během roku naskýtají se jednotky různé příležitosti (besídky, akademie, státní, církevní slavnosti, pohřby aj.), přičemž je vhodným doplněním nebo snad i hlavním, po případě nutným bodem a základní součástí zpívání. Má-li se jejich jednotka někdy vlastním zpíváním zúčastniti, sešly se zpravidla cvičení zpívání u nás v poslední chvíli nepřevídané události a pak není ani vhodné a významu podniknutí příležitostných písní, ani není už kdy, aby se melodie snad nacvičila, poněvadž i jinak zdatní a schopní zpíváci nejsou se cvičení ve zpívání. Z toho by bylo na místě, aby byl předseda jednotky ustanoven muzejským předsedou kroužku ze všech jednotek dobrovolně se přihlásivších, který by si vzal za úkol v rámci činnosti jednotky, připsati různé sborové písně, aby je mohl předsedou jmenovaných příležitostech převést a tak úspěšně reprezentovati naši jednotku. Předsedou by se členové zavázali k účasti ve zpívání, podobně jako cvičení členové ke cvičení. Po debatě schváleno a vedoucím a dirigentem předsedy veveckého kroužku ustanoven režisér Frantizek Švestka.⁷² Na další schůzce bylo o tomto dále napsáno, že bylo vyzváno občanem 65 let k přihlášení do muzejského sboru, přihlásilo se jich 26, poté se konala schůzka sboru, na které byli noví členové zařazeni do jednotlivých hlasů.*

Dne 16. ledna se konal pohřb zesnulého děkana a faráře ve Stelčicích Frantizka Hájka, na kterém 16-letý muzejský sbor zapíval tyto hlasové písně *Bílá Tobá, Bože mje Dobrou noc*. Tyto písně nacvičil Leopold Rosenberg a řídil je režisér Frantizek Švestka. Muzejský sbor také účinkoval na oslavě 82. narozenin T. G. Masaryka, na které v závěru slavnosti zazpíval opět tyto hlasové písně *Sláva Tobá, velký Slávy synu* od Bedřicha Smetany a potom píseň *Ohory*. Dále také vystoupil 16. října na slavnosti posvěcení renovovaného a rozšířeného kostela ve Stelčicích. Při této příležitosti zazpívaly písně *Bože, cos rájil*, dále potom uvítací latinská píseň *Ecce Sacerdos Magnus* od skladatele Maxe Filkeho, dále příměsí *eskou mzi* od skladatele Aloise Strébla a k obětování *Hvzdly* se

⁷² Kniha jednatelská a záznamy událostí jednotky Orla československého ve Stelčicích u Brna od roku 1932 do roku 1936. Tato kniha protokolů, uložená v muzeu ve Stelčicích. Protokol sepsaný ve Stelčicích dne 9. března 1932, podepsán hospodář Josef Švestka a jednatel Oktavián Dlapka, s. 16.

z *východu* od Pavla Kříkovského. Na varhany mu0ský sbor doprovázel Josef Martínek z Brna. Další vystoupení mu0ského sboru bylo uskutečneno na svátek sv. Václava. Sbor zapírá písně *Svatováclavská*, *Svoji k svému* a pape0skou a obřadní hymny.

Záznam z tradičních do0ínekových slavností poukazuje na taneční vystoupení 18 párů v národních krojích, na kterém tyto páry předvedly 6 skladeb se zpívají *Já jsem dívka*, *Kam ty jedeš?*, *Maličká sušička*, *Í je d v e*, *Vrsta dívka*, *Malení*. Před každou skladbou páry chodily v pochodu a zpívaly písně *Pro bychom se netřily*, *A já sušička z Polanky*, *Černá vlna*. Kapela na do0ínekách hrála 12 mu0, hudebníci hráli 11 hodin po 5 Kč, za piva pro kapelu se utratilo 86 korun.

Další kulturní zápis pojednává o zřízení tzv. ustanovení o stárcích a zábavách.⁷³ Toto ustanovení se snaží vymezit práva a povinnosti stárků a hlavní smysl spoívá v tom, aby stárci udržovali a zachovali staré stělické zvyky a obyčejy i po udání zábav. Celé znění je uvedeno v příloze 4. Jako každým rokem, i v tomto roce byly sehrány nové divadelní hry a to drama *Strážník k ío*, pohádka Josefa Pavlovického *Perníková chaloupka*, pazijová hra *Krásné milování*, hra *Rodinná vojna*, veselohra J. Horského *Pevrácený svět* a d tská vánoční hra se zpívají *Mladí pastýři i betlémští*.

V následujících dalších letech meziválečného období se každým rokem konaly tyto akce (ples, d v atská zábava, ostatky, mladé a staré hody, 0ákovská besídka, do0ínky, taneční zábava atp.). Nebudu se tedy jít o nich v jednotlivých letech zmiovat. Dále uvedu pouze ty kulturní informace, které jsou svým obsahem doposud neznámé.

Roku 1933 na pohůbu Marie Weinlichové zapírá mu0ský sbor op t písně *Blí0 Tob*, *Bože m j a Dobrou noc*. V květnu na dívčí akademii úinkoval sbor 0a ek a zazpíval dvojhlasn píse *Na horách dívka*, trojhlasn pak *Má hv zda* od B. Smetany. V roce 1933 se poprvé objevuje požadavek na p j ení jevizt pro udání divadelního představení. Žádost podal *Sbor dobrovolných hasí* a *Svaz katolických 0en a dívek*, obřad bylo vyhovo. P í vánoční besídce mimo jiné vystoupily 0a ky v orelských krojích a za doprovodu dvou houslí zazpívaly

⁷³ Kniha jednatelská a záznamy událostí jednoty Orla eskoslovenského ve Stělicích u Brna od roku 1932 do roku 1936. Tetí kniha protokolů, uložena v muzeu ve Stělicích. Protokol sepsaný ve Stělicích dne 4. října 1932, podepsán starosta Jan Procházka a jednatel Oktavián Dlapka, s. 31-33.

píse *Vánoce*. Op t byla sehrána nová divadelní p edstavení pohádka pro d ti *Zlatá husa* (záznam protokolu o této h e uvádí, *Oe šp ísluzné tóny p i produkci vyluzoval na harmoniku re0isér Frantizek Źvestka, ovzem za kulisami. P i tanci vil m l býti doprovod alespo na housle, pon vad0 rytmika bez hudby nudí a zaniká.%⁷⁴*), dále divadelní p edstavení *Zasvitlo nám slunko zlaté, No ní bubeník* a veselohra *Ferda detektivem*.

Z roku 1934 zmíním pouze fakt, *Oe stárci jednali s hudebníky o sní0ení ceny za hraní b hem tane ních zábav, co0 se jim nakonec povedlo. O konkrétních cenách se zde nehovo í. Dále také na tradi ních do0ínkách zazn ly svatební písn ze selské svatby, co0 se nikdy p ed tím v zápisech neobjevilo. Zpráva o mu0ském sboru nám íká, *Oe mu0i zpívali p i poh bu Jana Źvestky a *Oe p íhlázeno bylo ke zp vu asi 30 len , ale do hodin cvi ení zp vu chodila pouze polovina. Nová divadelní p edstavení byla tato: veselohra *Tata i pod Hostýnem, B inkalovy trampoty, Ferda zéfem, Oactvo potom k p íle0itosti svátku matek nacvi ilo výstup *Zajouc* a p i váno ní besídce scénu *U jesli ek*.****

Roku 1935 se v protokolech objevuje záznam o debat , která kapela zahraje na mladých hodech. Rozhoduje se mezi tradi ní kapelou p. Źvestky, která u0 ale odhlásila svou innost a kapelou p. Zapletal. *šKapelník p. Zapletal nabídl svoji hudbu jazzovou za 400 korun, anebo odpoledne dechovou a ve er jazz za 450 K a slíbil, bude-li jeho kapela hrávati p i podnikích nazí jednoty, *Oe bude hrávati p i podnikích nazí jednoty, *Oe bude hrávati i p i církevních slavnostech. Do dechové kapely p íbere p. Zapletal hudebníky, kte í hrávali s p. Źvestkou.%⁷⁵*** Nakonec bylo rozhodnuto pro kapelu p. Zapletal. Další zajímavostí je zápis o do0ínkách, na nich0 se poprvé objevuje informace, *Oe sólové zp vy byly zesilovány a reprodukovány mikrofonem a reproduktorem p j eným od firmy *Rádío-Źvihálek*, Brno. I v tomto roce byly secvi eny nová divadelní p edstavení: opereta *Románek tula ky Evy*, nábo0enská hra *Krásná Paní massabielská*, hra se zp vy *Kde se pivo va í* a veselohry *Hrobník v syn* a *Osel je osel. P vecký**

⁷⁴ Kniha jednatelská a záznamy událostí jednoty Orla eskoslovenského ve St elicích u Brna od roku 1932 do roku 1936 . t etí kniha protokol , ulo0ená v muzeu ve St elicích. Protokol sepsaný ve St elicích dne 6. b ezna 1933, podepsán jednatel Oktavián Dlapka, s. 76.

⁷⁵ Kniha jednatelská a záznamy událostí jednoty Orla eskoslovenského ve St elicích u Brna od roku 1932 do roku 1936 . t etí kniha protokol , ulo0ená v muzeu ve St elicích. Protokol sepsaný ve St elicích dne 14. ervna 1935, podepsán starosta Rudolf Smutný a jednatel Klement Perna, s. 221.

mu0ský sbor v tomto roce zpíval na Velikonoce ke mzi *Sp j duze zbo0n k výzinám*, dále pak *Latinskou mzi* prof. Martínka a na Vánoce *Koledovou mzi*.

Zápis z roku 1936 pojednává o ur ení kapely k p íle0itosti oslavy 52. narozenin prezidenta Eduarda Beneze. Nakonec byla ustanovena op t st elická kapela p. Zapletala, pon vad0 splnila podmínky ohledn po tu hudebník (po0adavek 24 muzikant) a vyplacené odm ny (po0adavek v hodnot 1 500 korun). Kapela hrála od 8. do 19. hodiny. Na oslavu samostatnosti SR byly 0ákovským p veckým sborem zazpívány písn *Ej orá , orá , nedob e sejez; Jede, jede, poztovský paná ek; Je lu ina zelená; Dobrý den ková i; Jsou mlyná i chlapi; Já husárek malý; Vrcaj dív a okolo m a*. Smízený p vecký sbor na váno ní mzi zazpíval *Koledovou mzi, Te deum* a *Bo0e Tob dík*. Op t byla sehra na nová divadelní p edstavení a to veselohra *Jak ti chudí o to jm ní p izlí*, veselohra se zp vy a tanci *Sle inka z Bílého záme ku* (hudbu slo0il J. Vazata, zp vy nacvi il Jan Antoz), d tské divadelní p edstavení *Kája Ma ík v pohádce*, inohra *Granáty*, dorostenecké divadelní p edstavení *Jak kazpárek Ferina vyhnal erta ze mlýna* a opereta *Pod nazí lípou* (libreto J. Borovec-Balda, hudba Jaroslav 0 enázek).

Rok 1937 nep inází mnoho nových kulturních záznam . Zmíním jen nov sehra na divadelní p edstavení, co0 bylo d tské p edstavení *Jozéfek s Váckem za 0iva v nebi*, dále hra *Kazpárek a kouzelná sk í ka*, p edstavení *První primice v Prokopov* , veselohra *O arovaná stoli ka*, veselohra se zp vy *Kráska ze Ťumavy*, venkovský obraz se zp vy *Madlenka z kovárny* a nábo0enská hra *Strom 0ivota*.

Takté0 je tomu i v roce 1938. Protokoly spíze zmi ují politickou situaci, a tak tu nové kulturní zápisy tém chybí. Zmínila bych pouze divadelní hry hrané v tomto roce. Je to opereta *Brandejztí dragouni* (hudba J. Jankovec), v p íloze . 5 je k nahlédnutí poutací letá ek na toto p edstavení, dále drama *Nevinn odsouzen* a opereta *Ztracená varta*⁷⁶ (komponoval Jára Benez).

⁷⁶ Poutací leták i s hereckým obsazením uvádím v p íloze . 6.

4 BRN NSKÝ MEZIVÁLE NÝ TISK SE Z ETELEM NA TISK HUDEBNÍ

4.1 Obecné pojednání o brn nském mezivále ném tisku

Po první světové válce došlo ke značnému rozvoji vydávání periodik, a to jak v množství vydaných titulů, tak v jejich nákladech. Jak už jsem zmínila v kapitole 2.1, v meziválečném období se Brno díky připojení předemstských obcí k vnitřnímu městu roku 1919 rozrostlo z předvodních 130 000 obyvatel na 210 000. Po vzniku SR musela být vyvízena i politika státu. Vznikla nová ústava a volební řád, podle kterých spojovaly na základě poměrného zastoupení politických stran orgány politické moci. Dále se z knihy *Brn nské noviny a časopisy*⁷⁷ dozvídáme, že to byl právě politický tisk, který byl v období první republiky nejvíce vydáván. Každá politická strana si uvědomovala, že má svůj program zrealizovat a spojit se se svými voliči právě prostřednictvím svého tisku.

Jen pro názornost - vydávány byly české politické noviny například československé sociálně demokratické strany se dvěma rozličnými deníky *Rovnost* a *Dlnický deník* nebo noviny Svoboda Republikánské strany československého venkova. *Lidové noviny* jako jediný český deník vycházel v Brně dvakrát denně, ráno a večer. Byl to sice deník politický, ale bez politické předslužnosti. Pro představu v Brně každým rokem v meziválečném období bylo vydáváno průměrně 35 českých politických časopisů.

V Brně také vycházely německé politické noviny. *Podle statistického pohledu měly Nmcí v tisku výhodnější postavení a relativně měly mnohem silnější tisk než Češi, když na jeden český časopis připadalo 7 531 obyvatel, zatímco na jeden německý list jen 6 678 německých obyvatel. Celková podoba a struktura německého tisku byla v Brně oproti českému tisku slabší, jak tomu odpovídalo národnostní složení obyvatel ve městě.*⁷⁸ Německých politických časopisů vycházelo v meziválečném období průměrně 17 ročně.

Samozřejmě byl v Brně v období první republiky vydáván i nepolitický tisk. Největšího významu z nepolitického tisku dosahovaly tyto periodika, která byla

⁷⁷ KUBÍ EK, J., ČIME EK, Z.: Brn nské noviny a časopisy od doby nejstarší až do roku 1975. Bibliografie města Brna, svazek 2. Brno: Archiv města Brna-musejní spolek., 1976, s. 129.

⁷⁸ KUBÍ EK, J., ČIME EK, Z.: Brn nské noviny a časopisy od doby nejstarší až do roku 1975. Bibliografie města Brna, svazek 2. Brno: Archiv města Brna-musejní spolek., 1976, s. 133.

zaměřena na literaturu a kulturu. *Byly to vydavatelské poměry zcela jiné než v současnosti, kdy jsou časopisy pro jednotlivé vlny oborů sjednocené a soustředěné v několika málo vydavatelských institucích a vyznačují se vysokými náklady, subvencováním jejich vycházení, hmotným zabezpečením redakcí a honorárovými fondy. Současné časopisy přestaly být skupinovými tribunami, jejich existence i obsah nejsou již tak podmíněny osobní iniciativou a aktivitou nejbližších spolupracovníků, jako tomu bylo za první republiky.*⁷⁹

Významným literárním časopisem byl například časopis *Host*, který byl založen se záměrem napomáhat propagaci mladých uměleckých snah nebo literární časopis *Moravského kola spisovatelů* pod názvem *Kolo*, jeho redakce se snažila zveřejnit širokou škálu příspěvků a dbala na dobrou výtvarnou stránku.

Dále vycházely v Brně další mnohé noviny a časopisy s různým zaměřením. Podle knihy *Bibliografie novin a časopisů na Moravě a ve Slezsku v letech 1918-1945*⁸⁰ to byly například hospodářské noviny a časopisy (*Realitní noviny* - odborný orgán hájící zájmy realitní, finanční, národohospodářské, obchodní, životnostenské a právní v Československém státě, 1926-1931, měsíčník), noviny a časopisy pro děti a mládež (*Kulíček* - list mládeže, 1925-1943, třináctideník, od r. 1930 týdeník), humoristické, satirické a zábavné noviny a časopisy (*Proud* - obrázkový týdeník, 1923-1944), a dále spolkové a svazkové časopisy; společenské noviny a časopisy; noviny a časopisy pro ženy; reklamní, informační, inzertní a zpravodajské; tělovýchovné, sportovní a turistické; administrativní a úřední; zdravotnické, sociální a charitativní nebo náboženské noviny a časopisy.

4.2 Brněnský hudební meziválečný tisk

Nejprve se zmíním obecně o situaci hudebního tisku v SR po roce 1918. Meziválečné období v SR je spjata s rozvojem hudebního novinářství. Nikdy předtím nevycházelo tolik různých titulů a v takovém množství, jako tomu bylo po I. světové válce. *Nové hudební poměry po roce 1918 vyvolaly totiž potřebu nových časopisů a jejich kvantitativní vzestup. Proti roku 1913, kdy bylo dosaženo přibližně maxima 10 hudebních časopisů, jejich vycházení v roce*

⁷⁹ KUBÍČEK, J., ŠIMEK, Z.: Brněnské noviny a časopisy od doby nejstarší až do roku 1975. Bibliografie města Brna, svazek 2. Brno: Archiv města Brna-musejní spolek, 1976, s. 180.

⁸⁰ KUBÍČEK, J.: Bibliografie novin a časopisů na Moravě a ve Slezsku v letech 1918-1945. Brno: Státní vědecká knihovna, 1989.

1925 celkem 19 a po r zných výkyvech vycházelo na konci tzv. první republiky v sezón 1937-38 dvacet r zných asopis . Celkem v mezivále ném období vycházelo tém ke ty em desítkám hudebních asopis nejzr zn jí úrovn , trvání i zam ení. Nacistická okupace zredukovala násiln jejich po et v roce 1941 na sedm.⁸¹

V prvé ad zlo o asopisy sledující hudbu a hudební kulturu. V mezivále ném období v SR to byl nap . v letech 1895-1939 vycházející asopis *eská hudba*, který byl ze za átku hudební sbírkou s textovou ástí, pozd ji pak nabyt charakteru významného hudebn populariza ního asopisu s etnými hudebními p ílohami. Dále to byl nap . asopis *Smetana*, který vyjad oval názory badatel a publicist sdru0ených kolem Z. Nejedlého, asopis *Listy Hudební matice*, který v mezivále ných letech pat il k nejvýznamn jším asopis m (od roku 1927 vycházely pod názvem *Tempo*) i asopisy *Klí* pojednávající o hudební avantgard nebo asopis *Rytmus*.

Další skupinou hudebních asopis dle *Slovníku eské hudební kultury*⁸² byla periodika zabývající se otázkou hudební výchovy i pedagogiky. Byly to nap .: *Hudební výchova* (vydávala eskoslovenská Jednota hudebních stav , Praha 1920-41), *Za hudební výchovu* (pozd ji *Za hudebním vzd láním*; Plze 1925-29), *Hudba a zkola* (vydával A. Cmíral v Praze 1928-33, periodikum obsahovalo také hudební p ílohu).

Následující skupinou byly asopisy velkých hudebních organizací, kam pat ila nap . tato periodika: n mecký asopis *Allgemeine Musiker-Zeitung* (1911-25, od roku 1926 a0 do roku 1938 vydáváno jako *Musiker-Zeitung des Zentralverbandes der Musiker*; vydáváno v Ústí nad Labem), *Kapelnické listy* (Praha 1919-44), *V stník svazu d lnicko-p veckých spolk v SR* (1925-27; zlo o p ílohu v Plzni vydávaného asopisu *Za hudební výchovu*) i *Harmoniká* (Praha 1934-38).

Také n které hudební instituce (spolky, hudební t lesa apod.) vydávaly své vlastní informa ní i propaga ní periodické tiskoviny a to nap . list *Mitteilungen* (pozd jí název *Barden-Zeitung*) n meckého studentského spolku *Liedertafel* (Praha 1898-1935) nebo *SHSP* (list *Studentského hudebního a p veckého sdru0ení na reálném gymnáziu v Praze*, 1928-39). Hudební tematiku také

⁸¹ KOLEKTIV AUTOR : D jiny eské hudební kultury, 2. díl. Praha: Academia, 1981, s. 153.

⁸² FUKA , J., VYSLOUŽIL, J.: Slovník eské hudební kultury. Praha: Supraphon, 1997, s. 117-119.

odrážely periodické tiskoviny divadelních institucí, např. *Olmützer Zwischer-Akt* (vydávalo německé olomoucké divadlo r. 1845-1942), *Národní divadlo* (vydáván od r. 1923). Hudební problematice se také v nově vydaných časopisech vydávaných rozhlasem a to např. časopis *Radiojournal* vydávaný v letech 1923-39.

Tato časopisecká hudební publicistika odrážela problémy a skutečnosti týkající se hudebního života. Ovlivňovala veřejné mínění a diskutovala nad mnohými otázkami.

I počet vydaných hudebních prací vzrůstal. Například v letech 1889-97 bylo vydáno celkem 2899 hudebních prací, pak jen mezi léty 1930-32 to bylo 2784 hudebních.⁸³ Nejvíce hudebních prací bylo vydáno pod hlavičkou nakladatelství *Hudební matice Umělecké besedy*, ale také u brněnského nakladatelství Oldřicha Pazdířky.

Toto tedy bylo obecné pojednání o stavu meziválečného hudebního tisku v SR. Teď bych přišla k hudebním periodikům vydávaným v Brně.

Podle bibliografie *Hudební periodika v Čechách a na Moravě 1796-1970*⁸⁴ vycházelo v Brně v období první republiky 9 českých a 6 německých hudebních periodik. Z českých to byly tyto periodika:

- *Hudební besídka*, časopis pro mládež, od roku 1932 se jmenoval *Hudební národ* (redaktoři J. Gregor a B. Štěrba, nakladatel Oldřich Pazdírek, roky vydávání 1924-1928, 1932-1933)
- *Hudební ročenka na rok ů* (redaktor O. Pokoj, *Hudební poradna*, 1928-?)
- *Hudební rozhledy, kritický list pro českou kulturu hudební* (redaktoři V. Helfert a L. Kundera, nakladatel Oldřich Pazdírek, roky vydávání 1924-1928)
- *Hudební vstřípek, orgán hudebníků československých*, od roku 1928
Vstřípek československých hudebníků, od roku 1932
Vstřípek československých hudebníků z povolání, od roku 1941
Smetana 1. část - hudební (lichá čísla) od časopisu *Divadlo a hudba*, od roku 1943
Smetana. Hudební vstřípek Unie československých hudebníků z povolání (redaktoři J. Janáček, V. Neubauer, K. Šmíd, A. Koníček, L. Firkuzný, J. Hutter, Z.

⁸³ československá vlastivěda díl IX, umění, svazek 3, hudba. Praha: Horizont, 1971, s. 262.

⁸⁴ SVOBODOVÁ, M.: *Hudební periodika v Čechách a na Moravě 1796-1970*. Olomouc: Státní vědecká knihovna v Olomouci, 1971.

- Nmec, V. Polívka; nakladatelé: od roku 1921 Brno, *Svaz hudebník*, od roku 1908-1942, 1944-1945 Praha, *Svaz hudebník*)
- *Pazdírk v hudební rádce* (redaktor O. Pazdírek, Olomouc . Brno, nakladatel Pazdírek, 1923-1942)
 - *Výro ní zpráva filharmonického spolku Besedy brn nské za rok ō*, od roku 1956 *Výro ní zpráva filharmonického sboru Beseda brn nská (Beseda brn nská, 1861-1970)*
 - *Výro ní zpráva za zkolní rok ō*, *Státní hudební a dramatická konzervato v Brn* (Konzervato Brno, 1920-1933)
 - *Zájmy hudebník*, orgán *Svazu orchestrálních hudebník moravských (Svaz orchestrálních hudebník moravských, 1920-?)*
 - *Zpravodaj Unie eskoslovenských hudebník v Praze* (redaktor L. Habrda, odbo ka Brno, 1928)

Nyní se zmíním o jednotlivých periodikách blí0e. Bohu0el listy *Výro ní zpráva filharmonického spolku Besedy brn nské*, *Výro ní zpráva Státní hudební a dramatické konzervato e v Brn*, *Zpravodaj Unie eskoslovenských hudebník v Praze*, *Zájmy hudebník* nebyly v knihovn dostupné. Uvedu zde tedy pouze stručnou charakteristiku těchto periodik: *Hudební besídka*, *Hudební rozhledy*, *Pazdírk v hudební rádce*, *Hudební v stník*.

časopis *Hudební besídka* byl podle mého názoru velmi povedený naučný hudební časopis pro mláde0, který živou formou mladé tená e seznamoval s uměním, hudbou a nenásilnou formou u nich prohluboval zájem o hudbu, o hru na jaký nástroj i úinkování ve sboru. Součástí *Hudební besídky* byly fotografie významných hudebních skladatelů i hudebních nástrojů, v každém díle nechybela nějaká píseň zapsaná do not. Myslím, že svou odborností a živostí by se tento měsíčník uplatnil i v dnešní době.

Hudební rozhledy byl také velmi kvalitním hudebním periodikem, které v Brně v meziválečném období vycházelo. Obsahoval zajímavé články pojednávající o hudební estetice, dalších hudby; seznamoval tená e s divadly a koncerty, které se uskutečnily v Brně a Praze, poukazyval na publikace, které vyzly a přednášky, které se v minulosti konaly. Do časopisu přispíval např. Jaroslav Kvapil, Osvald Chlubna, Václav Kaprál, Adolf Cmíral, Gracian Černuzák i Vladimír Helfert.

Periodikum *Pazdírka v hudební rádce* obsahuje například články *O hudební výchově dětí*, ve kterém se autor J. N. Polázek zabývá působností ve vyučování, vyučování hudebně na housle a klavír a o celkovém zamýšlení nad touto problematikou, dále obsahuje *Seznam hudebnin* (pro klavír, housle, cello, pěvecký sbor, orchestr a různé skladby církevní) vydané O. Pazdírskem, který vedl *I. hudební nakladatelství na Moravě* založené r. 1879.

Noviny *Hudební vstřípek* vycházely každého 1. a 16. v měsíci a obsahovaly různé zprávy z oblasti hudby, které se udávaly ve městě Brno, ale také v Praze, Olomouci atp. Vydávány byly *Spolkem hudebníků pro markrabství Moravské*, a tak obsahovaly také hodiny zpráv ze zasedání schůzí tohoto spolku. Periodikum *Hudební vstřípek* vycházelo pod hlavičkou zájmové hudební organizace, tzv. *Unie československých hudebníků* již zmíněné v kapitole 1.2, která sdružovala profesionální hudebníky.

Z německých potom v Brně za první republiky vycházela tato hudební periodika⁸⁵:

- *Jahresbericht des Brünner Männergesangvereines für die Vereinsjahre* (nakladatel K. Winiker, 1861-1931)
- *Markomannen-Zeitung* (redaktoři H. Prochaska, V. Minarsky, J. Schuldes; nakladatel *Dtsch.-akad. Sängerschaft Markomannen*; 1855?-1934)
- *Mitteilungen* (redaktoři H. Gottlein, P. Hajek; nakladatel *Schubertbund*; 1926-1930)
- *Musikblätter der Sudetendeutschen* (redaktoři H. Kinzel, H. Bartonek, vycházelo v Brně-Wien-Leipzig, nakladatel R. M. Rohrer; 1936-1938)
- *Die Rampe, Blätter des Vereins zur Förderung deutscher Theater- und Musikpflege in Brünn* (redaktor Q. Glück, nakladatel *Verein zur Förderung deutscher Theater- und Musikpflege*; 1918-1920)
- *Veröffentlichungen des Musikwissenschaftlichen Institutes der Deutschen Universität in Prag* (nakladatel R. M. Rohrer; 1931-1934)

*Slovník české hudební kultury*⁸⁶ jezt odkazuje na periodikum českého brněnského divadla *Divadelní zepty* (1920-25), v letech 1925-41 je jmenovaných na *Divadelní list*. Dále také *Slovník české hudební kultury* poukazuje na list

⁸⁵ SVOBODOVÁ, M.: Hudební periodika v českých a na Moravě 1796-1970. Olomouc: Státní výtiskárna v Olomouci, 1971.

⁸⁶ FUKA, J., VYSLOUŽIL, J.: Slovník české hudební kultury. Praha: Supraphon, 1997, s. 119.

Kaciva, který byl vydáván v Brně roku 1932 a byl určen pro pracovníky v oblasti hudby, kabaretu, varieté apod. Také časopis *Pásmo*, který vycházel v letech 1924-1926 patřil k výrazným zejména literárním, ale i uměleckým časopisům nastupující avantgardní generace meziválečného období vycházející v Brně a spjatý s orgánem Brněnského *Devětsílu*. Za dva roky své existence v něm ale vyzlo pouze 6 článků o hudbě (autoři byli například Jiří Svoboda, E. F. Burian nebo Josef Löwenbach).

Dále bych se ještě ráda zmínila o brněnské kulturní revue *Index*, která vycházela v letech 1929-1939 a po celou dobu ji redigoval Bedřich Václavek. První tři roky dával časopis prostor spíše moravským spisovatelům, výtvarníkům, architektům a vědcům. Podnázev *Indexu* zněl *Leták kulturní informace*. V časopise byly uveřejněny kritické poznámky k brněnským kulturními dění. Dále se z brožury *Pásmo 1924-1926, Index 1929-1939*⁸⁷ dozvídáme, že od této chvíle časopis změnil podnázev na *List pro kulturní politiku* a snažil se tak postihnout kulturní dění celorepublikově. Nejvíce do *Indexu* hudební tematikou přispíval Vladimír Helfert (například článek *Nezdravý zjev*. 1931, č. 3, s. 29-30. O společenských jevech v hudebním životě; nebo článek *Nezbytnost názoru hudebního života*. 1931, č. 11-12, s. 113-114. O hudebních orchestrech v Brně.⁸⁸) a také Jan Racek (například článek *Marginalita k brněnské hudební krizi*. 1929, č. 1, s. 6-7.). Někdy také hudebním tématem přispívali Robert Smetana, Alois Hába, Václav Kaprálek i Bedřich Václavek.

⁸⁷ KUBÍ EK, J.: *Pásmo 1924-1926, Index 1929-1939, Rejstříky moravského tisku, svazek 7*. Brno: Moravská zemská knihovna, 2010, s. 35.

⁸⁸ KUBÍ EK, J.: *Pásmo 1924-1926, Index 1929-1939, Rejstříky moravského tisku, svazek 7*. Brno: Moravská zemská knihovna, 2010, s. 89.

5 HUDEBNÍ DÍLNICE VE VYBRANÉM MEZIVÁLE NĚM TISKU

V předchozí kapitole jsem popsala meziválečný hudební tisk vycházející v Brně. Bylo poněkud obtížné získat o této problematice informace. De facto kniha, která by pojednávala o meziválečném tisku v Brně, natož se specifickým hudebním, neexistuje. O tohle se mi potom dařilo plnit úkol, který jsem si ve své diplomové práci vytyčila a to najít v dobovém tisku nějakou hudební zprávu o Střelicích.

Jak je zřejmé z kapitoly 3.3.4, nejvíce činný spolek v obci Střelice v meziválečných letech byla jednota Orel. Střelice byly a jsou obec silně nábožensky vycílená i v dnešní době; z celkového počtu 2 608 obyvatel, je 1 503 římskokatolického náboženského vyznání.⁸⁹ Orel je katolická sportovní organizace, což se opírá do činnosti tohoto spolku. Proto jednota Orela ve Střelicích byla tak sportovní, ale i kulturně činná. Po tomto zjištění jsem tedy pátrala po politických novinách, které vycházely v Brně a zastupovaly československou stranu lidovou. Byly to noviny *Den*, které se staly jádrem mé badatelské práce. Deník *Den* vycházel po celých dvacet let existence první republiky s nákladem okolo 50 000 výtisků ročně.⁹⁰

Informace o Střelicích jsem hledala i v jiných politických novinách, například v *Lidových novinách*, ve kterých jsem našla rubriku *Divadlo, koncerty a zábavy*, ale bohužel tu byly uvedeny události týkající se pouze Brna, Olomouce i Bratislavy. Stejný problém se týkal *Obanských novin*, ve kterých byla rubrika *Kultura*, ale obsahovala pouze programy do Národního, Městského a Starého divadla v Brně a Reduty. Takto jsem prohledala ještě deník *Rovnost* i katolický politicko-sociální list na Moravě *Názvok*, vždy však se stejným výsledkem. Věřerou svoji badatelskou činnost jsem tedy směřovala na studium katolického deníku *Den*.

Budu zde uvádět články nejen o hudbě, které jsem o Střelicích v novinách *Den* objevila, protože i ty mohou do jisté míry podhalit, jaká hudební situace

⁸⁹ Oficiální stránky obce Střelice [online]. poslední revize 8. 2. 2009 [cit. 2011-6-13]. Dostupné z <<http://www.streliceubrna.cz/zakladni-udaje>>.

⁹⁰ KUBÍČEK, J., ŠIMEK, Z.: Brněnské noviny a časopisy od doby nejstarší až do roku 1975. Bibliografie města Brna, svazek 2. Brno: Archiv města Brna-musejní spolek, 1976, s. 156.

v mezivále ním období ve St elicích panovala. Pokud se v novinách vyskytnou nějaké zajímavé poznatky o hudebním d ní v okolních obcích, je podle mého názoru dobré je také uvést, protože obyvatelé St elic se jist t cht o akcí v hojném po tu zú ast ovali a byli jimi ovlivn ni. Významné události týkající se St elic, které byly v deníku *Den* v pr b hu mezivále ných let uvedeny, budu uvád t v celém zn ní v p ílohách této práce.

Jen pro up esn ní, deník *Den* vycházel krom ned le ka0dý den, od roku 1936 noviny místo ned le nevycházely v pond lí. Ve vzední den ítal deník 4 strany a obsahoval rubriky *Denní zprávy*, *Kronika*, *Ze sv ta*, *Církevní v stník*, *eskoslovenská strana lidová*, *Orel*, *Poslední zprávy*, *Divadlo*, *Rozhlas*, *Um ní*, *Turistika*, jedna strana byla zapln na reklamou. Sobotní vydání obsahovalo 8 stran s ned lní zábavní p ílohou *Dne* a navíc rubrikou *D tský koutek*, reklamy tvo ily 3 strany listu. Kulturní záznamy byly do roku 1934 psány v rubrice *Orel*, *Um ní* i *Denní zprávy* ka0dý den, od roku 1934 byli tená i listu *Den* s kulturními informacemi seznámeni pouze 2krát týdn a to ve tvrtek a v sobotu v rubrice *Podniky*. Roku 1936 se v deníku *Den* objevily dv nové rubriky *Hudba* a *Sport*, kulturní informace si tená i mohli p e íst u0 jen v sobotu. Redakce, administrativa, tiskárna a expedice sídlila v Brn na Dominikánském nám stí . 5. Deník stál v roce 1919 10 halé , roku 1938 u0 si ho lidé mohli koupit za 50 halé . tená i si mohli noviny *Den* p edplatit bu na rok, p l roku, tvrt roku i m síc.

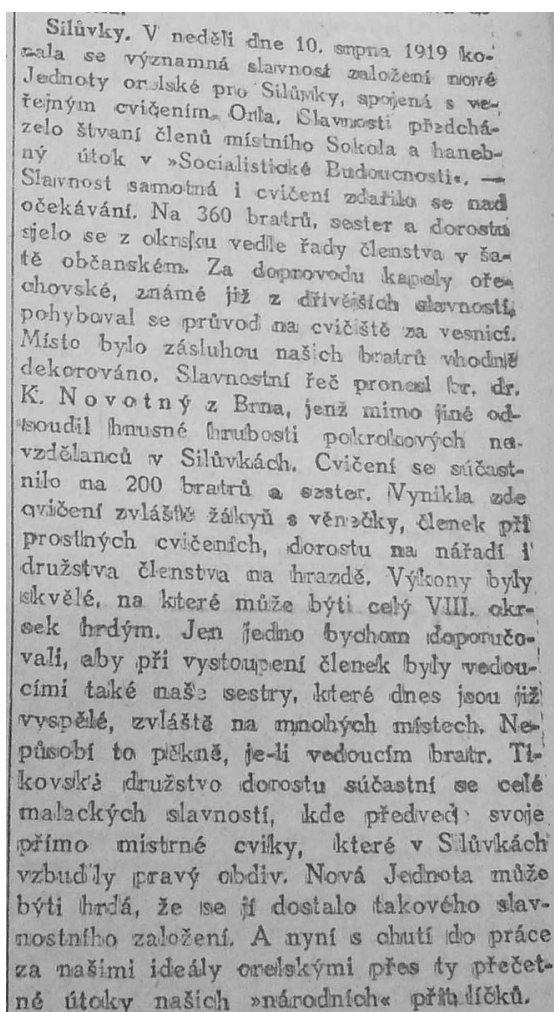
První lán ek s názvem *Z orelského ruchu* je o St elicích z 15. b ezna 1919 (íslo 74, ro ník VIII) a pojednává o tom, 0e se za íná v obci cvi it a 0e Jednota st elického Orla bude brzy ustanovena. Další zápis z 16. dubna referuje o tom, 0e *spo sch zí, ve tvrtek 10. dubna 1919, na ní0 referoval br. Landa, obnovena a ustanovena Jednota Orla s. len má více ne0 p ed válkou.*⁹¹ Dne 30. dubna byl v listu *Den* uve ejn n kuriózní lán ek o vloupání do fary ve St elicích. *sVe St elicích u Brna p epadli dosud neznámí zlod ji faru, práv kdy0 byli vzichni v kostele v ned li. Vnikli do ní záchodem, který jest p istav n a jeho0 izt ní se d je ze sousedního domu. Záchod byl nez astnou náhodou z vnit ku fary neuzam en. Zlod ji zmocnili se vzech zásob potravin, o nich0 v d li, kde byly*

⁹¹ *Den*, ro ník VIII, íslo 74, Brno, 16. dubna 1919, s. 3.

uschovány; musili tedy býti osoby domácí. Op t pou ení nad míru d le0ité: Neopouzt jte vzichni domácí svých p íbytk a a z stane i ve fa e v0dy n kdo doma a pak, není-li pán doma, nepouzt jte nikdy nikoho neznámého do fary a v bec mu neotvírejte.‰‰

Další zápis z 16. ervna 1919 pojednává o obecních volbách, které se ve St elicích konaly. O t chto volbách jsem se ji0 zmi ovala v kapitole 3.3.1. Noviny navíc oproti zápisu v kronice dopl ují po ty zastupitel k jednotlivým stranám, které ve St elicích zvíly. Jsou to sl. strana lidová (podle deníku Den bylo zvoleno 10 len), národní socialisté (11 len) a národní demokraté (3 leny).

Dne 15. srpna 1919 deník *Den* (ro ník VIII, íslo 221, s. 3) zmi uje slavnost založení nové Jednoty orelské pro obec Sil vky. Sjelo se zde na 360 len Orla, za doprovodu o echovské kapely pochodoval pr vod sm rem na cvi izt za vesnicí. Slavnost byla vyda ená.

Silůvky. V neděli dne 10. srpna 1919 ko-
zala se významná slavnost založení nové
Jednoty orelské pro Silůvky, spojená s ve-
řejným cvičením. Orla. Slavnosti předchá-
zelo štvání členů místního Sokola a haneb-
ný útok v »Socialistické Budoucnosti«. —
Slavnost samotná i cvičení zdařilo se nad
očekávání. Na 360 bratrů, sester a dorostu
sjelo se z okrajsku vedle řady členstva v ša-
tě občanském. Za doprovodu kapely oře-
chovské, známé již z dřívějších slavností,
pohyboval se průvod na cvičiště za vesnicí.
Místo bylo zásluhou našich bratrů vhodně
dekorováno. Slavnostní řeč pronesl br. dr.
K. Novotný z Brna, jenž mimo jiné od-
soudil hrusné hrubosti pokrokových na-
vzdělanců v Silůvkách. Cvičení se účast-
nilo na 200 bratrů a sester. Vynikla zde
cvičení zvláště žákyň s věnočky, členek při
prostých cvičeních, dorostu na nářadí i
družstva členstva na hrazdě. Výkony byly
skvělé, na které může býti celý VIII. okr-
sek hrdým. Jen jedno bychom doporučo-
vali, aby při vystoupení členek byly vedou-
cími také naše sestry, které dnes jsou již
vyspělé, zvláště na mnohých místech. Ne-
působí to pěkně, je-li vedoucím bratr. Ti-
kovské družstvo dorostu účastní se celé
malackých slavností, kde předvede svoje
přímé mistrné cviky, které v Silůvkách
vzbudily pravý obdiv. Nová Jednota může
býti hrdá, že se jí dostalo takového slav-
nostního založení. A nyní s chutí do práce
za našimi ideály orelskými přes ty přečet-
né útoky našich »národních« přítelíčků.

⁹² Den, ro ník VIII, íslo 127, Brno, 30. dubna 1919, s. 2.

Také v O echov se konala významná slavnost a to sv cení praporu Jednoty orelské, které se zú astnily bratrské Jednoty z Tikovic, St elic, M I an a Syrovic. Pojednává o tom velký lánek p es polovinu strany ze dne 20. srpna. Po skon ení orelské p ísahy provedlo 23 dvojic Orl a Orlic v národních a orelských krojích ss p vabnou ladností a pe livou secvi eností 16 nádherných skupin a rozkozných národních tanc . O i bujaré mláde0e, je0 netan ila, ho ela nadzením nad krásou nazich tanc a bylo vid ti, jak hluboce lituje, 0e nemohli vzichni spoluú inkovati. Pak se rozproudila lidová veselice.%³

V pátek 5. března 1920 je v deníku *Den* (ro ník IX, íslo 64, s. 3) uveden zápis o tom, 0e 7. března zahraje Jednota Orla St elice ve spolkových místnostech divadelní hru *Martin pytlák*.

Střelice. 7. března 1920 hraje Jednota Orla Čs. v místnostech spolkových divadelní hru: »Martin pytlák.«

Další zápis z 22. zá í obsahuje informace o *Ústavu sester dominikánek* pro výchovu slabomyslných d tí. Pojednává o tom, 0e tento ústav je pro chlapce, kte í navzt vují pomocnou zkolou, obuvnickou nebo stola kou dílnu i zahradnictví, odrostlejší chlapci pak pracují v hospodá ství, na poli a v lese. Dohromady s brn nským ústavem je v této pé i celkem 120 d tí (v Brn tento ústav navzt vují dívky).

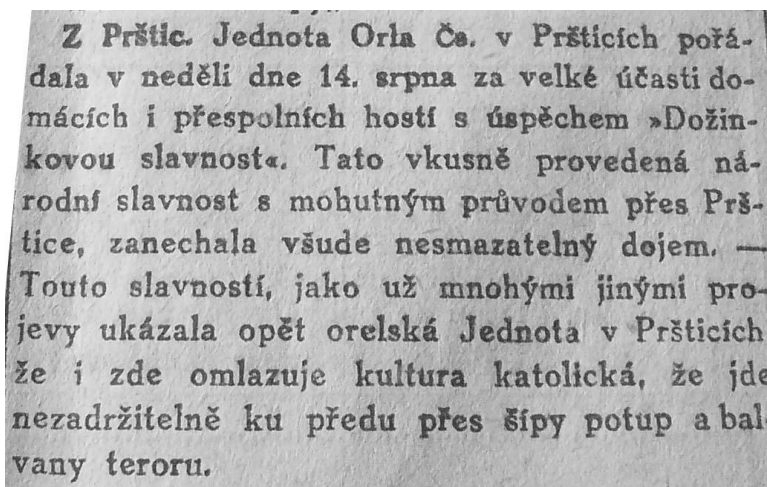
První zápis roku 1921 z deníku *Den* (ro ník X, íslo 102, s. 3) z 22. dubna tená m sd luje, 0e v Troubsku ve 14 hodin jednota Orla sehrála s velkým úsp chem inohru *Vesnická královna*.

Z Troubska. Místní jednota Orla Čsl sehrála 14. t. m. s velkým úspěchem působivou činohru »Vesnická královna«, již všem našim jednotám vřele doporučujeme. Kus svým časovým obsahem dosahuje zú šlechťujícího poslání. Zdařily večer ukončen byl vkusně sestaveným živým obrazem »oddanost Orla Čs. republice« na podkladě uznané činnosti Orla Čs. při prosincovém bolševickém útoku. Živý obraz těšil se zasloužené pozornosti velmi četného obecnstva. Upozorňujeme všechny bratrské jednoty, aby zaznamenávaly zde všechny divadelní hry, jež svou ušlechtilou tendencí dosahly při provedení příznivého úsudku našeho obecnstva.

⁹³ Den, ro ník VIII, íslo 225, Brno, 20. srpna 1919, s. 3.

Další zápis z 18. srpence informuje tená e o ve ejném cvi ení Orla ve St elicích, na kterém podle zápisku panovala radostná a povznesená nálada. Hospody ky nachystaly bohatý bufet, za co0 jim byla ud lena hmotná odm na. *sOb tavá Jednota s velkým nákladem po ídila svým len m dechové nástroje pro orelskou hudbu, je0 snad budoucího roku p edstoupí p ed zirzí Orelskou ve ejnost.*⁹⁴

V nedalekých Prsticích se podle deníku *Den* (ro ník X, íslo 227, s. 5) 14. srpna konaly první do0ínkové slavnosti s mohutným pr vodem p es celou vesnici.

Z Prštíc. Jednota Orla Čs. v Pršticích pořá-
dala v neděli dne 14. srpna za velké účasti do-
mácích i přespolečných hostí s úspěchem »Dožín-
kovou slavnost«. Tato vkusně provedená ná-
rodní slavnost s mohutným průvodem přes Prš-
tice, zanechala všude nesmazatelný dojem. —
Touto slavností, jako už mnohými jinými pro-
jevy ukázala opět orelská Jednota v Pršticích
že i zde omlazuje kultura katolická, že jde
nezadržitelně ku předu přes šípy potup a bal-
vany teroru.

Dne 11. zá í 1921 (*Den*, ro ník X, íslo 240, s. 3) O echov slavil otev ení nové Orlovny. Dopoledne prob hlo uvítání host a polní mze svatá, odpoledne slavnostní pr vod p es vesnici na cvi izt p ed zkolou, na kterém se dívky tan ily královni ky. Vstupné na slavnost bylo 5 korun, tane ní odznak stál 7 korun v etn dan .

⁹⁴ *Den*, ro ník X, íslo 192, Brno, 18. srpence 1921, s. 2.

Otevření nové Orlovny na Brněnsku. Dne 11. září slaví sdružené spolky katolické v Oře-
chově u Brna slavnost otevření Orlovny za
každého počasí. Dopoledne: 1. Ráno o 5. hod.
budiček. 2. O půl 9. hod. uvítání hostů a ote-
vření Orlovny. 3. Kázání dp. P. Pospíchala a
polní mše svatá. 4. Lidová manifestace a tábor,
na němž promluví posl. Navrátil z Laškova u
Konice, a posl. Bezděla z Brna a jini lidoví řeč-
níci. Odpoledne: 1. O půl 2. hod. svatě pože-
hnání. 2. Slavnostní průvod přes náves na cvi-
ště před školou. 3. Kšálovalčsky. 4. Veřejné
cvičení Orla Čs. Po vyčerpání programu velká
lidová veselice v novém sále Orlovny. Vstupné
na slavnost 5 Kč, taneční odznak 7 Kč včetně
daně. O dobré občerstvení postaráno. Bratři,
sestry, z celého kraje súčastněte se v počtu co
největším jak v krojích orelských tak v krojích
národních a v obleku občanském s odznakem
a páskou. Každý ať se svou účastí přičiní, aby
manifestační tábor dopoledne o 10. hod. dopadl
co nejskvěleji. Bude to radostnou upomínkou
celého širého kraje brněnského, který pozno-
vu dokáže sílu orelského a lidového hnutí. —
K hojně návštěvě uctivě zvou sdružené katoli-
cké spolky v Oře-
chově. 17039

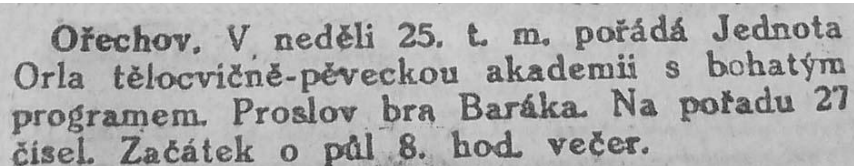
Poslední zajímavá zpráva roku 1921 se udála op t v obci Prztice. Zápis ze dne 22. prosince (*Den*, ro ník X, íslo 315, s. 5) poukazuje na zahájení innosti divadelního krou0ku Orla. První p edstavení se jmenovalo *Pasa ka z Lurd*, p izlo mnoho divák a p edstavení bylo velmi úsp zné.

Spolkové zprávy.

Z Prtíc. V neděli dne 18. prosince 1921 za-
hájl divadelní kroužek Orla Čs. v Prtících
první divadelní představení »Pasačka z Lurde».
Po uvítací řeči br. J. Drábka sehráno před-
stavení při velké návštěvě, které skončilo
skvělým úspěchem. 17469

V novinách z roku 1922 jsem objevila pouze jednu zprávu týkající se St elic. Dne 18. srpna byl v deníku vytisknut velmi siln politicky zam ený láněk o p ednázce jistého pana Há avky. Na jeho popud ve St elicích p edsedali národní socialisté a agrárníci a údajn v dom je tento pan Há avka nabádal k protikatolickému myzlení a cílem jeho bylo rozvracení pozice lidové strany. Jako d kaz je tu uveden p ípad rozbití k íoe ve St elicích, o který se etnictvo nestará a ne ezí ho.

Rok 1923 přináší pouze 3 zprávy. První z 24. února (*Den*, ročník XII, číslo 53, s. 3) oznamuje, že jednota Orla v Ořechově pořádá tělocvičnou a pěveckou akademii s bohatým programem.

Ořechov. V neděli 25. t. m. pořádá Jednota Orla tělocvičně-pěveckou akademii s bohatým programem. Proslov bratra Baráka. Na pořadu 27 čísel. Začátek o půl 8. hod. večer.

Další zpráva ze dne 31. května o Raiffeisence ve Stělicích. Důkan Frantizek Hájek, starosta Raiffeisenky podal deníku *Den* zprávu o činnosti za období od roku 1922-23. Roční obrát činil skoro milion korun, což je pro spolek, který má 214 členů úctyhodná cifra. V Raiffeisence se začalo úřadovat před 25 lety. *světla* *za těchto, kdy nich nebylo, poskytnuta byla ochotně, nyní jsem p. pokladníkem Tomázem Smutným potřebovala místnost, kde se udržuje se do dneška, kdy koupila Raiffeisenka budovu s vhodnými místnostmi. že Raiffeisenka dosáhla dnešního hospodářského rozmachu, jest zřejmě zásluhou p. pokladníka Tomáze Smutného a jeho nerozlukného přítele p. Václava Kašpárka, kteří po čtyřtstoletí v novali Raiffeisence svoji nezviktnou, poctivou práci a snahu.*⁹⁵ Poslední zápis v roce 1923 upozorňuje ve výzvu akci jednoty Orel, která 8. prosince se koná ve Stělicích u Brna mikulášská zábava.

V sobotním vydání dne 17. května 1924 se objevuje obsáhlý článek o stanici Troubsko-Bosonohy. Článek popisuje situaci na vlakové stanici, na které podle novin *Den* nastoupí každým dnem přes 1000 lidí (zejména dělníci ze vzdálených vesnic a také velké množství školních dětí), kteří se přitom nepříznivě asi nemají kam schovat. Ve článku se píše i o Stělicích: *„Jak na ikají rolníci, kteří na podzim cukrovky musí dovážeti na vzdálené nádraží Stělice! Co, nedalo by se nádraží Troubsko-Bosonohy upravit na nákladní nádraží, kdyby stělické nádraží (bez Vídně) pomalu odumírá?“*⁹⁶ Z toho by se dalo usuzovat, že Stělice jako nákladní nádraží už není tolik využíváné, protože z něj nevede spojení na Vídeň.

Další zpráva přináší pojednání o tragické události. Nedaleko Stělic se 25. května na sloupu elektrického vedení obil devatenáctiletý Martin Oujezdský z Dambovic, protože byl zoufalý z trvalé nezaměstnanosti. Zpráva z 30. srpna

⁹⁵ *Den*, ročník XII, číslo 145, Brno, 31. května 1923, s. 3.

⁹⁶ *Den*, ročník XIII, číslo 134, Brno, 17. května 1924, s. 3.

poukazuje na konání tlocvičné besídky ve Stelicích po ádané následující den odpoledne jednotou Orla. V další zpráv z 13. listopadu máme nalézt sdělení o opravě troubského kostela. V průběhu dvou let byl restaurován vnitřek kostela (nová malba, 5 oltářů, kazatelna, Boží hrob, 2 malovaná okna), což započínalo konání sv. misie ve dnech od 26. října do 3. listopadu, kterou řídil známý brněnský kazatel Odilo Pospízil. Během těchto dnů přijalo svátost na 2 000 farníků. Poslední zápis ze 7. prosince pojednává o schůzi *Moravského zemského výboru*, na které se mimo jiné také schvalovala usnesení obecních zastupitelstev o výpůjčkách obcí. Stelice u Brna tu hned po městě Znojmo byly nejvyšší schválenou částkou a to 387 000 korun na elektrizaci obce.

Roku 1925 jsem nenalezla nijak zajímavou informaci, pouze lánek z 10. ledna oznamuje, že v Ostopovicích bude brněnským hospodářským spolkem v hostinci u Dvořáků poádána hospodářská přednáška. Přednášet bude pan Jandl, zahradník pomologického ústavu v Bohunicích na téma ošetřování ovocného stromoví a jak zvýšit hnojením výnos pěstí.

První informace z roku 1926 je z 18. března a jedná se o blahopřání ke jmeninám panu Eduardu Grycovi faráři v Troubsku od farníků z Bosonoh. Další zápis ze dne 30. května ukazuje, že vztah jednoty orelské a sokolské nebyl z nejpřátelstevnějších. Lenové Sokola zašli stavět v Ořechov sokolovnu, ale podle deníku *Den* pí tom nerespektovali stavební předpisy. V *ta špo kaOdém jednotlivci se řádá p esné dodrŏování p edpis stavebních a bratr m Sokolík m se d lají extra výhody?*⁹⁷ odráží vyostřený vztah mezi těmito dvěma spolky. Co se týká Stelic, tak při procházení kronik Orla jsem řádně takovéto rozbroje nezaznamenala, jednoty si ve Stelicích dokonce půjčovaly jeviště pro hraní divadel i dokonce spolu s některými divadelními představení hráli.

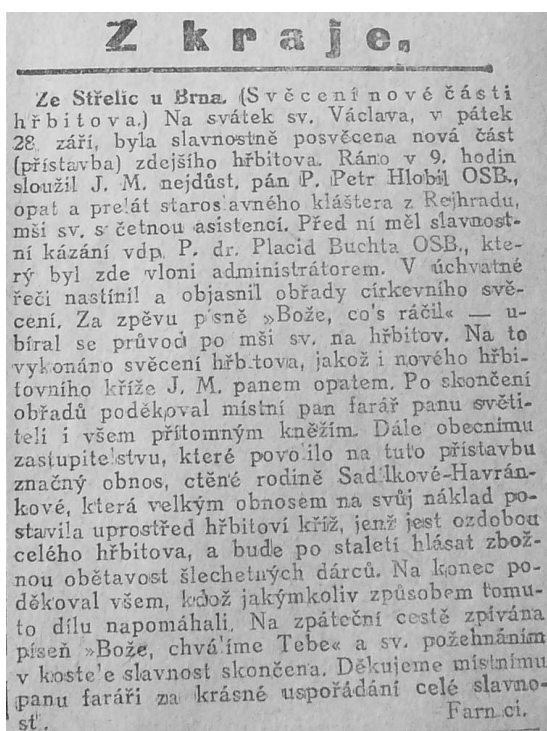
Další záznam pochází ze dne 24. března a oznamuje, že ve Vídni ve věku 94 let zemřela slušebná Terezie Kocmanová z Ostopovic. Lánek se navíc zmíní o tom, že slušebná nosila až do konce života svůj selský kroj.

Text z 29. srpna 1927 přináší kulturní informace o krojích na Brněnsku. Informuje o tom, že se před dvěma léty uskutečnila výstava všech moravských krojů, přičemž nejvíce byly zastoupeny kraje Slovácko i Valašsko, kde se kroje jezdí všeobecně nosit. Velmi zpatně bylo reprezentováno Brněnsko. Deník jako

⁹⁷ Den, ročník XV, číslo 146, Brno, 30. května 1926, s. 2.

příčinu nachází v tom, že obyvatelé města Brna a okolí jsou zamyšleni v průmyslovém i obchodním sektoru a tak z důvodu praktičnosti se tu kroje tolik nenosí. Jsou však ještě jen v blízkosti Brna vesnice, kde aspoň část obyvatel, poněvadž ovšem sedláci a domkáři, setrvává na starých zvycích, kroji i mluvě, nemohouc zapomenouti na staré lepší kroje. Kroj ovšem nedá se nosit ve všední den ani práci, nýbrž pouze v neděli a ve svátek a to obyčejně nosívá se pouze za zvláštních okolností, jako jsou například dinohody, svatby apod. A jaká je to radost podívat se na naše dříve i na starší panimámy v nazkrobených sukních a rukávech, hedvábných frotézách, malovaných kordulách a květovaných vídešských zátcích, ovšem eně pentlemi a opatry!

lánek ze soboty 6. října 1928 podává zprávu o svěcení nové části hřbitova ve Střelicích. Po ranní bohoslužbě se průvod za zpěvu písně *Bože, co's ráčil*, odebral na místní hřbitov, kde se odehrálo svěcení. Po skončení pod kovářem místní farář obecnímu zastupitelstvu, které povolilo na tuto přístavbu značný obnos, ctěné rodině Sadílkové-Havránkové, která velkým obnosem na svůj náklad postavila uprostřed hřbitovní kříž, jenž jest ozdobou celého hřbitova a bude po staletí hlásat zbožnou obětavost zlechetných dárců. Při zpáteční cestě ke kostelu byla zpívána píseň *Bože, chváíme Tebe*.

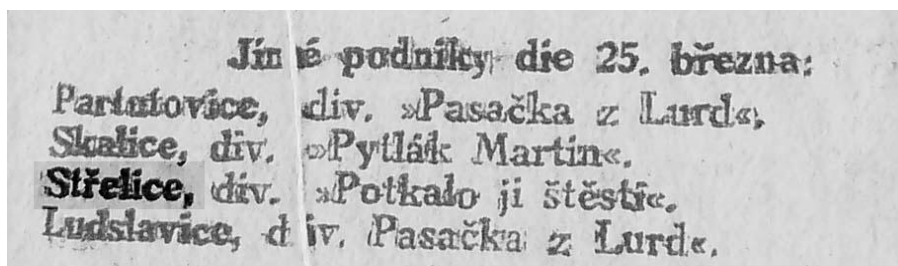

⁹⁸ Den, ročník XVI, číslo 237, Brno, 29. srpna 1927, s. 2.

⁹⁹ Den, ročník XVII, číslo 237, Brno, 6. října 1928, s. 5.

Dne 8. listopadu je v deníku *Den* uveřejněna Kandidátní listina eskoslovenské strany lidové pro volby okresních zastupitelstev v zemi moravsko-slezské. Za okres Brno-venkov kandidovalo 7 mužů, z nichž jeden byl státní občan a to rolník Josef Švestka.

Dne 25. března 1929 bylo ve Stělicích podle novin *Den* (ročník XVIII, číslo 70, s. 6) sehráno divadelní představení *Potkalo ji štěstí*.

V záznamech v orelské kronice ale tato zpráva chybí. Další dva zápisy s názvem *Z paměti obce Stělic u Brna* byly s týdenním odstupem zaznamenány v sobotních přílohách, sepsal je kronikář Antonín Novák a pojednávaly o historii stělického kostela a stělické zkoly. Když jsem prohledávala noviny doopravdy dle kladně, našla jsem v tisku *Den* pouze II. a III. část tohoto článku na pokračování. Plné znění článku je uvedeno v příloze . 7 a v příloze . 8.

Další zápis je datován ke dni 20. září 1929 a informuje o pohřbu pana finančního rady Ossisky, který se bude konat následující den ve Stělicích. Poslední zápis z roku 1929 pojednává o životě zemřelého pana Václava Kazdy (úplná verze je uvedena v příloze . 9). Článek je velmi dlouhý a upřímný a ukazuje, jak moc si pana Václava Kazdy lidé ve Stělicích vážili.

Ve výtiscích z roku 1930 jsem nenalezla žádné potěbné informace, přeneseme se tedy do roku 1931. První krátký článek oznamuje, že jednota Orla v Stělicích v neděli 31. května pořádá jarní květinovou slavnost. Další článek z 25. března 1931 (*Den*, ročník XX, číslo 147, s. 5) tená se odvolává do Ořechova, kde se uskutečnila týdenní svatá mise. Vyvrcholením byla slavnost posvěcení misijního kříže, který velkolepý průvod nesl ozdobený za zpěvu nábožných písní obcí ke kostelu.

Z Ořechova u Brna. Slavnostní dny prožívala naše farnost ve dnech 14.—21. června. Po přestávce téměř osmnáctileté konána tu byla opět sv. misie. Jako blahodárna rosa na vypráhlou zemi, tak kanula do duší farníků vzácná slova vldpp. kněží-misionářů z řádu O.O. Redemptoristů v Brně. Na každodenních kázáních ranních i večerních, jakož i promluvách stavovských poučování byli věřící o důležitých pravdách sv. víry, upozorňováni na svoje povinnosti, a napomínáni z poklesků a hříchů. Většina farníků použila této vzácné příležitosti, nahlédla hlouběji do svých srdcí, vyznala se pokorně ze svých hříchů a přistoupila ke stolu Páně. Mohutným dojmem působila obzvláště společná stavovská sv. přijímání. Že výmluvná slova vldpp. misionářů setkala se se žádoucím výsledkem, bylo patrné z množící se účasti na misijních pobožnostech. V rámci sv. misie konána dojemná slavnost Nejsv. Svátosti Oltářní a Nejblahoslavenější Marie Panny. Vyvrcholením byla však slavnost posvěcení misijního kříže v neděli 21. června. Impozantní průvod, v němž nesen ozdobený kříž, ubíral se za zpěvu nábožných písní obcí. Děti, družičky, jinoši, dívky, muži i ženy vzdali hold Ježíši Ukřížovanému. Posvěcením sv. misijního kříže, upomínkových předmětů a udělením požehnání Sv. Otce byla slavnostním »Tebe, Bože, chválíme« slavnost sv. misie ukončena. Srdečné Zaplať Pán Bůh vldpp. misionářům za jejich vzácná slova, dp. faráři Fr. Klímovi, jehož přičiněním sv. misie konána, jakož i všem farníkům, kteří přispěli k lesku konaných slavností.

V blízkých Prtčicích byla v ned. li 4. října odhalena pam. tní deska padlého legionáře Václava Pokorného z Prtčic. Při této příležitosti účinkovala vojenská hudba příslušného pluku *Jana Sladkého Koziny* . 10 z Brna.

Dne 16. ledna 1932 m. l. ve Stelicích pohřben farář a děkan Frantizek Hájek. O této smutné události pojednává slánek zveřejněný v novinách *Den* 23. ledna 1932. Plné znění je uvedeno v příloze . 10. Také 14. února deník oznamuje smutnou zprávu, zemřela matka místního faráře ve Stelicích Aloisie Rosenbergová ve věku 80 let.

Další zpráva z 9. července hovoří o slavnosti sv. cení Orlovny a lidového domu v Silvicích. Také ve Stelicích se konala slavnost a to sv. cení místního renovovaného kostela. Deník *Den* přináší stručnou historii stelického kostela a popisuje, jak byl kostel renovován a kdo se na pracích podílel. Celý slánek je uveden v příloze . 11.

Slánek z 28. října oslavuje farář a troubanské farnosti Eduarda Gryce. Líčí, jak farář zvelebuje kostel (vymalování kostela, zakoupení nových zvonů a hodin na věž, vyzdobení praporek cennými mozaikovými obrazy) a jak *sdělá i o povznesení*

vnitřní pobožnosti, zpěvu a hudby kostelní, hledě v tom vyhovět každému přání varhaníkovu, jsa s ním trvale v nejlepší shodě.¹⁰⁰ Farnost Troubská tímto děkuje faráři Grycovi za jeho obětavou práci a blahopřeje mu k jeho třicetiletému knořství a desetileté činnosti na farnosti.

Z farnosti Troubské. Těžký úkol má duchovní správce farnosti Troubské, vdp. kons. rada P. Ed. Gryc. Přišel před 10 lety do poštvané farnosti, měl hned z počátku těžkou úlohu: farníky si získat. Jako málokdo rozumně dovedl svedené nepřátele své brzy »odzbrojit« a sobě svěřené duše pro společnou dobrou věc nadchnouti. Litujeme, že nemůžeme zde pro obmezené místo jeho plodnou desetiletou činnost u nás podrobně vypsati, což jindy snad se nám umožní, avšak buď nám dovoleno již dnes aspoň poukázati na to, že pan rada Gryc zcela správně vidí svůj úkol hlavně v kostele, nezanedbává ovšem i nutného dnes »zpevňování« kněžského vlivu v katolických spolcích, veřejnosti atd. Svou shovívavostí a rozumnou taktikou dobyl si, jak v místě, tak i ve všech přířazených obcích lásky svých farníků, přiměl je k rozšíření místního společného hřbitova, vymalování farního kostela, po té k vnitřní náležitě opravě téhož, k zakoupení nových zvonů a hodin na jeho věž, a k vyzdobení jeho průčelí překrásnými a cennými obrazy mosaikovými, o nichž vhodně bylo psáno v tomto listu v denní zprávě »Ty Troubský kostelíčku, ty stojíš na kopcečku«, ze dne 15. června t. r., a z nichž obraz P. Marie Nanebevzaté byl svěcen 2. října t. r. Avšak pan rada Gryc dbá i o povznesení vnitřní pobožnosti, zpěvu a hudby kostelní, hledě v tom vyhovět každému přání varhaníkovu, jsa s ním trvale v nejlepší shodě, a pamatuje vždy poslední vůle

zbožné šlechtičny, sl. Cecilie ze Seckenbergu, která tento farní kostel i kapli v Troubsku v 18. století dala postavit. Také tato kaple, jakož i kaple v přířazených obcích byly vlivem pana rady opraveny, zavedeno do některých i do farního kostela elektrické osvětlení atd. Poblíž tohoto dal pan rada postavit též krásnou Boží muku, dal postavit a opravit kříže ve farnosti atd. A nejobdivuhodnější jest, že vdp. rada docíluje všeho prostředky »drobnými« v nynější »chudobné« době! A naši farníci zase rádi obětují, majíce též povzbuzení ve dvou sousedních farnostech, kde postaven nebo rozšířen kostel. Ne tak dlouhá jest doba desíti let a v ní tolik záslužných činů vykonáno přičiněním vdp. kons. rady E. Gryce! Připojíme-li k tomu třeba jen ještě práci ve školách, již konal pan rada v jednom roce dokonce sám bez pomoci kaplana, a pak vzdělávací jeho přednášky v katolických spolcích všech přířazených obcí, musíme si říci, že lepšího kněze za faráře jsme nemohli dostat. Blahopřejeme vdp. kons. radovi nejen k jeho 30letému kněžství, ale i k jeho 10leté plodné činnosti jako duchov. správce u nás! Budeme stále prositi Matku Boží, již jest zdejší farní kostel zasvěcen, k Níž pan rada jako duchovní vůdce poutníků na Její poutní místa tak spěchá, a Již k počtu překrásnou poutní knihu s písněmi sepsal, vyličiv mistrně v ní celý život, by vyprosila jemu dlouhý věk a odměnila mu jedenkrát vše za nás!

Poslední záznam z roku 1932 (*Den, ročník XXI, číslo 287, s. 6*) zve tená e do St elic, kde se 11. prosince bude konat přednáška se sv etelnými obrazy na téma *O sv. Terezi ce od Ježíška* a *O moderní výchov katolické dívky*. Po ádá pobo ka Svazu katolických ůen a dívek ve St elicích.

¹⁰⁰ Den, ročník XXI, číslo 252, Brno, 28. října 1932, s. 6.

V neděli 11. prosince koná se ve Střelcích v místnosti spolkové o 3. hod. odpo. přednáška se světelnými obrazy »O sv. Terezičce od Ježíška« a »O moderní výchově katolické dívky«. O hojnou účast prosí výbor pobočky Svazu katol. žen a dívek ve Střelcích.

Rok 1933 se stává významným rokem pro obec Radostice. Ta totiž slaví 600 let svého trvání. Deník *Den* (ročník XXII, číslo 248, s. 5) článkem z 23. října stručně popisuje radostický kostelík.

**28. říjen 1933 - 600 letým
výročím obce Radostic u Brna.**

Costující z Brna k jihu k Morav. Krumlovu spáří za stanici střelickou v údolí nevelkou vsí, tučí se ke starožitnému kostelíku. Jsou to Radostice, které letos slaví 600letou památku svého kostela a svého trvání, a to 28. října, kdy celá naše vlast oslavuje XV. výročí své svobody. O starobylosti obce svědčí samo její jméno. V kostele na evangelní straně je pamětní kámen, který hlásá: »Léta Páně 1333 na den sv. Šimona a Judy založen jest tento chrám Páně panem Mikulášem z Radostic a bratrem jeho Petrem a paními manželkami jejich Evou a Bohunkou a syny téhož Petra: Hroznatou a Janem. Pán Všemohoucí, smiluj se nad námi!« — Kromě toho zdobí kostelík radostický též starobylý kámen náhrobní, na němž je vytesán staročeský nápis: »Nechte maličkých přijíti ke mně, neboť takových je království nebeské,« který je do jista jedním z nejstarších biblických nápisů v našich zemích. — Vzácná tato památka staročeská byla věkem svým už hodně schátrána, ale k tomuto jubileu je nově opravena. Dne 23. října budou tedy radostičtí radostně o svátku národním vzpomínati též vzácného svého jubilea 600letého. Čekají tu svého velepastýře, adp. J. M. dra Jos. Kupku, biskupa brněnského, který slíbil sloužiti jim jubilejní mši svatou. — Jubilejí podobných jest asi v naší vlasti málo.

Dále je v novinách uvedeno, že v pátek 8. prosince se v Omicích koná přednáška o Lurdech, přednází pan Navrkal a v Ostopovicích bude sehráno divadelní představení *Pasa ka z Lurd*.

Rok 1934 přináší pouze dvě zprávy. První ohlazuje (*Den*, ročník XXIII, číslo 81, s. 5), že se ve Střelcích ve dnech 11. až 18. března konaly svaté misie. Účast byla velká, přiznali skoro všichni místní občané i lidé z blízkého okolí.

Ze Střelíc u Brna. Ve dnech 11. až 18. března t. r. konali v naší obci sv. misie dpp. z řádu T. J. z Opavy. Účast na všech kázáních a pobožnostech byla veliká; přišli nejenom skoro všichni místní občané, nýbrž i horlivci z celého okolí a naplnili prostory našeho nově rozšířeného chrámu Páně. Tato velká účast potvrzovala, že jejich lahodně znějící slovo Boží padalo na půdu úrodnou, jakož i pravdivost slov Pisma, že »ne samým chlebem živ jest člověk«. Slavnost svěcení mision. kříže za obrovské přímo účasti zanechala hluboký dojem v duši věřících. Důstojným pánům misionářům za jejich namahavou práci na zdejší vinici Páně srdečně děkujeme. »Pán Bůh zaplat!«

Druhá zpráva je zarmucující, oznamuje úmrtí papežského komořího, biskupského a konsistorního rady a editela *Spolku pro stavbu kostel v Brn* pana Msgr. Jana Věstky, rodáka ze Střelíc. Kopie oznámení je uvedena v příloze . 12.¹⁰¹

V roce 1935 jsem opět nenalezla žádné údaje. Následující rok 1936 články tená a novin *Den* informují o sehrání divadelních představení, která pořádá Svaz katolických žen a dívek. Dne 26. ledna (*Den*, ročník XXV, číslo 21, s. 5) to bylo představení sehrané ve Střelících s názvem *Zavádilka vdává dceru*, 15. března (*Den*, ročník XXV, číslo 63, s. 5) divadelní hra *Dvě matky* sehraná v Troubsku, 29. března (*Den*, ročník XXV, číslo 75, s. 5) hra *Obraz Panny Marie* sehraná ve Střelících a 13. prosince (*Den*, ročník XXV, číslo 289, s. 5) hra *Když srdce zježilo* sehraná ve Střelících.

Podniky v neděli 26. ledna: Samotišky, ples. — Bílá, taneční večírek. — Hrotovice, div. hra *Vdej se, děvče, vdej.* — **Střelice**, div. hra *Zavádilka vdává dceru.*

¹⁰¹ *Den*, ročník XXIII, číslo 255, Brno, 3. listopadu 1934, s. 5.

Podniky v neděli 15. března: Brno-stará ul., div. hra Hraběnka z Podskalí. — Lhota Ostrožská, div. hra Boží mlýny. — Kyjov, okr. besídka. — Paskov, Nedvědice, div. hra Neštěstím ku blahu. — Stražisko, div. hra Babiččina Viktorka. — Otrokovice, div. hra Matčino utrpení. — Hlub. Mašůvky, div. hra Bratři. Kašava, divad. hra Na Zdražilově gruntě. — Ruda n/Mor., div. hra Stržený kříž. — Letonice, div. hra Jak ti chudí o to jmění přišli. — Traplice, div. hra Devět křížů nad Domašovem. — Sloup, divad. hra Poslední den Panny Marie. — Senetářov, divadelní hra A odpusť nám naše viny. — Milotice, div. hra Tři Marie. — Troubsko, div. hra Dvě matky. — Bukovinka, div. hra Paní fabrikantová. — štěbořice, přednáška se světelnými obrazy.

Podniky v neděli 29. března: Lošov, přednáška. Osová Bítýška, přednáška se světelnými obrazy. — Divadelní hry: Holešov, Obraz P. Marie. — Větrkovice, Tulák. — Náklo, Fabiola. — Hrušovany, Klepny z našeho domu. — Milokošť, Láska vítězí. — **Střelice**, Obraz Panny Marie. — Nedašov, Dvě matky. Dol. Němčí, Maria Magdalena. — Nový Jičín, černý kříž v lese. — Hartvíkovice, Láska vítězí. — Bynina, Na manželské frontě stávka. — Deblín, Nechoď tam, pojď radš k nám. — Šaratice, Svatá Filomena. — Rosice, O zakletém srdíčku. — Moravská Ostrava, Jízdní hlídka. — Brusné, Velké divadlo světa. — Lošov, Kdo nemiloval, nežil. — Želechovice n. Dř., Světlo jeho očí. — Blavsko, Bratři. — Svatobořice, Dvě matky.

Podniky v neděli 13. prosince: Dolní Němčí, div. hra V říši satanově. — Hluchovec, divad. hra Křivořísežník a jeho syn. — **Střelice**, div. hra Když srdce zhřešilo. — Hulín, divad. hra Pod naší lipou. Řeznovice, divadelní hra Eviččiny dvoje vánoce. — Dědice, div. hra Potkalo ji štěstí. — Prostějov, div. hra Pro matku. — Prusinovice, div. hra Láska za lásku. — Týn, divad. hra Boží mlýny. — Holubice, divad. hra Kašpárek. — Dačice, přednáška o španělsku.

Dne 16. května, 23. května, 4. června a 18. června neustále deník *Den* upozorňuje na konání župního zájezdu ve Stělicích, který se má uskutečnit v neděli 21. června. Lánek z 16. května velmi dopodrobna představuje nové cvičitelské jednoty. Celý lánek je uveden v příloze . 13. Dále v příloze . 14 uvádím úplné znění zprávy z 18. června. A zde se jedná o orelské cvičení, zpráva informuje jená jen o Stělickém kostele a uvádí přesný popis tohoto zájezdu. Župní cvičení ve Stělicích byla velká událost, což dokazuje lánek z 23. června o této již uskutečněné akci. Pro úplnost ho uvádím v příloze . 15.

V Troubsku se 19. července 1936 konalo veřejné cvičení. Noviny *Den* vyzdvihují zejména vystoupení mládežníků a dorostenek z újezdů a ze Stělic. Deník také zve na volejbalové mistrovství I. třídy, které se uskuteční 6. září na hřišti jednoty Orla ve Stělicích. O prvenství se utkají mužstva jednot: Jundrov, Stělice, Ořechov, Bystrc a Královo Pole. Společná mše svatá pro všechny účastníky se bude konat v 8.30 v chrámu Páně ve Stělicích.

Obec Ořechov dle novin *Den* (ročník XXV, číslo 201, s. 5) pořádá v neděli 30. srpna zahradní slavnost. Program je následující: Ořechovské královničky, přijímání souseda do obce, slovenská beseda a národní tance.

Jednota

Čsl. Orla v **Ořechově** pořádá v neděli 30. srpna na cvičišti v Orlovně zahradní slavnost. O půl 3. hod. odpoledne vyjde průvod z Ořechoviček do Orlovny. Program: Ořechovské královničky, přijímání souseda do obce, slovenská beseda a národní tance.

Poslední zpráva z roku 1936 (*Den*, ročník XXV, číslo 295, s. 5) oznamuje, že jednota Orla ve Stělicích uspořádá v neděli 20. prosince promítání župního filmu *Život a práce v orelských jednotách v roce 1936*. Po něm bude doplněn poučným filmem *Bezpečnost na železnicích* a veselohrou.

Jednota Čsl. Orla ve

Stělicích u Brna uspořádá v neděli 20. prosince promítání župního filmu: »Život a práce v orelských jednotách v r. 1936.« Odpoledne o 16. hod. pro děti, ve 20 hod. pro dospělé. Pořad bude doplněn filmem poučným: »Bezpečnost na železnicích« a veselohrou. Tak ožijí krásné chvíle župního zájezdu na místě, kde se konal před očíma těch, kteří se nejvíce o zdar jeho přičinili.

Dne 29. března 1937 (*Den*, ročník XXVI, číslo 73, s. 5) Svaz katolických žen a dívek sehrál divadelní hru *Krajánková nevěsta*.

V pondělí 29. března: Hrušov n. O., Pomlázková zábava. — Prostějov, Pomlázková zábava. — Žabovřesky, Pomlázková zábava. — Orlovice, divad. hra Láska za lásku. — Střelice, divad. hra Krajánková nevěsta.

Další lánek z deníku *Den* poukazuje na konanou akademii na poště zdesátin pana vzdělavatele Leopolda Rosenberga. Hodně se ve lánku píše o mužském sboru jednoty Orel, celý lánek je tedy opět uveden v příloze č. 16.

Rok 1938 přináší pouze jedinou zprávu z 27. března (*Den*, ročník XXVII, číslo 75, s. 7) o sehrání divadelní hry *Pod pláštěm Panny Marie*, kterou napsal Svaz katolických žen a dívek.

Podniky v neděli 27. března: Židlochovice, div. hra *Dobrá víla Jarmila a Dobré děti*. — Jesenec, div. hra *V říši satanově*. — Paskov, div. hra *Princezna*. — Brno-Maloměřice, div. hra *Pro matku, Černá Hora*, div. hra *Děvčátko z hájovny*. — Třebovice, div. hra *Květinový košíček*. — **Střelice**, div. hra *Pod pláštěm P. Marie*.

ZÁV R

Kultura ve St elicích byla v mezivále ném období ovliv ována místními spolky. Ostatn je tomu tak i dnes (již zmín né *St elické strunobraní* po ádá sdružení *Sezlost*, myslivecký ples *Myslivecké sdružení Výrovka*, letní noc *Sbor dobrovolných hasí* , tradi ní mladé a staré hody nedávno vzniklé sdružení *St elická chasa* atp.). Co se týká doby mezivále né, neju vší zásluhu na po ádání kulturních akcí jist m la jednota Orel a také jednota Sokol. Díky lánk m v novinách *Den* jsem zjistila, že ve St elicích na poli kulturním p sobil i *Svaz katolických dívek a žen*.

Jednota Orel každým rokem po ádala tradi ní zábavy, plesy, hody, došínky a také pom rn hodn divadelních p edstavení. *Sochotnické divadlo vyřadovalo množství inností od amatérské rešie a dramaturgie p es vzechny pot ebné typy herectví aš po aparát techniky (místní šoli a kade níkaše nap . tém vřody stával svlásenká em a maskérem) a organizace (nap . i prodeje vstupenek).*¹⁰² Do kulturní innosti se tak zapojili nejen lidé, kte í se cítili být pro divadlo nadáni a cht li takto vystupovat. Práce se nazla tém pro každého . st eli tí ob ané mohli malovat kulisy, instalovat elektrické osv tlení, zít a upravovat kostýmy, atp. *šV dob p ípravy divadelního p edstavení dokázal akcí šít tak ziroký aktiv kulturní obce nap . malého m sta, m stské tvrt , ale i vesnice, jakým se mohla pochlubit málokterá jiná akce. Podíl amatérského divadla na pozvednutí kulturní úrovn mezivále né spole nosti první republiky lze sotva nejen p ecenit, ale i docenit.*¹⁰³

I jednota Sokol kulturní d ní jist pozvedla organizací divadelních p edstavení a zejména tím, že zakoupila promíta ku a mohla tak ve St elicích založit kino. Také tená sko-p vecký vzd lávací spolek Kollár se ve St elicích v letech 1918-1938 zasloužil o rozvoj kultury, a byl nejvíce inný v dob p edvále né.

Novinové lánky z deníku *Den* dokazují, že nejen St elice šily takto bohatým kulturním šivotem. I v okolních vesnicích (Troubsko, Omice, Ostopovice, O echov, Prztice, Radostice aj.) byly po ádány r zné zábavy, divadelní

¹⁰² KÁRNÍK, Z.: *eské zem v é e první republiky (1918-1938)*, díl t etí O p ešití a o šivot (1936-1938). Praha: Libri, 2003. s. 336.

¹⁰³ KÁRNÍK, Z.: *eské zem v é e první republiky (1918-1938)*, díl t etí O p ešití a o šivot (1936-1938). Praha: Libri, 2003. s. 336.

představení i odborné přednášky. Lze tedy říci, že konání těchto akcí nebylo ve Stelcích ojedinělé.

I když název poslední kapitoly zní *Hudební dění Stelcká ve vybraném meziválečném tisku*, jsem si vědom toho, že články vyložené jen o hudbě ve Stelcích v této kapitole není mnoho. Myslím si ale, že i takové informace, jakými jsou například ceny nové části hbitova ve Stelcích i pohledy na kterého stelckého obana, jsou pro nás důležité, protože se na nich pravděpodobně také mohli podílet hudebníci z celých Stelců.

Díky předepisování článků z novin *Den* tato práce utváří pojednání nejen o hudebním dění v době meziválečné ve Stelcích, ale také rozšiřuje o obci informace, které nenajdeme v žádné kronice či spisu, jež jsou ve Stelcích k dispozici. Může být pro obany Stelců i jakýmsi důvodem k zamýšlení o kultuře, kterou jejich předkové vytvářeli, a ve které by se nadále mělo pokračovat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- ERNÝ, J., KOUBA, J. A KOL.: Hudba v českých dějinách od středověku do nové doby. Praha: Supraphon, 1989.
- Československá vlastivěda díl IX, umění, svazek 3, hudba. Praha: Horizont, 1971.
- FUKA, J., VYSLOUŽIL, J.: Slovník české hudební kultury. Praha: Supraphon, 1997.
- HELFERT, V.: Naze hudba a český stát. Praha: B. Koří, 1918.
- JELÍNKOVÁ, Z.: Lidový tanec na Brněnsku v zrcadle dobových dokumentů. Brno: Kulturní a informační centrum města Brna, 1992.
- KÁRNÍK, Z.: Česká země ve první republice (1918-1938), díl třetí Opojití a život (1936-1938). Praha: Libri, 2003.
- KOLEKTIV AUTOR : Dějiny české hudební kultury, 2. díl. Praha: Academia, 1981.
- KUBÍEK, J., ŽIMEK, Z.: Brněnské noviny a časopisy od doby nejstarší až do roku 1975. Bibliografie města Brna, svazek 2. Brno: Archiv města Brna-musejní spolek., 1976.
- KUBÍEK, J.: Pásmo 1924-1926, Index 1929-1939, Rejstříky moravského tisku, svazek 7. Brno: Moravská zemská knihovna, 2010.
- KUBÍEK, J.: Bibliografie novin a časopisů na Moravě a ve Slezsku v letech 1918-1945. Brno: Státní vědecká knihovna, 1989.
- MAREŠ, J.: Pokus o kroniku stělického Sokola. Stělice: Tlocvičná jednota Sokol Stělice u Brna, 2008.
- PAVLÍK, S. A KOLEKTIV AUTOR : Stělice . stěrná kronika obce a lidu, 1848-1978. Stělice: MNV Stělice, 1979.
- SEHNAL, J., VYSLOUŽIL, J.: Dějiny hudby na Moravě . Vlastivěda moravská, země a lid, Nová řada, svazek 12. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 2001.
- SCHNIERER, M.: Hudba 20. století. Brno: Janáčkova akademie múzických umění, 2005.
- SLAVÍK, F. A.: Brněnský okres, vlastivěda moravská, II. místopis Moravy, Brno 1897. Brno: Garn, 2007.

- SVOBODOVÁ, M.: Hudební periodika v echách a na Morav 1796-1970. Olomouc: Státní v decká knihovna v Olomouci, 1971.

SEZNAM PRAMEN

- Oficiální stránky města Brna [online]. poslední revize 2. 2. 2011. Dostupné z <<http://www.brno.cz/turista-volny-cas/historie-mesta/historie-mesta-brna>>.
- Stránky Firmy Brno, katalog firem [online]. poslední revize 2. 5. 2011. Dostupné z <<http://www.firmy-brno.cz/f21653-klub-moravskych-skladatelubrno-kulturni-a-spolecenske>>.
- Oficiální stránky Akademického p veckého sdružení Moravan [online]. poslední revize 1. 5. 2011. Dostupné z <<http://aps-moravan.unas.cz/historie.htm>>
- Oficiální stránky českého hudebního slovníku osob a institucí [online]. poslední revize 4. 5. 2011. Dostupné z <<http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/>>.
- Oficiální stránky obce St elice [online]. poslední revize 8. 2. 2009. Dostupné z <<http://www.streliceubrna.cz/pocatky-osidleni-od-praveku>>.
- Oficiální stránky Orla [online]. poslední revize 24. 5. 2011. Dostupné z <<http://www.orel.cz/profil/historie.html>>.
- Kronika obce St elice uložena v místním muzeu.
- Protokoly lenských a výborových schůzí tenásko-p veckého vzd lávacího spolku Kollár z let 1908 až 1934, uložené v muzeu ve St elicích.
- Kniha jednatelská a záznamy událostí jednoty Orla eskoslovenského ve St elicích u Brna od roku 1923 do roku 1932 . druhá kniha protokol , uložena v muzeu ve St elicích.
- Kniha jednatelská a záznamy událostí jednoty Orla eskoslovenského ve St elicích u Brna od roku 1932 do roku 1936 . třetí kniha protokol , uložena v muzeu ve St elicích.
- Kniha jednatelská a záznamy událostí jednoty Orla eskoslovenského ve St elicích u Brna od roku 1936 do roku 1940 . čtvrtá kniha protokol , uložena v muzeu ve St elicích.

- Noviny Den, ročník VIII-XXVII, Brno.

Seznam příloh

- Příloha . 1 Stělický kroj
- Příloha . 2 Program slavnostního večeře k oslavě 85. narozenin T. G. Masaryka z kroniky obce Stělice
- Příloha . 3 Stanovy tělocvičného spolku Kollár
- Příloha . 4 Ustanovení o starších a zábavách
- Příloha . 5 Poutací leták na představení *Brandežtí dragouni*
- Příloha . 6 Poutací leták na představení *Ztracená varta*
- Příloha . 7 Z paměti obce Stělice u Brna (1229-1929), II. díl
- Příloha . 8 Z paměti obce Stělice u Brna (1229-1929), dokončení
- Příloha . 9 Ze Stělice u Brna (Za zemelým p. Václavem Kazdrou)
- Příloha . 10 Ze Stělice u Brna (Za zemelým farárem a děkanem Frantízkem Hájkem)
- Příloha . 11 K slavnosti svatění renovovaného kostela ve Stělicích u Brna
- Příloha . 12 Parte Msgr. Jana Žvestky
- Příloha . 13 Župní zájezd orelské Oupy Frantízka Suzila do Stělice
- Příloha . 14 Župní zájezd orelské Oupy Frantízka Suzila do Stělice
- Příloha . 15 Župní orelské slety, dni národní pohotovosti, Stělice
- Příloha . 16 Akademie na počest Leopolda Rosenberga

P íloha . 1

Obecní rada
ve Střelčicích

za účasti všech
místních spolků

uspořádá v neděli 10. března v Sokolovně:

SLAVNOSTNÍ VEČER

K OSLAVĚ 85. NAROZENIN P. PREZIDENTA REPUBLIKY

• T.G. MASARYKA •

●

Koncertní skladby hraje pluk hudby p. pl. č. 10 JSK
Dirigent kapitán-kapelník Jos. Hančl.

POŘAD:

1. Zahájení. Starosta obce Ant. Novák.
2. B. Smetana. Předehra k operě „Libuše“.
3. Prof. A. Klusák: Masarykovo vlastenectví a demokracie. Proslav.
4. Jos. Lev. O hory... Mužský sbor. Dir. K. Hofman.
5. B. Smetana. Sláva Tobě.
6. Jan Mlýnský. „Pod Krivánem“. Slovenská suita.
7. Ant. Dvořák. a.) Arie z opery „Rusalka“.
b.) Slovanské tance č. 3, 16, 6, 8.
8. Jos. Suk. „V nový život“. Slavnostní pochod.
9. Hold Tatičkovi, povstáním všech. Recitace „Pozdrav Tatičkovi“
od A. Mühlsteina. Jan Čihák. Státní hymna.

Začátek přesně o 20 hodin. K úhradě rež. výloh dobrovolný příspěvek.

V neděli 10. března 1935 v Sokolovně po celý den výstavka:

Masarykův život a dílo.

Na výstavku vstup volný. K hojně účasti zve: **Obecní rada.**

Výzva. V den 7. března vyvěste státní vlajky a prapory

Stanovy

čtenářsko-pěveckého vzdělávacího spolku „Kollára“ ve Střelcích.

§ 1.) Jméno spolku jest: „Čtenářsko-pěvecký vzdělávací spolek „Kollár“ a sídlo jeho obec Střelce.

§ 2.) Účelem spolku jest šíření vzdělanosti a osvěty mezi členstvem a pěstování ušlechtilých zábar.

Účelem toho dosáhnouti se hledí:

- a) založením spolkové knihovny, čtením a předčítáním věcných časopisů a knih;
- b) pořádáním vědeckých a poučných přednášek a rozho-
vorů, vyjímaje všechny politické a náboženské předměty;
- c) pěstováním divadla, zpěvu, deklamací, výletů a ušlech-
tilých zábar.

§ 3.) Hmotné prostředky k cíli tomu ujednávají se zápisným, příspěvkem členů a darů.

§ 4.) Spolek pozůstává z řádných a podporujících členů.

§ 5.) Řádným členem může se státi každý, kdo uvolí se spolku v účelu jeho podporovati a ku krytí potřebných vydání spolkových 30 kv. zápisného a 10 kv. měsíčně, jako pravidelný příspěvek odváděti. Tyto příspěvky může však valná hromada změnit.

- § 6.) Členy přijímá výbor spolkový a jest oprávněn osoby které chováním svým vzbuzují domněnku, že by spolek nepodporovaly, odmítnouti.
- § 7.) Podporujícím členem stane se, koho valná hromada pro zásluhy o spolek takovým jmenuje.
- § 8.) Každý člen má právo, výboru návrhy činiti, všem schůzím spolkovým přítomným býti, v nichh rokovati, návrhy podávati, hlasovati, voliti a volenu býti, knihy a spisy sobě vypůjčovati, do účtů spolkových nahlížeti, všude na každém podniku spolkovým podílu býti.
- § 9.) Členem přestává býti, kdo dobrovolně vystoupí, kdo po tři měsíce příspěvků nepřipravil, neb kdo byl vyloučen. Vyloučen může býti, kdo proti stanovám jedná, spolku úmyslně škodí, v místnosti spolkové neslušně se chová, ač se strany výboru třikráte napomenut byl, neb kdo rozsudkem smířčího soudu byl vyloučen. Vyloučený má právo odvolati se k nejbližší valné hromadě.
- § 10.) Správu spolku vede výbor, jenž ve valné hromadě se pro svou většinou hlasy zvolí. Tento sestává z 9 členů. Zvolení býti rozdělí tyto mezi sebou volbou funkce: předsedy, místopředsedy, jednatele, pokladníka, knihovníka, hospodáře atd.
- § 11.) Valná hromada odbyvá se jedenkrát v roce a sice v měsíci lednu, která volí tři revisory ku zkoumání účtů, kteráž ona buď pak schvaluje neb zavrhne. Lejměna jí přináležejí právy o působnosti výboru, o stavu příjmů a vydání, o stavu spolkového jmění posuzovati a schvalovati, výbor voliti, řády jednací, knihovní a domácí ustanovovati.

- § 12.) Výbor nastoupí úřad svůj hned po zvolení a provádí až do příští valné hromady. Každý měsíc odloží ve výbor svou schůzi, a je kompetentním za přítomnosti 6 členů výboru. Jemu přináleží o všem, co spolku se týče, mimo věci valné hromadě vyhrazených, se usnáěti a čini usnesení prostou většinou hlasů přítomných členů výboru.
- § 13.) Mimořádná valná hromada svolá se na žádost předsedy, výboru neb 15 členů. V této rokuje se jen a usnáějí o předmětech, za příčinou kterých byla svolána.
- § 14.) Člen výboru, který se třikráte po sobě, bez žádného omluvení do schůze výboru nedostavil, ztrácí svůj mandát.
- § 15.) Předseda, v jeho nepřítomnosti místopředseda, zastupuje spolek na venek, a podpisuje s jednatelem všechny platné listiny a vyhlášky spolkové. Vyhlášky dějí se tak, že po sestavení čili sepsání ve schůzi výborové se přečtou a uzná-li výbor přání za správné, uvedenými podpisy opatří. Platné vyhlášky musí býti 14 dní ve spolkové místnosti vyvěšeny.
- § 16.) Valná hromada je kompetentní za přítomnosti 15 členů a čini platná usnesení prostou většinou hlasů přítomných členů. Při rovnosti hlasů jak ve valných hromadách, tak ve schůzích výboru považuje se návek za propadlý.
- § 17.) Vypukne-li mezi členy aneb mezi členy a výborem z poměrů spolkových spor nějaký vyvolá-li každá strana sporná tři členy do smířčího soudu - tyto volí sedmého za předsedu, jenž při rovnosti hlasů rozhoduje. Neobdržel-li při volbě předsedy soudu smířčího nikde většiny hlasů, rozhoduje o volbě téhož los. Z rozsudku soudu smířčího lze se odvolati k nejbližší valné hromadě.

§ 18.) Stanovy změnití může pouze valná hromada dvěmi třetinami hlasů přítomných členů.

§ 19.) Klesne-li počet členů na 15. svolá se valná hromada, která rozhodne o dalším trvání nebo zrušení spolku. Rozjede-li se spolek dobrovolně, aneb byl-li úředně rozpuštěn, uloží se spolkové jmění na úrok; xaloží-li se do pěti roků, od doby rozpuštění takového ve Střelcích podobný spolek nový, případně tomu, ne-li, případně obci Střelcům ve prospěch chudých.

Ve Střelcích, dne 23. září 1893.

Josef Holýšovský m. p.
František Malý
Tomáš Holýšovský
Jan Ladický

Dysoce slavíme c. k. místo dořitelství.

Příloha . 4

Ustanovení o stárcích a zábavách

Aby se udržovaly a zachovávaly staré dobré zvyky a obyčejy po předání tanečních zábav, pokud to ovšem dnešní poměry a okolnosti dovolují, ustanovuje a schvaluje rada jednoty Orla ve Stelčicích na návrh chasy, tj. mládeže. Jmenování stárců jednoty a příznivců, za pomoci starších tanečních zábav i stárky, na dobu jednoho roku, tj. od starých hod (3. neděle v říjnu) do starých hod příštího roku. Stárci jsou vlastně podle § 13 stanov jednoty zábravní odbor jednoty.

Práva a povinnosti stárků :

a) Odstupující stárci svolají chasu ke schůzce, v době od srpna do poloviny září, na níž se zvolí 3 stárci. Odstupující stárci oznámí jednatele jména nově zvolených stárků a ti se dostaví na pozvání do schůzky rady koncem září, kde po vysvětlení práv a povinností slíbí, že budou předvádět zábavy dle starých zvyků a obyčejů a dbátí dle stejného jejich průběhu. Rada pak schválí nové stárky za pomoci starších. První (obyčejně nejstarší) stárek je zván do schůzky rady, kde podává zprávy o průběhu zábav s příslušnými návrhy; má pouze hlas poradní.

b) Stárci mají jménem jednoty po předání:

1.) adové (pravidelné) zábavy, jež jsou:

- Staré hody . na posvěcení chrámu Páně , tj. 3. neděle v říjnu, v pondělí, případně i v úterý
- Martinská zábava (podle okolností) v neděle po sv. Martinovi (11. listopadu)
- Dvůřanská zábava . na první neděle po sv. Těch králích (6. ledna); právo bráti k tanci mají dříve do 22. hodiny
- Ostatky . v neděle, pondělí, případně i v úterý (pouze do půlnoci!)
- Taneční zábava (podle okolností) na druhou neděle po Velikonocích
- Mladé hody . v neděle na sv. Nejsvětější Trojice

2.) mimořádné zábavy podle rozhodnutí rady: ples, taneční zábavy po večeři cvičení, na došinky, atp.

c) Trvání adových zábav je zpravidla od 16 hodin do p Inoci, s ve erní p estávkou od 19. do 20. hodin, jen výjime n . podle pen Oní situace . mo0no zábavu prodlou0iti nanejvýze do 1 hodiny po p Inoci. Trvání plesu a jiných mimo ádných zábav stanoví rada jednoty.

d) Nejpozd ji týden p ed zábavou domluví se stárci s jednatelem a pokladníkem o podrobnostech; jednatel zjedná ú ední povolením, p ípadn povolení p es policejní (24.) hodinu; pokladník obstará kolkování vstupenek pro dávku ze zábav (vstupné t. . 3 K , tane ní 6 K); stárci zamluví sál u hostinského a sjednají hudebníky (oby ejn 10 mu0 po 5 K na hodinu, be ku (¼) piva a kapelnický díl, tj. obnos za jednoho mu0e více; hodiny se ítají od za átku do konce zábavy, tedy i s ve erní p estávkou, ovzem jídlo k ve e i se nedává); odpoledne bývá hudba dechová, ve er smy cová. Podle p edvále ného zvyku mají hudebníci hráti zdarma p i církevních slavnostech a to: za staré hody na Vánoce, za ostatky na Velikonoce (vzk ízení) a za mladé hody p i Bo0ím T le.

e) Ka0dý stárek vyvolí si z d v at stárku, které pomáhají stárk p i výzdob p ed zábavou; postarají se o kytky na klobouku stárk , o rozmarýn pro ú astníky na hody staré, o zimozrazové v tvi ky s pentli kami na mladé hody a o to, aby se d v ata zú astnila v krojích (v zorcech a rukávcích) zábav v ned li na staré a mladé hody, d v atské a ostatk . Stárci se postarají o postavení opentlené máje, v sobotu p ed starými hody s erveným zátkem a p ed mladými hody s praporem modrobílým a ervenobílým.

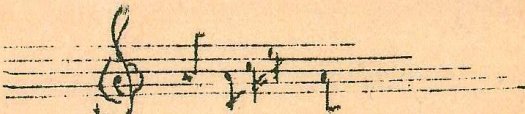
f) Na zahájení zábavy tan í stárci se stárkami první kousek ssólo%oStárci se pak mají starati o ádné vybírání vstupného od ú astník a tane ních od tan ících. Vybrané peníze mají správn a poctiv odevzdati pokladníkovi a vyú tovati s ním hotové výlohy.

g) Stárci mají dáti na mzi sv. za st elickou mláde0 na mladé a staré hody. P i vzk ízení, k í0ových dnech, Bo0ím T lu a jiných církevních pr vodech mají nésti korouhve. K poh bu mládence neb panny mají vybrati od chasy na v nec. Za chasu posílají ke svatbám známých a p átel p ání písemná se 0ertovným dodatkem. Stárky mají olí iti Bo0í muku u h bitova p ed k í0ovými dny.

Ve Stelicích dne 4. října 1932.

Podepsáni starosta Jan Procházka a jednatel Oktavián Dlapka

Jedou dragouni trala -la-la-la do
Střelice

Jednota Čsl. Orla ve Střeliciích
dovoluje si Vás uctivě zvát na představení

B R A N D E J Š T Í **D** R A G O U N I

opereta o 5 jednáních a 8 obrazech,
které sehraje

v neděli 16. ledna 1938, zač. o 20.hod
v sále obecního hostince.

Opereta tato byla všude
hrána s velkým úspěchem

Vstupné: 4.-, 3.-, 2.- Kč
Předprodej u bratra
L. Ondráčka.

JEDNOTA ČSL. ORLA ve STŘELICÍCH přináší

v pondělí 18. dubna 1958 v sále obecního hostince:

"Ztracená varta"

Opereta o 3 jednáních a 8 obrazech, napsali V. Mírovský, Dr. Rohan Špilar.

Komponoval Jára Beneš.

Osoby a obsazení:

J. Horák majitel pivovaru v Záhořanech,	J. Liška
Veronika jeho žena,	M. Ferdušová
Karel Horák letecký poručík,	J. Smutný
Kamil Jurajda účetní v pivovaru,	R. Smutný
J. Horák /Pepánek/	J. Januš
V. Kalaš major letectva,	J. Stejskal
Jiřina - Věra, jeho dcery,	R. Brücknerová B. Faltajsková
Ing. Viktor Prancel generální zástupce,	M. Janiček
Magda Rubínová	M. Horáková
A. Krocan rotný,	L. Ondráček
F. Kovařík starosta v Záhořanech,	F. Konečný
Kordula služebná,	A. Smutná
Děvčata, chlapečci, rekruti, společnost ve vile majora Kalaše, atd.	

"Kdybys tu byla
mámo milá....
bys mě.....
ustrojila!"

Když jsem prvně vstoupil na kasární dvorec, všichni kolem říkali: tohle bude borec! Pan major namítal, jestli bych prý lítal? Já povídám: jó, jó, jó! S tím jsem nepočítal.

Předprodej vstupenek u ses.

R. Horákové.

Vstupné obvyklé.

Uctivě zve
Jednota Čsl. Orla.

Z paměti obce Střelice u Brna.

1229—1929.

III.

Roku 1633 Christofor, kněz řádu kartusiánského z Králova Pole, odešel ze Střelice, protože celá fara byla zničena a zanedbána. Dosazen byl Albert Slabošovský, světský kněz, který též v krátké době odešel. Však i jeho nástupcové, Ondřej Vencelides, Pavel Schurius, Jan Chrysostom Bohuslavský a Jiří Karduelis nemohli ve Střelicích pro nedostatek živobytí (výživy) vydržet.

Roku 1653 píše kartusiánská konsistoř, že obec Střelice, má-li mítí faráře, sama si ho musí vyhledati, a dostatečnou výživu mu poskytnouti. Avšak i v dalších letech nebylo lépe, neboť se zde faráři neustále měnili, jak vidno z následujícího: 1655 Vladislav Zamoiský, 1656 Jan Hájek, 1657 Václav Hrabovský, 1659 Jiří Martin Hájek, 1662 Jan Steiner odešel do Obřan, 1665 Bernard Jestřabský odešel do Veverské Bítýšky, 1667 Niklas Laurentius, 1671 František Schot, 1688 Jakub Kelčák, 1692 Gregor Kocourek z Troubska, 1697 František Spicelius, odešel však téhož roku a byl dosazen Jiří Bosák, 1701 Jan Jakub Ježek z Vážan, 1727 Jan Josef Šídlo, odešel do Letovic, 1727 Jan Komárek, přesazen do Netína u Žďáru, 1729 Jiří Schvarc z Kroměříže stal se farářem střelickým; zemřel předčasně násilnou smrtí. Začátkem roku 1733 byla fara přepadena 12 lupiči. Šest vniklo do vnitř a šest bylo venku na stráži. Lupiči přepadli faráře ve spánku, a tohoto bitím a trýzněním nutili k vydání

peněz a kostelních klenotů. Z tohoto nelidského nakládání farář Schvarc zešlel a za několik měsíců 29. listopadu 1773 zemřel. 1734 Ludvík Rossman; za něho byla vystavěna nová fara a fara přiděleny od kláštera některé polnosti. Roku 1740 byl, jak již výše řečeno, odvezen do Saska do zajetí, odkud po dvou letech opět propuštěn. Při tomto zajetí dlužno upozorniti na zvláštní zajímavost; velitelem vojenské hlásky (patruly), vedoucí naše zajatce do Saska byl německý důstojník Václav rytíř z Haslau, vyznáním protestant. Na to přestoupil ke katolictví, stal se později knězem a r. 1755 presentován na faru v Moravanech u Brna, a byli tudíž s P. Ludvíkem Rossmanem po tři léta sousedi. Tento r. 1758 spadl se schodů, zlámal si vaz a zemřel. Roku 1758 stal se farářem Josef Černín ze Slezska. Roku 1760 Krištof Lendenhamer z Fulneku. 1774 Tomáš Navrátil, zemřel v 49 letech a je první z farářů na hřbitově u kostela pochován. Roku 1786 instalován Krištof Hrbáček z Hulína, zemřel 1810, je pochován u dveří chrámových. Roku 1810 nastoupil Václav Růžička z Velké Bíteše; za něho postaven nový mlat, který dodnes stojí. Zemřel též smrtí násilnou, byl zavražděn v neděli dne 30. prosince 1833 Jiřím Rašovským z Nové Vsi od Břeclavy, který za to odsouzen k trestu smrti a 1834 v Brně popraven. Roku 1834 Josef Polnický z Bystřice. Roku 1842 Ant. Kotzent z Velké Bíteše, odešel r. 1845 do Rosic. Roku 1845 Josef Müller z Brna, stal se r. 1865 farářem ve Znojmě. Roku 1865 stal se farářem Michael Kobza, zemřel r. 1892, byl zde nejdéle farářem. Roku 1892 instalován pan děkan Josef Dubský, přesazen z Bystřice n. P. Roku 1910 pan děkan František Hájek z Rozsoch, odešel v r. 1927 do výslužby. Dne 1. listopadu 1927 nastoupil nynější pan farář Leopold Rosenberg z Králova Pole, který je dle záznamů třicátým farářem střelickým.

Jak dlouho který z farářů působil ve Střelících: P. Michael Kobza 27 let, Jan Jakub Ježek 26 let, Ludvík Rossman 24 let, Krištof Hrbáček 24 let, Václav Růžička 23 let, Josef Müller 20 let, Josef Dubský 18 let, František Hájek 17 let, František Schot 17 let atd.

Z paměti obce Střelíc u Brna.

(Dokončení.)

Kostel.

Ve kterém roce postaven byl farní chrám Páně ve Střelících, není přesně zjištěno, má se však za to, že Kartusiáni, stavíce sobě r. 1375 klášter a kostel v Králově Poli, postavili též kostel ve Střelících, a oba Nejsvětější Trojici zasvětili. V té době totiž papež Jan XXII. zavedl tento svátek a v celém katolickém světě jej světit naporučil. Byl-li v r. 1396 zde již farář, byl zde zajisté i kostel. Zdá se však, že již před rokem 1375 byl zde kostelík aneb kaple, zasvěcená sv. Jiljí (St. Aegidius) opatu, jehož svátek dne 1. září se ve Střelících až do války slavně světival. Též farní pečeť měla ve svém

středu obraz sv. Jiljí. Jemu je zasvěcen jeden boční oltář, a jest spolupatronem farního chrámu Páně.

Listina z roku 1745, týkající se učitelského platu.

»Contrakt aneb spis na plat rektorovi, poctivé obce Střelické od školních dítek.

Spis, na spravedlivé vyznání poctivé obce Střelíc, straníva platů, jejich školnímu rektorovi, od cvičení a literního učení svých dítek, což oni od starodávna dávali a povinni budou dávat.

Předně: Od abecedy až do čtení jakéhokoliv písma na jeden krejcar peněz a každou středu částku jakéhokoliv vaření se dává. Zimního pak ale času, dříví fúru dovézt, aneb každodenně dítě co se do školy posílá, jeho sobě pro zahřívání přinášet.

Item: Po vyjití času měsíce jednoho, jeden pecen chleba rektorovi, aby mohl mít své vyživení, se dává.

Za druhé: Když ale přejde dítě vejše, budto do Evanjelium, aneb jiné jakékoliv knížky, na tejdén se dá jeden krejcar a dva denary. A tak aby pokoj zůstal mezi sausedami a jejich rektorem, aby se mu takového to platu neujímalo, tomu ale spísu se podobný nalézá za panem farářem zdejším. Stalo se to v domě rychtářským na žádost poctivé obce, za času purkmistra Petra Antoše, rychtáře Antonína Švestky, mladšího Valentina Války, druhého Antonína Smutného, třetího Floriána Ferdusa, za času rektora Jakuba Nejedlýho roku 1745.«

Škola.

Na místě, kde stojí nyní domky čís. 99 a 209, stávala škola; dodnes se říká »Na školce«. Ve kterém roce byla postavena, není známo. V pamětní knize ješť však první zmínka o rectorovi r. 1709. Tehdejší »představ obce« založil fundaci na mše sv. ve dni kvatembrové, za všechny obyvatele Střelic, začož panu faráři 45 krejcarů a panu rectorovi 15 krejcarů, bez věčného zapomenutí placeno býti má. Toto nařízení se stalo za času faráře Jana Jakuba Ježka, kdy rectorem byl Jan Špička. Tedy roku 1709 škola ve Střelicích již byla. Kolem r. 1820 postavna nová škola č. 101, nyní živnostenský spolek »Snaha«, k čemuž v r. 1889 přistavěno zadní křídlo, nyní č. 241, »Raiffeisenka«. Konečně v r. 1906 postavena nová budova školní nyní šestitřídni.

Den, ro ník XVIII, íslo 94, Brno, 20. dubna 1929, s. 5.

Ze Střelíc u Brna (Za zemřelým p. Václavem Kazdou.) Ve čtvrtek dne 24. října t. r. o 6. hod. večerní náhle skončil pan Václav Kazda, rolník ve Střelících. Zemřelý byl význačnou osobností nejen v místní obci, nýbrž byl znám i v širém okolí. Byl rolníkem s tělem i duší a svoje malé hospodářství po rodičích zděděné značně rozšířil a zvelebil. Byl po dvacet roků nepřetržitě prvním radním a zároveň obecním tajemníkem. (Od r. 1895 až 1914.) A když ve čtrnáctém roce nově zvolení funkcionáři musili na frontu, dalších pět roků vedl dále obecní záležitosti. O rozkvet hospodářský i kulturní v obci měl zemřelý nemalé zásluhy. (Stavba obecního hostince 1900, stavba

nové budovy školní 1906, meliorace pozemků, stavby obecních silnic atd.) Zemřelý byl též zakládajícím členem místního spořitelního a záloženského spolku »Raiffeisenky« a až do své smrti členem jejího výboru. Zde měl široké pole působnosti pro opravdovou lásku k bližnímu a vždy a v každém čase radil a pomáhal potřebným. Nebýtí Raiffeisenky, kolik hospodářských celků, domků a polí bylo by dodnes odcizeno rodinám, za těch 31 roků! V témž roku (1898) jako Raiffeisenka založen byl za jeho účasti i místní hasičský sbor a byl po celou dobu jeho trvání pokladníkem sboru a významným činitelem. Zároveň byl zástupcem místní hasičské pojišťovny a přičinil se o to, že vytlačil před třiceti lety německé pojišťovny z obce a rozšířil ryze českou hasičskou pojišťovnu. Jako tajemník obce vedl po deset roků obecní kroniku, kde jsou pozoruhodné zvláště pečlivě zaznamenané zprávy meteorologické a národohospodářské. Když v roce minulém byl pan prezident hostem našeho kraje, předložena mu tato kronika k podpisu a po prohlédnutí vyslovil pan prezident svoji úplnou spokojenost. — Zemřelý pan Václav Kazda byl praktickým katolíkem a žil přísně křesťanským životem. Po 39 roků byl kostelním hospodářem a staral se horlivě o potřeby kostela, jakož i o výzdobu farního chrámu Páně. Když v roce 1917 zabráný byly k účelům válečným též dva zvony z r. 1820, nemohl se

zesnulý smířit s jedním zvonem a proto dal v r. 1923 zhotoviti svým nákladem nynější největší zvon sv. Václav, který má na jedné straně obraz bl. Panny Marie a na straně protější obraz sv. Václava s nápisem: »Svatý Václave, nedej zahynouti nám, ni budoucím!« V roce 1906 dal postaviti svým nákladem k nové budově školní krásný kamenný kříž se sousoším svatých Cyrila a Metoděje. Jako předseda místního náboženského spolku »Bratrstvo účinné lásky k bližnímu« staral se o místní chudé, zvláště v době válečné, kdy chudý lid měl tolik nedostatků. Z jeho domu neodešel nikdo s prázdnem. Zároveň byl v Pánu zemřelý zpěvákem a vůdcem poutníků na všechna mariánská a poutní místa. Každoročně chodil do Vamberk, Tuřan, na Vranov, Súčastnil se pouti do Svaté země, dvakráte do Říma a třikrát do Lurd. Jeho nejvroucnějším přáním po převratě byl aby Kladsko, tato perla koruny svatováclavské, vrácena byla opět republice. Bohužel nestalo se tak na věčnou škodu naši. Byl horlivým ctitelem nejsvětějšího jména Ježíš a v oktávě tohoto svátku konány pobožnosti a zpěvy k oslavě sv. jména. — Také katolický tisk měl v zemřelém horlivého průkopníka, zejména

na »Selské Hlasy« a »Obzor«, »Den« od začátku odebral a v obci značně rozšířil. Byl pilířem lidového hnutí ve Střelicích. A jak hluboce nábožensky zahrocené byly jeho poslední vůle (testamenty), kterých za svého úřadování napsal celé stovky svým sousedům, a které vždycky začínaly: »Jménem Nejsvětější Trojice«. — Zemřelý byl pochován v neděli dne 27. října za velké účasti lidu, za přítomnosti všech místních rodáků-kněží (Msgr. J. Švestka, prof. v Brně, P. Frant. Válka a P. Vinc Konicar, katecheta v Brně). Pohřební obřady v domě smutku vykonal vdp. Msgr. Švestka, u hrobu jeho příbuzný P. Válka. Místní pan farář vdp. P. Leop. Rosenberg rozloučil se se zemřelým u hrobu a vyzvedl jeho nevšední všestranné zásluhy. — Odpočivej v pokoji!

Ze Střelic. V sobotu dne 16. ledna doprovodili jsme na poslední cestě našeho bývalého dobrého a velmi oblíbeného faráře, bisk. a kons. radu, děkana Frant. Hájk a. Zesnulý narodil se v Rotkově, fara Rožná, dne 26. srpna 1861, studia gymn. a theologická konal v Brně a byl iamtéž 25. května 1884 na kněze vysvěcen. Po 4letém kaplanování v Lomnici stal se farářem v Rozsochách u Bystřice n. P., kdež působil 22 let. Od r. 1904 až do svého odchodu z Rozsoch, byl také děkanem bystřickým. Dne 1. července 1910 jmenován farářem ve Střelicích, kdež působil po 17 let, načež odešel na odpočinek. Jaké lásce se těšil u svých spolubratři-kněží i u svých farníků, svědčí krásný pohřeb a velká účast jak kněží, tak i farníků. Obřady pohřební vykonal obětavě spoluzák zesnulého, ndp. pan biskup. Jeho Excellence dr. Josef Kupka. Requiem celebroidal vdp. kanovník Lad. Zavadil, taktéž spoluzák zemřeláho. Současně sloužil tiché requiem vdp. děkan msgr. Fr. Adamec. Vdp. kons. rada Ed. Gryc, farář z Troubska, tlumočil s kazatelný dojemnými a obsahupnými slovy poslední kázání zemřeláho k farníkům. Při requiem asistovali rodáci střeličtí, dpp. Fr. Válka a Vinc. Konicar, katecheti z Brna. Dále doprovodili zesnuláho při pohřbu spoluzáci arcikněz Ant. Trávníček z Třebíče a Fr. Matonoha z Vázan, pak dpp.: Jak. Jeleček z Komína, Em. Koubeček z Brna, Fr. Klima z Ořechova, Fr. Rambousek z Neslovic, Cyr. Kytnar z Rožné, Jos. Prokop z Rozsoch, Jos. Navrkal z Rosic, Vl. Čapka z Tikovic a kaplan z Troubska Fr. Vodák. Na hřbitově rozloučil se dojemně jménem kněží a všech účastníků vdp. kanovník L. Zavadil a ke konci poděkoval jménem farníků zemřelámu za jeho lásku a 17leté působení ve Střelicích místní starosta pan Ant. Novák. Jeho slova byla ardečným výrazem úcty a oblíbenosti, které se zesnulý u svých farníků těšil. Pohřbu zúčastnili se členové obecního zastupitelstva, učitelský sbor se školními dítkami, hasičský sbor a Jednota Orla, jejíž mužský sbor zapěl dvě písně. Odpočivej v pokoji po boji, věrný pastýři duší.
Farník.

K slavnosti svěcení renovovaného kostela ve Střelcích u Brna.

Kostel Nejsv. Trojice ve Střelcích byl roku 1530 postaven. Střelice byly menší venkovskou obcí až do doby, kdy byla postavena dráha Brno-Hrušovany n. J. a ze Střelců do Jihavy. Ve Střelcích zřízeno velké nádraží a obyvatelstva rychle přibývalo. Samozřejmě, stoupal i počet katolíků a za nedlouho ukázalo se, že stávající kostel nemůže stačiti změněným poměrům. Uvažovalo se, jak situaci napravit. Přirozeně nešlo to jinak, než novostavbu nebo rozšířením stávajícího kostela. Za tím účelem založil děkan a farář Josef Dubský r. 1896 fond pro přístavbu kostela. Farář Fr. Hájek dále sbíral a hojně jej rozmnožil. Roku 1927 stal se ve Střelcích farářem kons. rada Leop. Rosenberg, za něhož účel fondu byl zrealisován. Roku 1929 byl založen Kostelní výbor, složený ze 20 farníků a 8 kostelních hospodářů, kteří prováděli další sbírky ve farnosti.

Jelikož však starý kostel, jako cennou staro-bylou památku chránil Státní památkový úřad, byl tento úřad ještě téhož roku dotázán o posudek o plánovaném podniku a zároveň požádán o instrukce, v jakém směru se má přístavba uskutečnit. Památkový úřad svolení poskytl a jeho předseda arch. inž. Stan. Sochor v Brně vypracoval s velikou ochotou ideový projekt na celý podnik. Tento projekt navrhoval; starý, nedostačující presbytář zbořit a místo něho postavit novou příční loď. Tím dostal také kostel půdorys kříže.

Hned potom byl vypracoval detailní projekt architekt Stan. Kučera z Brna. To bylo bylo hotovo koncem září r. 1930. 17. září 1931 stavba byla povolena. Stavba byla ihned vypsána a 28. března 1932 se započalo se stavbou.

Na svátek Nejsv. Trojice 22. května 1932 byl posvěcen úhelný kámen a vložen do zdi na levém rohu presbytáře. Stavba pokračovala tak

rychle, že bylo možno již v létě stanovit přibližné datum vysvěcení kostela, které potom stanoveno definitivně na neděli 16. října 1932.

Finanční náklad mimo přečetných prací, které konali obětaví farníci zdarma, dosahuje bezmála půl milionu Kč.

Stavba sama působí velmi pěkným dojmem zvenčí i zevnitř. Dosavadní půdorys obdélníku změněn na kříž, čímž se dostalo kostelu románujícího charakteru; zvláště tak působí románská okna a zvenčí věžičkovitá schodiště po obou stranách presbytáře na postranné galerie příční lodi. Za zvláštní zmínku stojí vnitřek kostela. Po vyčištění a opravách staré lodi vyzdoben byl celý kostel vkusně a účelně. Hlavní oltář byl renovován akademickým sochařem Proseckým z Brna, který rovněž provedl všechny pozlacovačské a řezbářské práce. Pozornost poutají okna s uměleckými malbami na skle, které provedla firma Otmar Vačkař z Brna. Náklad s pořízením jednotlivých oken spojený uhradili četní jednotlivci i spolky hojnými dary. Jména dárců jsou do oken vepsána na věčnou pamět.

Místa je nyní v kostele dostatek. Na galeriích v jednotlivých křídlech příční lodi jsou postaveny další lavice. Není možno podrobně se zmiňovati o všech pracích. Podáváme jen stručný výpočet:

Stavbu a betonářské a pozemní práce jsou dílem místního zedn. mistra Pavlíka. Práce tesařské provedl rovněž místní řemeslník Tomáš Smutný, stavivo a tašky dodala firma G. Kohn z Brna, kamenické F. K. Racek z Brna, zámečnické Matějů a spol. z Brna, dlažbu B. Fischmann z Brna, nový zvonek Manoušek a spol. z Brna. Stolařské práce provedli místní stolaři Antoš a Perma, pokrývačské práce Roček z Lovčiček, klempířské Jakub Pavlík ze Střelců. Elektrotech-

nické práce a instalaci provedly Z. M. E. v Brně. Betonové potrubí zavedl Filip Antoš ze Střelců.

Mimo to náleží velké zasloužené uznání práci a obětem které přinesli farníci. Vdp. rada Rosenberg byl duší celého podniku. Dále nutno se aspoň zmíniti o obětavosti starosty obce K. Nováka, všech kostelních funkcionářů a také všech těch známých a neznámých dobrodinců, kteří k tomuto velkému dílu obětavě přispěli a je dobudovali.

Farnost střelická i celé okolí raduje se právem z dokončení tak záslužného a bohublého díla!

Stavební a betonářské práce
na přístavbě kostela ve Střelicích
provedla firma

Martin Pavlík,
úředně oprávněný zednický mistr.

Střelice u Brna.

*Vlastní výroba cementového
zboží. Doporučujeme.*

Vazby střech,

veškeré práce tesařské
na novostavbě kostela
ve Střelicích provedla
firma :

43410

Tomáš

Smutný,

t e s a ř s t v í,

Střelice u Brna.

Správní rada a úřednictvo
Cyrillo-Methodějské záložny v Brně

podávají zarmucující zprávu, že vůlí Všemohoucího
byl povolán na věčnost vysoce zasloužilý předseda
ústavu, veledůstojný pán

Msgr. Jan Švestka

papežský komoří, biskupský a konsistorní rada, profesor
v. v., člen bankovní rady Národní banky československé, ře-
dítel Spolku pro stavbu kostelů v Brně atd.

Zesnul po těžké chorobě, odevzdán do vůle boží
dne 1. listopadu 1934 v 64. roce věku.

Výkrop a zádušní mše svatá koná se v sobotu
dne 3. listopadu 1934 o 11. hodině dopolední ve far-
ním chrámu Páně u sv. Tomáše, načež bude zesnulý
převezen do svého rodiště Střelice u Brna, kde bude
v neděli dne 4. listopadu 1934 o 15. hod. uložen k
věčnému odpočinku.

Zemřelý věnoval správě záložny svoji neúmor-
nou píli a bohaté zkušenosti od roku 1911 jako člen
správní rady, r. 1924 zvolen místopředsedou a roku
1927 předsedou ústavu. Příkladná svědomitost, klid-
ná rozvaha a dobrota srdce získaly mu hlubokou
úctu a zajišťují trvalou a vděčnou památku v ději-
nách záložny.

V Brně dne 2. listopadu 1934.

Župní zájezd orel. župy Frant. Sušila do Střelice.
 V těchto dnech se rozesílají plakáty na zájezd župy do Střelice v neděli 21. června. Zájezd se koná k zahájení činnosti na novém cvičišti střelické jednoty. Cvičiště jest západně od vesnice, jižně pod svahem železničního násypu trati Střelice—Brno (vpravo) a z vlaku lze je podrobně prohlédnouti. Od stanice je vzdáleno 5 minut po chodníku vedle dráhy. Na úpravu a vybavení cvičiště přispěli a přispívají dobrovolně příznivci a členstvo jednoty, každý podle vlastní síly, schopností a možnosti. Úprava se koná dle předem vypracovaného rámcového plánu a podrobnosti se řeší před započatím jednotlivých prací. Práce postupuje čas od času různě rychle, podle účasti dobrovolníků, kteří věnují volnou chvíli cvičišti. S vděkem byla přijata nabídka místního večerašského spolku, který oživí obrubu cvičiště zelení stromů a keřů; z části již tak učinil, zbytek doplní na podzim. Rozloha cvičiště má asi 5.300 m²; na severní straně při železničním násypu byl ponechán pruh na chodník v šířce 30—100 cm, t. j. asi 65 m². Cvičiště má zhruba tvar lichoběžníkový, jehož východní strana má asi 40 m, západní 70 m a jižní i severní každá kolem 100 m. Osa cvičiště je rovnoběžná se stranou severní (při dráze). Na ní ve středu je střed hřiště pro házenou normální velikosti, t. j. 48×32 m. Po obou stranách tohoto hřiště jsou umístěna dvě hřiště pro volejbal s delšími osami v ose cvičiště. Kolem nich je běžecká dráha 3 m široká, v přímkách 55 m, v obloucích (o vnitřním poloměru 17 m a vnějším 20 m) ve střední trati po 58 m, tedy celkem 226 metrů dlouhá. Vedle běžecké dráhy, jež se upraví i pro jízdu koňmo, jest ještě chodník 150 cm široký a zbytek místa až k ohradě se oseje medonosnými bylinami a osází se keři a stromy. Při jižní straně bude doskočiště s podélnou osou, rovnoběžnou s hlavní osou cvičiště. V jihozápadním koutě cvičiště jsou kryté záchody. Vedle nich při západní straně je postavena uzavřená dře-

věná bouda, 12 m dlouhá, 4 m široká, 3 m vysoká, upravená na skladiště a šatnu; před ní je travou osetý násyp a volné místo pod ní se osází stromy a bude tam též umístěno cvičební nářadí. Pro umývání zřídí se betonový žlab a studna bude ohrazena dřevěným plotem. Cvičiště bude **pro všechny druhy tělesné výchovy**. Prostná na hřišti pro házenou může cvičit na 400 cvičenců. Na plakátech je uveden jen rámcový pořad zájezdu, jenž se koná za každého počasí. Podrobnosti budou oznámeny později jednak v Orel. hlídce, jednak přímo jednotám oběžníkem. **Připravujte se proto všestranně a vytrvale!** Sebe větší účastí střelickou jednotu nepřekvapíte, ale ona překvapí vás, neboť se sama svými příznivci ve všem stále připravuje a srdečně vás zve. Proto na shledanou při župním zájezdě ve Střelcích v neděli 21. června!

Den, ro ník XXV, íslo 115, Brno, 16. kv tna 1936, s. 5.

Orel.

Orelská župa Fr. Sušila koná v neděli 21. června župní zájezd do Střelíc u Brna. Tento zájezd bude svátkem celé župy a radostnou přehlídkou činnosti a obětavosti našich jednot. Zároveň zahájí střelická jednota činnost na novém cvičišti. Žactvo, dorost a cvičící členstvo všech jednot zúčastní se tohoto zájezdu povinně. Jednoty vezmou s sebou všechny prapory a vlajky. Použijte slev na dráze. Hromadné výpravy hlase včas stanici nástupní nejpozději do soboty odpoledne. Ostatní jednoty uspořádejte se sousedními jednotami nebo z okrsků výpravy autobusů. Srdečně zveme všechny funkcionáře župních pracovních sborů, okrskových rad a celou katol. veřejnost k účasti na župním zájezdu do Střelíc tufo neděli 21. června. Účastníky zájezdu upozorňujeme, by si prohlédli střelický farní chrám Páně (pochází z r. 1530), v němž je vidět dva dobové odlišné způsoby stavitelské, t. j. sloh starý románský a moderní provedení železobetonové. Střelický farní chrám Páně byl totiž r. 1932 rozšířen. Stará chrámová loď byla opravena a na místě bývalého presbytáře byla postavena boční loď s oratořemi. Hlavní oltář posunut do výklenku spojujícího obě strany nové boční lodí. Lavice a zábradlí před hlav. oltářem jsou modřinové a vazba střechy rovněž. Okna mají obrazy z barevného skla v nové i staré části kostela. Nosná konstrukce stropů jest železobetonová. Věž byla opravena a pokryta měděným plechem r. 1934. Báň pod křížem, v níž byly nalezeny a znovu uloženy staré listiny, byla pozlacena. Zvony jsou zavěšeny na nové konstrukci z úhlového železa. **Pořad župního zájezdu:** V 8 hod. ráno sraz u obec. hostince ve Střelicích a průvod do kostela na mši sv. Při mši sv. bude se zpívati »K nebesům se orla vzletem« a při sv. požehnání »Vítej, vítej«. V 9.30 hod. zkoušky prostných na cvičišti. Obědy lze si předplatit v neděli ráno ve Střelicích na místě srazu za 5 Kč a budou se vydávati na cvičišti od 11 hodin. 13.30 průvod na sv. požehnání, 14.30 hod. seřazení na »Dolním konci« a průvod obcí na cvičiště, v 15 hodin vztyčení státní vlajky, státní hymny, proslov a cvičení všech kategorií. Pořad cvičení bude vydán na cvičišti vedoucím. — Zájezd se koná za každého počasí s uvedeným pořadem. Tento zájezd a celý průběh slavnosti bude filmován. Na shledanou v neděli 21. června ve Střelicích!

STŘELICE.

Za přímo nádherné a stále pohody prvního letního dne konal se v neděli 21. června 1936 ve Střelících u Brna župní zájezd orel. župy Frant. Sušila. Zájezd se k radosti všech plně vydařil a vydal krásné svědectví o pohotovosti členstva župy, neboť bylo zastoupeno 43 jednot. Župní zájezd byl zahájen slavnou mši sv., kterou za živé i zemřelé členstvo župy obětoval župní vzdělavatel. Při mši sv. ministrovali členové župního předsednictva. Nově rozšířený střelický farní chrám byl do posledního místa přeplněn. Byla to krásná orelská oslava svátku Bož. Srdce Páně. Žup. vzdělavatel ve své promluvě vyzval členstvo župy, aby stále čerpalo pro sebe z velikého bohatství Srdce Kristova, jehož prameny se nám otvírají duchovními cvičeními a častým sv. přijímáním. Jen tak můžeme žít před celým světem životem Kristovým. Toto sebevědomí jest nejlepším základem pro naši činnost, vše ostatní přijde samo. Po mši sv. obnovilo Orelstvo zasvěcení Božskému Srdci Páně.

Odpoledne konal se pak po sv. požehnání průvod obci na nové cvičiště. Průvod a veřejné cvičení bylo radostným a povzbuzujícím projevem síly a nadšení orelských řad. Rozsáhlý průvod zahájila 17tičlenná četa orelské jízdy s vlajkou. V průvodě kráčelo za doprovodu 2 hudeb celkem 1229 členstva (168 žáků, 273 žáček, 180 dorostenek, 60 dorostenců, 183 členek, 132 členů, 33tičlenná skupina v národních krojích střelických, branný oddíl 33 mužů a 150 v obč. šatě). V průvodě byly neseny 4 vlajky žakovské, 1 vlajka jezdecká, 7 vlajek a 9 praporů. Nové, krásné upravené cvičiště, které bylo stále obdivováno pro svou rozsáhlost, poskytlo pestrou barvou úborů a krojů krásný, lahodný obraz. Po řeči místostarosty župy dr. Fr. Tomáška, který povzbudil přítomné k sebevědomé, všestranné a intenzivní orelské činnosti, byl vzdán hold státní vlajce a tím veřejné cvičení zahájeno. Cvičilo 285 žáček, 168 žáků, 168 dorostenek, 93 dorostenců, 152 členek a 100 členů. Na kladinách cvičilo 24 členek na nářadí 34 členů. Zvláštní pozornost zasloužilo vystoupení branných oddílů II. okrsku, které předvedli zdařilý šerm s kopím a na konec vystoupení orelské jízdy, která předvedla čtverylku a na zvláště upravené jezdecké dráze skoky přes překážky.

Veřejnému cvičení přihlížel oficiální delegát náčel rady br. dr. Slavotínek z Vel. Meziríčí, předsednictvo župy, starosta obce, přátelé a příznivci Orelstva, zejména

z řad duchovenstva a z dalekého okolí (až od Kuřima a od Horních Kounic), početné občanstvo (asi 1200), které s velikým zájmem veřejné cvičení sledovalo. Že i nejmladší, letos založené jednoty horlivě pracují, dokázaly svou účastí již okrojovaným členstvem. Velmi potěšil telegram br. starosty Čsl. Orla Msgra dra J. Šrámků: »Radostně vítám nové cvičiště střelického Orla a nadšeně zdravím všecek slavnostní zájezd župy na nové tvrziště. Ministr Šrámek.«

Poradatelská služba vykonala bezvadně všechny své povinnosti, což bylo všeobecně uznáno a jednota střelická, která spolu s předsednictvem župy tento zdařilý zájezd připravovala, se plně osvědčila. I nové cvičiště nedaleko dráhy, které bylo v neděli slavnostně předáno svému účelu, se výtečně pro všechny úkoly tělesné výchovy osvědčilo. Samaritskou službu vykonal místní sbor dobrovolných hasičů. Až na jeden případ slunečního úpalu (žáčka), nebyly vážné případy.

Župní zájezd do Střelice byl opravdu velmi krásným projevem orelského života a i účastníci z nejbzdálenějších jednot netovali obětí a s radostí a nadšením se loučili. Všichni účastníci se již nyní těší na jistě zdařilé snímky úzkého filmu, který v délce 60 m z této slavnosti byl po-

řízen. Tak krásné okamžiky střelického župního zájezdu za tichých zimních večerů v našich jednotách znovu ožijí a budou tak stálou vzpruhou a posilou k další plodné činnosti.

Jednota čsl. Orli ve Střelcích u Brna připravila svému vzdělavateli vdp. Leop. Rosenbergovi na počest jeho šedesátin akademii v neděli dne 11. dubna v sále obecního hostince za veliké účasti obecního občanstva. Po pravé straně jeviště byla vystavena v zeleni a národních barvách podobizna jubilaranta, ozářená reflektorem, nad ní byly obrazy presidenta republiky dra Edv. Beneše a papeže Pia XI. a po stranách vlály na žerdích vlajky státní a papežská. Při vstupu jubilaranta do sálu v doprovodu starosty jednoty, starosty obce, zástupců korporací a br. župního vzdělavatele v zastoupení župy přivítala jej hučba slavnostně fanfárami. Starosta jednoty br. Rudolf Smutný zahájil akademii vhodnými slovy k účastníkům i k jubilarantovi, jemuž má být akademie projevem díky za práci pro jednotu a prosbou, aby jednotu dále vzdělával. Pak následoval pestrý pořad akademie. Cvičební čísla: Dorostenci předvedli podle vedoucího ukázkou nácvičků růzností za doprovodu hudby se závěrečnou skupinou »60«. Dorostenky zatančily I. a II. díl »české besedy« ve střelických národních krojích. Členky měly rytmické cvičení se závoji na valčík. Básně, vztahující se obsahem k šedesátinám duchovního a vzdělavatele, přednesli členové a členka a z nich zvláště starý orelský pracovník br. Jan Vašulín v upřímně a procítěně přednesené básni »Farnici k šedesátce« dodal večer u ráz upřímně oddanosti vdp. faráři. Holdem jednoty vzdělavatelé byla sborová básně za účasti všech druhů členstva jednoty v krojích orelských a básně malého žáka a malé Orlice, která podala br. vzdělavateli kytici bílých květů. Slavnostním řečníkem byl vážený občan a bývalý starosta obce p. J. švestka.

vážený občan a bývalý starosta obce p. J. švestka, nejbližší pracovník jubilarantův, jenž zná velmi dobře všechny jeho snahy a mohl proto upřímně, ačkoli stručně, ale výstižně podat ocenění vykonaného díla a uskutečnění dalších úmyslů přáteli hojnost požehnaní Božího. Jménem župního předsednictva přinesl blahopřání župní vzdělavatel. H u d b a kromě úvodních fanfár doprovázela všechna tělocvič. čísla, předvedla slavnostní valčík, při rozchodu pochod a župní pochod »Orelský praporek« se zpěvem. Z p ě v přednesli žáci a žačky: »Hoj Orli« a »Sv. Václava korouhev«. S b o r y, jež přednesl mužský pěvecký kroužek jednoty, měly nejvíce čísel; vždyť vyrostly a uzrály v pěvcích výhradně v ochotně propůjčeném sále fary nebo v kaplance, kde se cvičily zpěvy kostelní, národní a jiné ušlechtilé písně již za předchůdců nynějšího vdp. faráře a on sám je ochotným a vytrvalým cvičitelem zpěvu a zvláště sborového zpěvu církevního. Po zahájení akademie zazněl sbor »Modlitba Orelstva«, pak »Věno«, »Na Moravu« a »Slavnostní sbor«; zvláště mohutně vyzněly »Hvězdy dvě«. Nový pochod orelské župy Sušilovy »Orelský praporek« od msgra Hornova, zhudebněný prof. Jos. Martínkem, zazněl v doprovodu orchestru a jeho »bojovné« tempo uchvátilo plně účastníky. Velebná melodie papež. hymny a slavné zvuky stát. hymny ukončily zdařilou akademii. Br. vzdělavatel poděkoval za všechny projevy lásky a oddanosti a prosil o vytrvalost a modlitby, abychom mohli spolupracovat pro Sušilovo heslo »Církvě a vlasti«, a společnou práci Pán Bůh jistě požehná.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Karolína Sklenářová
Katedra:	Katedra hudební výchovy
Vedoucí práce:	Mgr. Gabriela Coufalová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2011

Název práce:	Hudební činnost ve Stělicích na pozadí meziválečného českého tisku
Název v angličtině :	Music activities in the town of Stělice on the background of Czech interwar press
Anotace práce:	Tato práce se zaměřuje na obec Stělice, její historii, současnost a zejména na meziválečné období se ztřeštěním na hudební činnost v této obci. Pojednává o brněnském hudebním meziválečném tisku a přináší nové informace o Stělicích z vybraného periodika.
Klíčová slova:	Meziválečné období, obec Stělice, hudební činnost, brněnský meziválečný tisk
Anotace v angličtině :	The thesis focuses on the town of Stělice, its history, present time and especially the interwar period with respect to music activities in this town. It deals with interwar music press in Brno and brings new information about Stělice from a particular periodical.
Klíčová slova v angličtině :	interwar period, the town of Stělice, music activities, interwar press in Brno
Přílohy vázané v práci:	Příloha . 1 . Stělický kroj, P . . 2 - Program slavnostního večeře k oslavě 85. narozenin T. G. Masaryka z kroniky obce Stělice, P . . 3 - Stanovy tělocvičného spolku Kollár, P . . 4 - Ustanovení o stárcích a zábavách, P . . 5 - Poutací leták na představení <i>Brandejští dragouni</i> , P . . 6 - Poutací leták na představení <i>Ztracená varta</i> , P . . 7 - Z paměti obce Stělice u Brna (1229-1929), II. díl, P . . 8 - Z paměti obce Stělice u Brna (1229-1929), dokončení, P . . 9 - Ze Stělice u Brna (Za zemelým p. Václavem Kazdou), P . . 10 - Ze Stělice u Brna (Za zemelým

	<p>fará em a d kanem Frantizkem Hájkem), P . . 11 . K slavnosti sv cení renovovaného kostela ve St elicích u Brna, P . . 12 - Parte Msgr. Jana Źvestky, P . . 13 . župní zájezd orelské Őupy Frantizka Suzila do St elic, P . . 14 - župní zájezd orelské Őupy Frantizka Suzila do St elic, P . . 15 - župní orelské slety, dni národní pohotovosti, St elice, P . . 16 - Akademie na po est Leopoldu Rosenbergovi</p>
Rozsah práce:	78 stran, 27 stran obrázkových p íloh
Jazyk práce:	eský jazyk